

**Комунальний вищий навчальний заклад
«Житомирський медичний інститут»
Житомирської обласної ради
Бібліотека**

Медіаграмотність як складова інформаційної компетентності майбутніх медиків

*Матеріали педагогічних читань
(7 червня 2018 року)*

Житомир

2018

*Друкується за рішенням Вченої ради,
протокол № 12 від 26.06.2018 року.*

Рецензенти:

Кірячок М. В. – кандидат філологічних наук, викладач української мови та літератури вищої категорії КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради.

Коваленко В. А. – кандидат педагогічних наук, методист КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради.

М 42 Медіаграмотність як складова інформаційної компетентності майбутніх медиків: матеріали педагогічних читань, 7 червня 2018 р. / уклад. М. В. Голумбевська, В. Ю. Шарнопільська. – Житомир, 2018. – 254 с.

Збірник укладений за матеріалами педагогічних читань, які відбулися 7 червня 2018 р. у комунальному вищому навчальному закладі «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради.

У збірнику визначено поняття медіаосвіта, медіаграмотність, медіа, медіатехнології, їх функції та завдання. Надана загальна характеристика інноваційних медіаосвітніх технологій і методик, їх ефективного поєднання, яке дозволить успішно здійснювати освітню діяльність. Учасники педагогічних читань поділяться низкою методичних прийомів, видів навчальної діяльності з окресленої теми, які є в методичній скарбниці викладачів.

За достовірність інформації відповідають автори публікацій.

© КВНЗ «Житомирський медичний інститут»
Житомирської обласної ради, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
<i>Шарнопільська В. Ю.</i> МЕДІАОСВІТА В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	7
<i>Голумбевська М. В.</i> МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ ТА РОЛЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	26
<i>Гордійчук С. В.</i> ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ.....	42
<i>Полчанова Г. С.</i> МАНІПУЛЯТИВНИЙ ВПЛИВ МАС-МЕДІА: ЗАСОБИ ТА ЗАХИСТ	58
<i>Баранова Л. М.</i> QR-КОД ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	78
<i>Ліщук І. І.</i> ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУВАННЯ СКРАЙБІНГУ ЯК ЕФЕКТИВНОГО ЗАСОБУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	84
<i>Чернецька В. І.</i> МУЛЬТИМЕДІЙНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА УМОВА СПРИЙНЯТТЯ І ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	103
<i>Рябокляч О. Ю.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕО НА ЗАНЯТТЯХ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	123
<i>Прищепя М. Ю.</i> СТВОРЕННЯ ВІДЕО ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО - КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ.....	136

Міщук І. М. ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У
СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ КЛІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН155

Опанасюк Н. В. МЕДІАОСВІТА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ
МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ165

Іщук С. М. КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ДЛЯ
ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО ДОСТУПУ ДО ПІДСУМКОВОГО
ОЦІНЮВАННЯ ONLINE RESULT SERVICE.....176

Степанюк Т. М. МЕДИЦИНА В ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ
БУЛГАКОВА (авторське заняття із зарубіжної літератури
з використанням медіаосвітніх технологій).....188

Кірячок М. В. ЛІТЕРАТУРА ЖИТОМИРЩИНИ. У ТВОРЧІЙ
МАЙСТЕРНІ ЛАДО ОРІЯ (авторське заняття-інтерв'ю з
української літератури).....218

Шарлович З. П. МЕДІАОСВІТА В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕВНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ.....239

ПЕРЕДМОВА

Життя сучасної людини сьогодні важко уявити без засобів масової комунікації. Ми всі слухаємо радіо, дивимось телебачення, гортаємо газети і журнали, звертаємо увагу на білборди та рекламні постери, переглядаємо веб-сторінки в пошуках потрібної інформації.

Ми є споживачами різних медіапродуктів, які, хочемо ми того чи ні, безумовно впливають на нас. Вони вже не тільки дозволяють отримувати інформацію, а формують, смаки, погляди, переконання, а також є джерелами маніпулювання свідомістю людини, нав'язування «потрібних думок», несуть неправдиву чи необ'єктивну інформацію та перенасичені рекламою. Саме тому є актуальним формування критичного відношення до інформації, формування власного світогляду. На вирішення цих проблем спрямована така галузь освіти як медіаосвіта.

Медіаосвіта як процес розвитку й саморозвитку особистості покликана формувати культуру комунікації, вміння усвідомлено сприймати, критично осмислювати, інтерпретувати медіатексти з метою розширення загальних, соціокультурних та професійно значущих знань, комунікативних та творчих здібностей сучасного студента.

Медіаосвіта розширює спектр методів та форм проведення навчальних занять, допомагає уникнути

однобічності. Використання різноманітних медіапродуктів здатне осучаснити освітній процес та стати додатковим фактором створення мотивації у навчанні. Освітні заклади мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача.

*Знання – настільки цінна річ,
що їх не соромно добувати з
будь-якого джерела.*

Фома Аквінський

*Метод важливіший за
відкриття, оскільки правильно
обраний метод приведе до
більш цінних відкриттів.*

*Лев Ландау, фізик-теоретик,
лауреат Нобелівської премії*

МЕДІАОСВІТА В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Шарнопільська Валентина Юзефівна,

завідувач бібліотеки,

викладач зарубіжної літератури вищої категорії

Сьогодні, коли цифрові та інтерактивні технології комунікації стрімко увірвалися в наше життя, дефіцита в інформації не існує. Сучасна людина для успішної життєдіяльності не може бути осторонь інформаційних потоків, саме вони впливають на формування її світогляду, культурних, освітніх та життєвих цінностей. Головна складність полягає нині в тому, щоб визначити, яка інформація потрібна. Кожна особистість має розвивати навички мислення вищого рівня, критично оцінювати та синтезувати інформацію, до якої відкрився безмежний доступ.

На сучасному етапі в Україні гостро постало питання медіаосвіти, тому що від якості отримуваної інформації залежить наше майбутнє, майбутнє нашої держави. Медіаосвіта сприятиме забезпеченню всебічної підготовки молоді до ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіакомпетентності відповідно до їхніх індивідуальних особливостей та професійного спрямування.

Вважається, що вперше термін «медіаосвіта» був

вжитий у 1973 р. на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. Хоча деякі вчені вважають, що першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський учений Маршал Маклюен у 1959 р., а активне застосування медіаосвіти в освітньому процесі розпочалося в 1960-х. [5].

У 2008 році Європарламент ухвалив резолюцію з медіаграмотності, за якою мета навчання медіаосвіченості – допомогти людям в практичному і в творчому використанні медіа та їх змісту, навчити їх критично аналізувати продукцію медіа, а також самостійно створювати власний медіаконтент.

Сам термін «медіаосвіта» став предметом наукового пошуку зарубіжних і вітчизняних дослідників. Так, визначення медіаосвіти, розроблене в рамках конференції ЮНЕСКО, тлумачить медіаосвіту як можливість розуміти, яке місце масова комунікація посідає в соціумі, та передбачає оволодіння основними знаннями, які б забезпечили ефективну взаємодію з медіа. Вагомий внесок у формування західної термінології, теорії та методики медіаосвіти зробив всесвітньовідомий британський вчений Лен Мастерман.

Л. Мастерман виділив та обґрунтував *сім причин актуальності медіаосвіти у сучасному світі*:

1. Високий рівень споживання мас-медіа та насиченість сучасних суспільств їх продуктами.

2. Ідеологічна важливість медіа та їхній вплив на свідомість аудиторії.
3. Швидке зростання кількості медійної інформації, посилення механізмів управління нею та її розповсюдження.
4. Інтенсивність проникнення медіа в основні демократичні процеси.
5. Зростання значущості візуальної комунікації та інформації в усіх галузях.
6. Необхідність навчання школярів/студентів з орієнтацією на відповідність сучасним вимогам.
7. Національні та міжнародні процеси приватизації інформації, що пришвидшуються [5].

За Л. Мастерманом медіаосвіта – особлива галузь. Існуючі знання не просто передаються вчителями чи «відкриваються» учнями. Це предмет критичного дослідження і діалогу, у ході яких нові знання активно здобуваються педагогами та учнями [2].

20 травня 2010 року постановою Президії Національної академії педагогічних наук України була схвалена «Концепція впровадження медіаосвіти в Україні». Концепція – важлива складова модернізації освіти, яка сприятиме побудові в країні інформаційного суспільства, розвитку економіки знань, становленню громадянського суспільства.

Концепція містить основні терміни, мету, завдання й пріоритети розвитку медіаосвіти в Україні, основні принципи і форми медіаосвіти, напрями, етапи та умови реалізації Концепції.

Три етапи реалізації концепції охоплюють експериментальний етап (2010 — 2013), поступове вкорінення медіаосвіти та стандартизацію вимог до неї (2014 — 2016) і подальший розвиток медіаосвіти та завершення масового запровадження (2017 — 2020).

Згідно з «Концепцією впровадження медіаосвіти в Україні» «медіаосвіта визначається як частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і

новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій» [3].

Завдання медіаосвіти полягає у тому, щоб

- навчити молоду людину грамотно «читати» медіатекст;
- аргументовано оцінювати та критично осмислювати медіаінформацію;
- допомогти інтегрувати знання та вміння у творчій діяльності для створення та розповсюдження власних медіатекстів;
- проявити і сформувати через медіадіяльність та медіаактивність особистості її соціальну та громадянську відповідальність.

Медіаосвіта має на меті виховання медіаграмотності, яку визначають як сукупність знань, навичок та умінь, що дозволяють споживачам аналізувати, критично оцінювати і створювати повідомлення різних жанрів і форм для різних типів медіа, а також розуміти й аналізувати складні процеси функціонування медіа в суспільстві [5].

Як для викладачів, так і для студентів важливо стати інформаційно та медійно грамотними, набути певних навичок, пов'язаних з роботою в інформаційному та медіапросторі.

Медіаграмотність — базовий елемент політики в сфері

споживання інформації, вона має охоплювати всі категорії людей протягом усього їхнього життя, для того щоб допомогти їм практично та творчо використовувати медіа [4].

Відбувається інтенсивний пошук інноваційних технологій і методик та їх ефективне поєднання, яке дозволить учневі, студентові успішно здійснювати навчальну, а в майбутньому – професійну діяльність.

У ХХІ столітті молодіжна аудиторія дедалі менше послуговується друкованими і все частіше звертається до аудіовізуальних текстів. Кількість людей, що не читає не тільки художню літературу, один із видів мистецтва, а й літературу в широкому сенсі - як друковане слово, рік у рік збільшується. У зв'язку з цим проблему інтеграції літератури та медіаосвіти продиктувало саме життя, і вона є дуже актуальною.

Визначення спектра методичних прийомів інтеграції залежить від медіаосвітніх і предметних завдань конкретного заняття літератури, а також від індивідуальної методичної системи викладача. Зупинимось на медійних завданнях, апробованих на заняттях зарубіжної літератури.

Формувати медіакультуру студентів допомагають такі форми роботи [7]:

- перегляд кіноверсії або театральної постановки вивченого твору і порівняння їх із художнім твором. На практиці найчастіше екранізована версія замінює читання

художнього твору. Детальний аналіз фільму або його фрагмента на занятті дасть змогу студентам упоритул підійти до проблеми взаємодії кіно і літератури, вчитиме їх критично ставитися до будь-яких медіатекстів, формувати власну думку. Наприклад, обговорення екранізованої версії роману Ф. Достоевського «Злочин і кара» (режисер Лев Куліджанов, 1969 р.). Переглянемо фрагмент, де Мармеладов в пивниці з Раскольниковим. Що в словах Мармеладова найбільше всього вражає? («... не к кому, иди больше некуда!», його самотність). Прочитаємо уривок з роману, за яким знято сюжет. Студенти знаходять слова, які доповнюють їх враження про життя «принижених і знедолених» («...сострадание в наше время даже наукой запрещено»). Ця фраза багато говорить нам про час, в якому жив Достоевський і про його авторську позицію [10].

- порівняння різних об'єктів мас-медіа – найбільш трудомісткий і творчий різновид діяльності, пропонується переглянути екранізовані версії творів і порівняти їх: «Анна Кареніна» (режисер Олександр Зархі, 1967), «Анна Кареніна» (режисер С. Соловйов, 2009 р.), «Анна Каренина» (режисер К. Шахназаров, 2017 р.);
- перегляд документальних або навчальних фільмів за твором, що вивчається (допоможе глибше зрозуміти зміст твору, атмосферу, в якій він був написаний, звернути увагу

на деталі, порівняти своє враження від переглянутого і прочитаного тощо);

- складання журналів і кіножурналів за творчістю письменника найчастіше представляється студентам у формі електронної презентації і є по суті проектною діяльністю учнів;
- складання кіножурналу - заочної екскурсії по рідних місцях письменника - одна з форм роботи, що дає змогу заочно побувати в багатьох куточках світу, побачити рідні місця письменника;
- створення кіноафіш за допомогою колажів; колажі на тему кіноекранних творів;
- творчі завдання на відновлення усіх етапів розвитку сюжету:
 - ✓ прийом «Німе кіно» (озвучування слайдів, уривків з фільмів);
 - ✓ прийом «Екскурсовод» (добір та озвучування відеоматеріалу, презентації);
 - ✓ прийом «Інтерв'ю» (складання питань до головних, другорядних героїв чи авторів медіатекстів);
- підготовка телевізійної передачі чи короткого відеофільму на літературні теми тощо.

Предметом вивчення медіаосвіти є медіатекст.

На відміну від слова медіатексти, впливаючи на нас

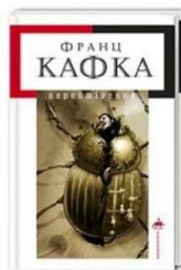
аудіовізуально, сприймаються, радше, за допомогою емоцій, а не розуму. Слово вчить думати, медіатекст змушує переживати.

Те, що сьогодні відволікає читача від книги і читання (зокрема мас-медіа), необхідно зробити помічниками викладача у створенні мотивації у читанні: графіка, анімаційні фільми, відеоролики, малюнки, фотографії, кінофільми і телевізійні програми, матеріали Інтернет-сайтів.

Перелік нових елементів медіаосвіти може стати одним із способів формування творчих здібностей студентів.

Постер (з англ. – плакат) – художньо оформлений плакат, що використовується з рекламною або декоративною метою. Він має бути яскравим, привабливим, цікавим. Композиція постера містить три частини: слоган, ілюстрацію, текст.

Одне
з Найвідоміших Творінь
ФРАНЦА КАФКИ
“Перевтілення”

Шукайте в книгарнях
нашого міста!!!

Ранок. Людина прокидається і не знаходить себе. Натомість у ліжку на спині лежить величезна дивна комаха, безпорадно смикає коماشиними ніжками, намагається підвестися, але важкий панцир тягне дотолу. Що це? Нічні жахи? Тяжка психічна хвороба? Ні, це реальність, у якій житимуть герої “Перевтілення”. Особлива реальність Кафки.

**Чи готові Ви зустрітися
з нею віч-на-віч?**

[1]

Мотиватор (мотиваційний постер) - вид наочної агітації, призначенням якого є створення відповідного настрою в навчальних закладах, на робочих місцях.. Мотиватори використовуються в навчальному процесі, щоб надихати на читання.

Спонукає до дії

надихає на позитивні зміни

змушує задуматися над важливими проблемами

Інсталяція - просторова композиція, створена із різноманітних елементів: побутових предметів, промислових виробів та матеріалів, природних об’єктів, фрагментів текстової і візуальної інформації.

Кардмейкінг (від англ. - листівка та - робити) - це створення листівок ручної роботи.

Дудл - це логотип (заставка) пошуковика Google, стилізований в честь якого-небудь свята або події. Дудли можуть бути як статичними, так і включати в себе анімації, приколи. Слово Doodle можна перекласти з англійської як «мазанина, каракулі». Перший дудл з'явився в далекому 1998 році.

Уперше на публіці ролик був показаний 2003 року. Це був буктрейлер до десятого роману вампірської саги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Тоді це більше нагадувало музичний кліп, ніж ефективну атаку на свідомість споживача. Нині жанр буктрейлера зробив великий крок уперед: зі звичайних презентацій у стилі Power Point він перетворився на справжнє мистецтво.

В Україну цей спосіб просування книжок прийшов у 2009 році, але поки що залишається екзотичною заморською новинкою, ніж ефективною рекламою. Першими просувати буктрейлери почали видавництва, побачивши в цьому інструмент для книжкового бізнесу. Потім цю ідею підхопили бібліотекарі [8].

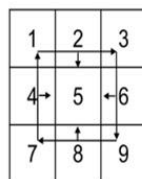
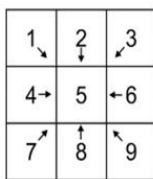
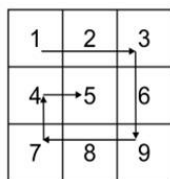
Етапи створення буктрейлера:

1. **Вибір книги.** Мотивацій безліч: улюблена, сучасний бестселер, програмна класика тощо.
2. **Створення сценарію .** Сюжет – це основа буктрейлера, те, з чого він буде складатися. «Родзинка» буктрейлера – інтрига. Тому мета такого виду мистецтва – не стільки передати головний зміст, скільки викликати захоплення, зацікавлення та сильні емоції. Відеоролик не повинен бути довгим, не більше 3 хвилин. Це оптимальний час, щоб утримати увагу глядача.

3. **Зібрати матеріали** (підібрати картинки, відсканувати ілюстрації з книги, відзняти своє відео або ж знайти відео з тематики в Інтернеті).
4. **Записати озвучений текст, якщо це передбачено за сценарієм.** Для запису і редагування звуку можна використовувати програму Sound Forge.
5. **Вибрати програму для роботи з відео.** Для початківців можна використовувати програму Windows Movie Maker. Вона різнопланова та проста у використанні.
6. **Здійснити відеомонтаж.** Вирізати/склеїти кілька фрагментів відео, додати звукові доріжки, змінити розмір відео, накласти ефекти, переходи та експортувати у відповідний формат.

Кроссенс – асоціативна головоломка нового покоління. Слово «кроссенс» означає «перетин значень» і придумане за аналогією зі словом «кросворд», яке в перекладі з англійської мови означає «перетин слів».

Цей вид головоломки винайшли зарубіжні педагоги в 2002 році. Ідея належить письменнику, педагогу і математику Сергію Федіну і доктору педагогічних наук, філософу і художнику Володимиру Бусленко.

Цей асоціативний ланцюжок складається з дев'яти картинок. Зображення розташовують так, що кожна картинка має зв'язок із попередньою і наступною, а центральна поєднує за змістом одразу декілька картинок.

Завдання того, хто розгадує кроссенс - знайти асоціативний зв'язок між сусідніми (тобто тими, що мають спільний бік) картинками. Зв'язки в головоломці можуть бути і поверхневими, і глибокими.

Починати розгадувати кроссенс можна з будь-якої картинки, що розпізнається, але центральним є квадрат під номером 5. Центральна картинка, за бажанням автора, може бути пов'язана за змістом зі всіма зображеннями в кроссенсі. Якщо образи на зображеннях прості і логічні, то для розгадки кроссенса треба лише знання фактів. Але відповідь не завжди є однозначною, в більшості, студенти, знаходять певний ланцюжок асоціацій.

Алгоритм створення кроссенса [9]:

1. Визначити тематику (загальну ідею).
2. Вибрати 9 елементів (образів), що мають відношення до теми, та знайти між ними зв'язок.
3. Визначити послідовність елементів за типом зв'язку.
4. Сконцентрувати значення в одному елементі (центр – 5-й квадрат).
5. Виділити відмінні риси, особливості кожного елемента.

6. Підібрати картинки, що ілюструють вибрані елементи (образи).
7. Замінити вибрані прямі елементи (образи) і асоціації непрямыми, символічними картинками.
8. Побудова асоціативного зв'язку між образами елементів.

Зручно спочатку кожен квадрат заповнити словом (словосполученням) із вибраної теми, а потім замінити його асоціативною картинкою. Кроссенс – гарна форма нетрадиційної перевірки знань із теми. Можна зашифрувати у кроссенс тему уроку чи епіграф до нього, сюжет, систему образів, характеристику героя художнього твору; за допомогою кроссенса розглядати проблематику твору чи презентувати книгу.

1. Латинська Америка → вихід на авансцену світової літератури 50-60-х років XX століття роману і поезії

Латинської Америки → найяскравіші представники →
«карибське диво» триває ...

2. Бабусь і дідусь → загадковий світ оповідей → вплив на творчість.

3. Журналістика → «снайперська точність» слова → «магічний реалізм» як літературний напрям → феномен магічного реалізму у творах Г. Г. Маркеса.

4. Оповідання «Стариган з крилами».

5. Габріель Гарсія Маркес (тема кроссенса).

6. Бестселер «Сто років самотності».

7. Рукопис роману "Сто років самотності" → нестача 80 песо → закладений фен та міксер.

8. Світове визнання → лауреат Нобелівської премії в галузі літератури, 1982 р.

9. 13 фраз про життя → як вони характеризують світогляд письменника?

Комплексне застосування перелічених форм роботи та методично грамотне поєднання з іншими інтерактивними формами дасть змогу:

- сповнити заняття новим змістом;
- сприятиме самостійній роботі з прочитаним твором та різними джерелами інформації, в освоєнні комп'ютерних технологій;
- отримати додаткові бали при оцінюванні знань;
- розвивати у студентів:

- ✓ інтерес до читання,
- ✓ естетичний смак;
- ✓ функціональну грамотність (здатність вільно використовувати навички читання і письма для отримання текстової інформації, вміння користуватися різновидами читання);
- ✓ почуття мови, вміння і навички зв'язного мовлення, мовленнєву культуру;
- ✓ уяву, креативність, творчий підхід, допитливість;
- ✓ критичне мислення і медіакомпетентність.

Список використаних джерел

1. Горобченко І. Ви не писали ще рекламу книжки? Саме час !!! / І. Горобченко // Всесвітня література. – 2016. – №6. – С. 24-29.
2. Ісаєва О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти / О. Ісаєва // Всесвітня література. – 2013. – №2. – С. 5-10.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2010 – 2020 рр.) [Електронний ресурс] // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. – Режим доступу : http://www.ispp.org.ua/news_44.htm. - (дата звернення 1.06.2018). - Назва з екрана.
4. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: посібник для вчителя / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. - К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. — 201с.

5. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна.— Київ.: Центр вільної преси, 2012. — 352 с.
6. Онищенко О. Медіаосвіта на уроках зарубіжної літератури / О. Онищенко // Всесвітня література. — 2016. — №6. — С. 18-24.
7. Снегіррова В. Елементи медіаосвіти на уроках літератури / В. Снегіррова // Всесвітня література. — 2017. — №9. — С. 46-47.
8. Снегіррова В. Елементи медіаосвіти на уроках літератури / В. Снегіррова // Всесвітня література. — 2017. — №11. — С. 41-42.
9. Толстых Л. А. Технология кроссенса как способ реализации воспитательного компонента учебного занятия: мастер-класс [Електронний ресурс] / Л. А. Толстых, А. П. Плахотнюк. — Режим доступу: <https://ppt-online.org/314846>. — (дата звернення 05.06.2018). — Назва з екрана.
10. Шумский М. Использование кинематографической классики при изучении литературного произведения / М. Шумский // Всесвітня література. — 2017. — №5. — С. 29-30.
11. Якименко М. Рекламні медіатексти: тизерна реклама, постер / М. Якименко // Всесвітня література. — 2016. — №6. — С. 30.

МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ ТА РОЛЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Голумбевська Марина Володимирівна,

викладач основ правознавства

Як кажуть: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». Тож, людство є активним споживачем інформації, що постійно збільшується. Величезна кількість телевізійних каналів, відео - та аудіо - продукції, газет, журналів, сайтів в Інтернеті - все це невід'ємна частина сучасного суспільства. Кожен день світ медіа створює навколо кожної людини особливу – медійну реальність, під впливом якої формуються світогляд людини, його освіта, культура, життєві цінності [2].

В медіаосвіті під терміном «*media*» розуміються технічні пристрої, призначені для створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, розповсюдження, сприйняття інформації та обміну її між автором повідомлення і масовою аудиторією [4].

Насамперед — це книжки, періодична преса, радіо, телебачення, інтернет-медіа, кінематограф. Але сьогодні медіа — це також мобільні телефони, айподи або МРЗ-плеєри, відео та комп'ютерні ігри, інші музичні записи, білборди та інші типи реклами (зокрема, слова або картинки на одязі, інформація в магазинах або на стадіонах), а також постери та буклети тощо [3].

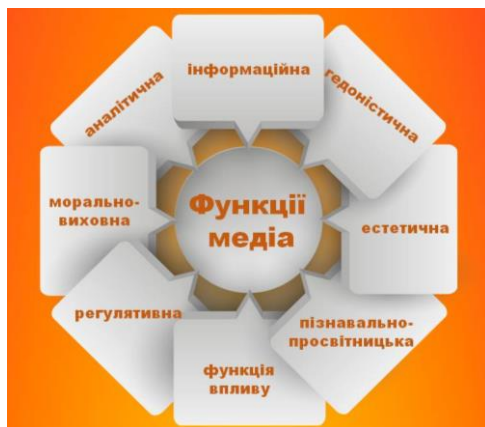
Існують різні підходи до класифікації медіа. Традиційно вони діляться за *способом передачі інформації* (друк, радіо, кіно, телебачення, відео, комп'ютерні мережі та ін.) і *по каналу сприйняття* (візуальні, аудіо, аудіовізуальні).

У *соціально-педагогічному* плані медіа можна класифікувати за наступними критеріями: місця використання (індивідуальні, групові, масові, домашні, робочі та ін.), змістом інформації (ідеологічні, політичні, морально-виховні, пізнавально-навчальні, естетичні, екологічні, економічні), функціям і цілям використання (отримання інформації, освіта, спілкування, вирішення побутових проблем, розвага, соціальне управління), результату впливу на особистість (розвиток кругозору, самопізнання, самовиховання, самонавчання, самоствердження, самовизначення, соціалізація) [4].

Медіа виконують наступні функції:

- інформаційна: повідомлення про стан справ, різного роду факти і події;

- аналітична (оцінна, функція критики): часто виклад фактів супроводжується коментарем до них, їх аналізом та оцінкою;
- пізнавально-просвітницька (освітня): передаючи різноманітну культурну, історичну, наукову інформацію, мас-медіа сприяють поповненню фонду знань своїх читачів, слухачів, глядачів;
- морально-виховна: медіа відображають морально-естетичні пріоритетні зразки суспільної поведінки, принципи моральності та естетичного смаку, уявлення про добро і зло;
- функція впливу (ідеологічна, соціально-управлінська, регулятивна): медіа впливають на погляди і поведінку людей, особливо в періоди так званих інверсійних змін у суспільстві або під час проведення масових соціально-політичних акцій;
- гедоністична (рекреаційна, естетична): спрямована на забезпечення дозвілля, приємного проведення часу, відпочинку, відновлення сил, задоволення естетичних потреб аудиторії [4].

Медіа з кожним роком відіграють усе більшу роль у житті людей та в освітньому процесі. Сьогоднішнє покоління студентів є технічно більш передовим, ніж студенти їхнього віку десятки років тому. Інтерес молоді до всього, що пов'язано з технічним прогресом, величезний. Ця зацікавленість може минути, але наразі вона допомагає викладачам [2]. Тому останні роки наголошують на ефективності застосування медіатехнологій в освітньому процесі.

Технології медіаосвіти сьогодні передбачають залучення до освітнього процесу як традиційних засобів масової інформації (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно тощо), так і засоби новітніх інформаційних технологій, а саме – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки; використовують також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання,

накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації [1].

Завданнями цієї технології є навчити студентів користуватися медіа, розпізнавати способи й форми маніпулятивного впливу медіа, орієнтуватися в інформаційному потоці сучасного демократичного суспільства.

Медіаосвітні технології є унікальним засобом формування критичного мислення та розвитку творчих здібностей, засобом стимулювання бажання самоосвіти, самопідготовки, постійного прагнення до знань студентів.

Медіаосвітні технології в освітньому процесі виконують такі основні функції:

- інформатизація освітнього процесу (доступ до різних джерел інформації);
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- підвищення мотивації студентів до навчання;
- інтерактивність навчання;
- підвищення ефективності засвоєння студентами навчального матеріалу;
- спонування до творчої діяльності (підготовка презентацій з використанням комп'ютерних програм, відеоматеріалів, постерів, плакатів, буклетів тощо) [5].

Правознавство - це жива та динамічна дисципліна. Правові документи, подані в підручниках і посібниках, швидко стають застарілими. Тому дуже важливо мати щоденну інформацію. Використання медіаосвітніх технологій на заняттях з правознавства дає можливість організувати роботу з різноманітними нормативно-правовими актами з останніми змінами. Наприклад, доцільно порекомендувати студентам під час підготовки до заняття використовувати наступні інтернет-ресурси:

- ❖ www.president.gov.ua Офіційний інтернет-ресурс Президента України;
- ❖ www.rada.gov.ua Верховна Рада України;
- ❖ www.kmu.gov.ua Кабінет Міністрів України;
- ❖ www.ccu.gov.ua Конституційний Суд України;
- ❖ www.scourt.gov.ua Верховний Суд України;
- ❖ www.arbitr.gov.ua Вищий Господарський Суд України;

- ❖ www.ombudsmen.gov.ua Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- ❖ www.rainbow.gov.ua Рада національної безпеки та оборони України;
- ❖ www.minjust.gov.ua Міністерство юстиції України;
- ❖ www.mvs.ua Міністерство внутрішніх справ;
- ❖ www.mon.gov.ua Міністерство освіти і науки України;
- ❖ www.vru.ua Вища рада юстиції України;
- ❖ www.gp.gov.ua Генеральна прокуратура;
- ❖ www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського;
- ❖ www.golos.gov.ua Газета Верховної Ради України «Голос України»;
- ❖ www.ukurler.gov.ua Газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр»;
- ❖ www.pravo.biz.ua Електронна бібліотека з правознавства;
- ❖ www.heisinki.org.ua Українська Гельсінська спілка з прав людини;
- ❖ www.uk.wikipedia.org Україномовна версія енциклопедії «Вікіпедія» тощо.

Для роботи з медіатекстом (витягами із нормативно-правових актів, газетними або журнальними статтями, інформацією з Інтернету, відеоматеріалами тощо) можна застосовувати прийом INSERT — читання тексту з позначками. Цей прийом дає можливість по-новому

працювати з текстом — повторити вже відоме, виділити нове, визначити питання для поглиблення тощо. Студентам можна запропонувати виділити інформацію 4х видів і для зручності представити її у вигляді таблиці:

- «v» – знайома інформація (це я вже знаю);
- «+» – нова інформація (це для мене нове);
- «-» – суперечлива інформація (я думав інакше);
- «?» – недостатньо інформації (про це хотілося б дізнатись більше).

Прийом INSERT

«v» – знайома інформація (це я вже знаю)	
«+» – нова інформація (це для мене нове)	
«-» – суперечлива інформація (я думав інакше)	
«?» – недостатньо інформації (про це хотілося б дізнатись більше)	

Надзвичайно ефективним є такий вид роботи, як **кейс-метод** (від англ. **case study** – вивчення ситуації), відомий у вітчизняній освіті як **метод ситуативного навчання на конкретних прикладах**. Використання цього методу здобуло

широке поширення у педагогіці, медицині, юриспруденції, математиці, культурології та політології.

Кейси – це події, які реально відбулися в певній сфері діяльності і які автор описав для того, щоб спровокувати дискусію в навчальній аудиторії, підштовхнути студентів до обговорення та аналізу ситуації, до прийняття рішень. Кейси, крім тексту, можуть складатися із фото- та відеоматеріалів, фрагментів випуску новин тощо.

Цілі використання методу:

- розвиток навичок аналізу і критичного мислення;
- з'єднання теорії з практикою;
- представлення прикладів прийнятих рішень;
- демонстрація різних позицій і точок зору.

Вправа «Читання крізь «окуляри прав людини».

Студентам пропонується вдягти уявні «окуляри прав людини» і опрацювати засоби масової інформації. Викладач ділить студентів на малі групи, які повинні знайти матеріали в газетах, журналах, Інтернеті: статті, фотографії, листи читачів, рекламу, анонси тощо, що відносяться до таких проблем:

- дотримання прав людини;
- процеси поліпшення ситуації з правами людини;
- порушення прав людини.

Групи представляють свої результати і роблять висновки.

Одним із основних завдань медіаосвіти є сприяння формуванню здатності до **медіаторчості** для компетентного і здорового самовираження особистості та реалізації її життєвих завдань. Медіаторчість передбачає не лише виконання практичних творчих медіазавдань, створення власних медіатекстів, а й творче медіасприймання медіатекстів, створених іншими, а також формування творчого стилю мислення та творчого ставлення до світу, життя в цілому.

Можна запропонувати студентам створити власні медійні продукти: відеоролик, кросворд, комікс, фотоколаж, постер, буклет, інфографіку, соціальну рекламу тощо.

Створення ментальної карти. *Ментальна карта* (mind-map, mindmapping) – це графічне відображення процесів багатовимірного мислення. Ментальні карти є зручною, ефективною технікою візуалізації мислення та альтернативного запису. Суть побудови ментальної карти полягає в тому, щоб за допомогою зрозумілих символів, образів, об'єктів, асоціацій, якими мислить людина, наочно зобразити карту знань на обрану тему.

Основні принципи створення ментальних карт:

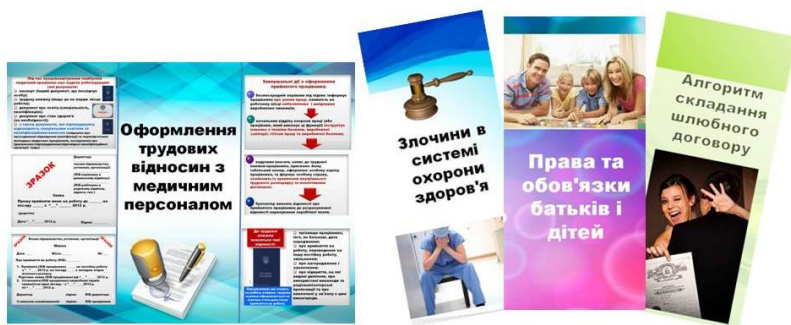
- об'єкт уваги (вивчення) сфокусовано в центральному образі;

- основні теми та ідеї, пов'язані з об'єктом уваги, розходяться від центрального образу у вигляді ідей;
- використання стрілок для підкреслення зв'язків між елементами інтелект-карти;
- головний принцип – одне ключове слово на кожну лінію;
- використання графічних образів;
- робота, як мінімум, з трьома й більше кольорами тощо.

Створення буклету. *Буклет* - видання у вигляді одного аркуша друкованого матеріалу, складеного будь-яким способом у два чи більше згинів. Суть буклету полягає в тому, щоб при мінімальній площі вмістити максимум інформації, яку господар буклету бажає донести до

своїї аудиторії. Інформація в буклеті може бути як просвітницького, так і рекламного характеру. Яскравість і барвистість для буклету є обов'язковою умовою, адже він повинен привернути до себе увагу і викликати зацікавленість.

Створення інфографіки. Інформаційна графіка або інфографіка - це графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації. Іншими словами, **інфографіка** – це спосіб подачі інформації за допомогою графічних елементів (діаграми, графіки, образи). Вона може покращити сприйняття інформації, використовуючи графічні матеріали для того, щоб підвищити можливості зорової системи людини бачити моделі і тенденції. Інфографіка допомагає структурувати великі обсяги інформації з метою стислого і яскравого відображення певного факту, процесу, події. Процес створення інфографіки можна розглядати як візуалізацію даних, створення інформаційних схем та моделей подання інформації. Причому зробити це своїми руками може

кожен - бути дизайнером або художником зовсім необов'язково. Для цього зараз придумали багато корисних інтернет-сервісів.

Процес роботи з інфографікою задіює всі рівні мислення. Студент, провівши власне дослідження з теми, аналізує матеріал, виділяє акценти і самостійно створює інфографіку. Робота над нею сприяє більш ретельному вивченню матеріалу, розвиває критичне мислення. Використання інфографіки в освітньому процесі сприятиме кращому сприйняттю матеріалу, підвищенню ефективності самостійної роботи, формуванню практичних умінь й навичок опрацювання різноформатної інформації, надає можливість студентам бачити результати праці.

Створення соціальної реклами. Соціальна реклама – інформація будь-якого виду, яка спрямована на досягнення суспільно корисних цілей, популяризацію загально-людських цінностей (боротьба зі шкідливими звичками (наркоманією, алкоголізмом, курінням), пропаганда здорового способу життя, привернення уваги населення до важливих питань державного значення тощо). Це пропаганда нормальних взаємин між людьми - в сім'ї, колективі, суспільстві. Це спонукання дотримуватися законів і творити добро, берегти здоров'я і не падати духом.

В процесі створення плакатів, відео- і аудіороликів на соціальну тематику студенти вчаться шукати, аналізувати, тлумачити, усвідомлювати і генерувати соціально значиму інформацію, тим самим проектуючи свою соціальну перспективу. Створення соціальної реклами дозволяє особистості познайомитися і приділити увагу всім видам соціальних проблем, які існують у суспільстві. Особливістю процесу створення соціальної реклами є те, що запропоноване

завдання може бути орієнтоване як на індивідуальне виконання, так і на групову участь.

**Щоб бути по-справжньому
грамотними, ми повинні бути
грамотними у світі медіа.**

Google Search

I'm Feeling Lucky

**Канадський медіапедагог,
професор Маршал Маклюен**

Отже, широке застосування медіатехнологій в освітньому процесі надає викладачеві можливість: урізноманітнювати форми подачі інформації; моделювати ситуації, максимально наближені до умов професійної діяльності; активізувати навчальну діяльність студентів, посилювати їх самостійну роботу; розвивати критичне мислення студентів тощо.

Список використаних джерел

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [навч. посібник] / І. М.Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с. (Альма-матер)
2. Духаніна Н.М. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання // Вища освіта України у контексті інтеграції до

європейського освітнього простору: Вища освіта України.
Дод. 3. Т. V. (12). 2008. С.189-193.

3. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. — 201 с.
4. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу “Основи медіаграмотності” / укл. С.О.Троян, Ткачук А.В. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. – 128 с.
5. Фатєєва Д. М. Теоретичні основи застосування медіаосвітніх технологій у вищих навчальних закладах / Д. М. Фатєєва // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Педагогіка. - 2012. - Т. 188, Вип. 176. - С. 32-35.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

Гордійчук Світлана Вікторівна,

проректор з навчальної роботи,

*кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничих
та соціально-гуманітарних дисциплін*

Анотація: У статті здійснено аналіз засад управління медичним коледжем шляхом застосування у освітньому процесі інформаційно-комунікативних технологій та комплексних електронних систем, як складника внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності. Обґрунтовується необхідність введення у медичних коледжах інформаційної системи управління навчальним процесом «Деканат». Наведено приклади запровадження системи у коледжі КВНЗ «Житомирський медичний інститут», яка сприяє підвищенню якості освітньої діяльності.

Ключові слова: якість медичної освіти, інформаційно-комунікативні технології, інформаційна система управління, освітня діяльність.

Вступ: Формування нової соціальної системи в Україні вимагає адекватного реформування всіх сфер життя, в тому числі й освіти. Нормативно-правові документи, що регламентують діяльність закладів освіти передбачають

наявність внутрішньої системи забезпечення якості на інституційному рівні.

Важливим аспектом цього процесу є удосконалення систем управління закладами освіти шляхом застосування інформаційно-комунікативних технологій, оскільки саме вони надають можливість максимально зменшити час на виконання трудомісткої частини процесів, які циклічно повторюються в управлінській діяльності адміністрації медичного коледжу [1,2]. Цей процес проводиться у двох напрямках: впровадження інформаційних технологій в управлінську діяльність освітнього закладу та комп'ютеризація освітнього процесу [3,4].

Перший із зазначених напрямів полягає у створенні оптимальних умов автоматизації робочих місць учасників навчального процесу та застосування ними програмного забезпечення, що допоможе систематизувати роботу суб'єктів управління навчальним закладом на усіх рівнях системи менеджменту.

Другий напрям - це апробація та впровадження у навчальний процес електронних засобів навчання, розробка і застосування електронного супроводу навчальних занять, самостійної і виховної роботи та тестових програмних засобів.

Застосування інтегрованої інформаційної системи та сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі та

в системі управління в цілому необхідно розглядати з одного боку, як основу інноваційної системи управління навчальним закладом, а з іншого - як засіб створення умов для розвитку креативних здібностей студента, підвищення компетентності викладача, індивідуалізації процесу навчання та забезпечення якості навчального процесу [5,6].

Мета: Здійснити аналіз використання комплексних електронних систем управління освітнім процесом та їх функціональних можливостей у КВНЗ «Житомирський медичний інститут » у період з 2005-2018 років.

Матеріали і методи: Метод аналізу результатів впровадження інформаційної системи обліку відвідування занять та успішності на основі web-технологій з використанням мови програмування PHP 5.4, серверу бази даних MySQL 5.1, мови розмітки Web-сторінок HTML 4.01; інтерфейс розроблено в рамках стандартів Web 2.0.

Результати та обговорення: Розвиток інформаційних технологій в сучасних умовах стає одним із основних способів здобуття вищої освіти, більш зручним і якісним інструментом передачі знань. Необхідність створення системи ефективного управління навчальним закладом неможливо без використання комплексних програмних засобів та загальних баз даних, які дозволяють зорієнтувати освітній процес на підтримку основних функцій (планування, виконання, аналізу, звітування та контролю) [7] .

На сьогоднішній день для забезпечення управління навчальним процесом у вищих навчальних закладах України представлено декілька систем:

- автоматизована система управління навчальним процесом для вищих навчальних закладів АСК «ВНЗ», розроблена у Науково-дослідному інституті (НДІ) прикладних інформаційних технологій, яка є частиною інформаційно-виробничої системи «Освіта»[8];

- система управління навчальним процесом для вищих навчальних закладів «Директива», розроблена у ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології »[9];

- пакет програм «Деканат», розроблений ПП «Політек – СОФТ»[10] .

КВНЗ «Житомирський медичний інститут» для автоматизації управління навчальним процесом з 2005 року використовує пакет програм «Деканат» [11]. Дана інформаційна система дозволяє створити та підтримувати базу даних в якій реєструється та формується наступна інформація:

- структура навчального процесу вищого навчального закладу (кафедри, напрями, спеціальності, навчальні плани, академічні групи, підгрупи, лекційні потоки);

- данні про навчальне навантаження кафедр з можливістю створення звітності;

- результати розрахунків для визначення кількості посад педагогічних та науково-педагогічних працівників;

- відомості про всіх викладачів навчального закладу, їх запланованого навантаження, розклад їх занять;

- відомості про всіх студентів навчального закладу та їх життєвого процесу у навчальному закладі (оцінки, відвідування занять, рух студентів);

- аудиторний фонд вищого навчального закладу, його використання, розклад занять.

У пакеті «Деканат» існують наступні програми:

«Навчальний план» - програма, що використовується у навчальній частині закладу. Вона забезпечує створення, редагування та обрахунок навчальних планів, отримання відповідних звітних документів, а також для полегшення формування множини вакансій педагогічного навантаження, що регламентуються нормативними документами Міністерства освіти і науки України. Програма надає додаткову можливість для визначення годин з консультацій, індивідуальних занять, заліків, усних та письмових екзаменів, атестації здобувачів вищої освіти, контрольних, розрахунково-графічних робіт та інших форм педагогічного навантаження для різних форм навчання.

«Навчальний процес» - програма для відображення в базі даних структури навчального процесу вищого навчального закладу; обрахунку бюджету годин з кожної

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

«Розклад» - програма для формування розкладу занять з можливістю деталізації його для кожного тижня семестру з врахуванням плану педагогічного навантаження та аудиторного фонду навчального закладу. Відповідна програма забезпечує друк розкладу занять для кожної навчальної групи, розкладу завантаження для викладачів, використання аудиторного фонду навчального закладу.

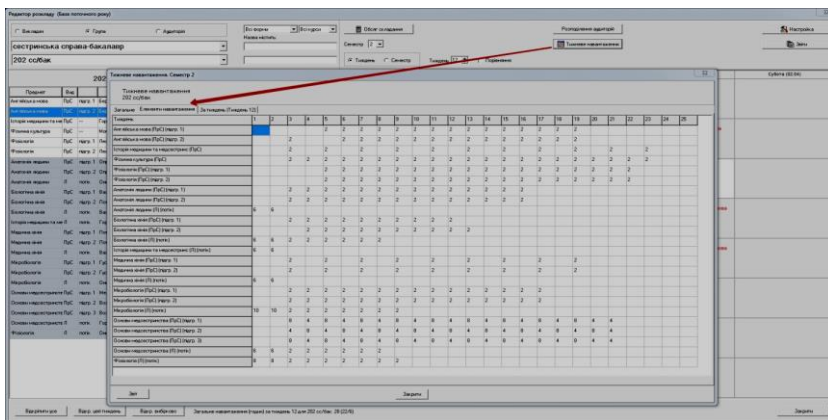

Рис. 4. Екранна копія програми «Розклад» КВНЗ «Житомирський медичний інститут» у режимі «Елементи навантаження»

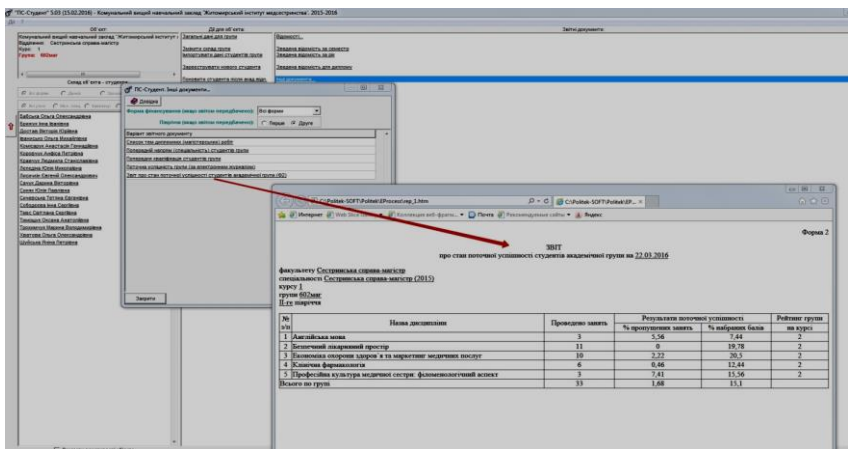

Рис. 6. Екранна копія програми «ПС - Студент» КВНЗ «Житомирський медичний інститут» у режимі «Звіт про поточну успішність студента»

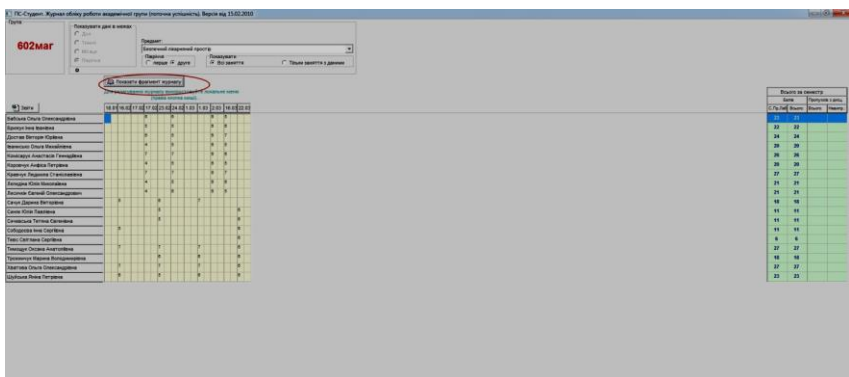

Рис. 7. Екранна копія програми «ПС - Студент» КВНЗ «Житомирський медичний інститут» у режимі «Синхронізація з електронним журналом успішності»

Таким чином, автоматизована система в повному обсязі, дозволяє реалізувати функції бухгалтерії, планово-фінансового відділу, відділу кадрів, навчального відділу

(навчальні плани, складання розкладу, облік студентів по групах та ін). Однак, дані комп'ютерні програми повністю закриті для студентів.

З метою задоволення основних вимог студентів до надання освітніх послуг у КВНЗ «Житомирський медичний інститут» було використано наступні програми:

«Колоквіум» - дана програма автоматизує процес тестування студентів та здійснює їх підготовку до підсумкового модульного контролю та проведення ліцензованого інтегрованого іспиту «Крок М». Програма дозволяє: сформувати єдину бібліотеку тестів з можливістю її використання для різних дисциплін; використовувати значну кількість режимів (алгоритмів) тестування і оцінювання; здійснювати моніторинг процесу тестування в реальному часі; проводити статистичний аналіз результатів тестування з метою контролю знань студентів та оцінювання якості організації освітнього процесу; автоматично отримувати рейтингові списки за результатами тестування; ректорату контролювати ефективність роботи викладачів та якість знань студентів; накопичувати та аналізувати результати тестування студентів протягом всього періоду навчання; підвищувати ефективність тестів за допомогою спеціальних засобів аналізу результатів.

освітній процес більш прозорим, 22 % дали на це запитання негативну відповідь.

Висновки: Отже, новий якісний етап у розвитку медичної освіти України можливий в першу чергу, за умови інтенсивного запровадження інформаційно-комунікаційних технологій та інтегрованої інформаційної системи управління освітнім процесом. Основними перевагами використання інформаційно-комунікативних технологій слід вважати:

- інтерактивність, інтенсифікація освітнього процесу, зворотній зв'язок між суб'єктом та об'єктом навчання;

- підвищення якості навчання за рахунок ІКТ технологій дають змогу студенту успішніше і швидше адаптуватись до навколишнього середовища за рахунок одержання необхідних знань;

- забезпечення якісного управління навчальним процесом на етапах планування, організації та контролю;

- здійснення моніторингу та статистичного аналізу результатів навчання;

- відкритість та прозорість діяльності навчального закладу.

Список використаних джерел

1. Співаковський А.В. Особливості автоматизованих систем управління вищими навчальними закладами/ Співаковський А.В.// вісник Харк. Нац. ун-ту., - 2011. - № 629. Сер. «Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління», вип.3. – С. 86-99.

2. Калініна, Л.М. Інформаційні процеси в управлінській діяльності керівника закладу: сутність, специфіка та характерні ознаки / Л.М.Калініна // Освіта і управління. – 2005. – Т.8. – № 2. – С. 35–44.

3. Львов М.С. Інформаційна система управління вищим навчальним закладом як платформа реалізації управління академічним процесом / М.С. Львов. О.В. Співаковський, Д.Є. Щедролосьєв // Вісник Харківського університету. Серій «Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління» - 2012. - №1. – С.1-21.

4. Калинина, Л.Н. Анализ и перспективы использования облачных технологий в процессе управления общеобразовательными учебными заведениями / Л.Н. Калинина, С.С.Петровский // Український педагогічний журнал. – 2015.– № 2.– С. 44-64.

5. Щедролосьєв Д. Е. Использование слабоструктурированной модели данных при построении открытых информационных систем. Вісник Херсонського державного технічного університету. – 2010. - №3(12). – С. 327-330.

6. Системи управління навчальним процесом студентів з розгалуженою організацією дистанційного навчання у вищому навчальному закладі/ О. В. Федусенко, О. О. Рафальська // [Управління розвитком складних систем](#). - 2013. - Вип. 13. - С. 162-165. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2013_13_32

7. Січко Т.В., Електронні системи управління вищими навчальними закладами України /Січко Т.В., Ковальчук О.А.//Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки – 2013 - № 4(81). – С. 208-217.

8. Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій АСУІЦ «ВНЗ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndipit.com.ua/ua/#tab2>.

9. Система управління навчальним процесом для вищих навчальних закладів «Директива» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kitsoft.kiev.ua/product/dlua-navchalnih-zakladiy>. - Назва з екрану.

10. Програмне забезпечення для вищих навчальних закладів України «Політек-СОФТ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politek-soft.kiev.ua>. – Назва з екрану.

11. Gordijchuk S. Information Constituent of Learning Quality Assurance in Medical Educational Institutions: In Proceedings of the international expert-scientific conference, pp. 234-241. HERALDIKA KIADO, Budapest, Hungary (2015)

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ВПЛИВ МАС-МЕДІА: ЗАСОБИ ТА ЗАХИСТ

Полчанова Галина Станіславівна,
*психолог, викладач психології вищої категорії,
викладач-методист*

ЗМІ сьогодні є інструмент ідеології, а не інформації. Головне в їхніх повідомленнях — ідеї, які впроваджуються в нашу свідомість контрабандою.

С. Кара-Мурза

Або Ви станете гнучким і рухливим, або світ знайде спосіб Вас знищити: і не важливо, як це називається — хвороба чи автокатастрофа.

Арні Мінделл

Чим краще люди пізнають сутність технологій, що впливають на свідомість, тим більша ймовірність, що вони зрозуміють їхнє призначення, і тем менша ймовірність, що ці технології будуть використані.

Дж. Маркс

В сучасному світі мас-медіа займають вагоме місце в житті окремої людини й суспільства в цілому. Телебачення, радіо, преса, інтернет стали основними джерелами

інформації, що формують внутрішній світ людини. Якщо всього сторіччя тому світогляд утворювався на основі особистого спілкування, професійної діяльності, подорожей, то сьогодні зовсім не потрібно бути дуже активною людиною, щоб довідатися новини з іншої сторони планети, поспілкуватися з людьми.

Безперечним є той факт, що ЗМІ формують громадську думку, але поряд з перевагами вони часто дезінформують, фальсифікують відомості та стають підґрунтям для так званого інформаційного тероризму.

Натомість, немає необхідності говорити про значущість питання маніпулювання свідомістю, діями і вчинками людини. Свої проблеми маніпулятори вирішують за допомогою й за рахунок інших. Вони бачать у своєму оточенні лише ляльок-маріонеток, якими необхідно правильно управляти: потягнув за одну ниточку - лялька сіла, за іншу - встала, за обидві - і лялька безпомічно смикається в їх руках [7].

Хто ж вони такі - маніпулятори? Слово «маніпуляція» має коренем латинське слово *manus* - рука (*manipulus* - пригорща, жменя, від *manus* і *ple* - наповнювати).

Це ще раз підтверджує думку про те, що за кожним ЗМІ хтось стоїть і надає інформацію, виходячи зі своєї власної вигоди.

Слово «**МАНІПУЛЯЦІЯ**» має коренем латинське слово manus - рука (manipulus - пригорща, жменя, від manusi ple - наповнювати).

- **Маніпуляція** – це складна методика впливу на інших
- **Маніпуляція** – **засіб соціального впливу**
- **Маніпуляція** - процес перетворення кодових сигналів
- **Маніпуляція** - мистецтво ілюзій(фокуси)
- **Маніпуляція** - засіб панування і придушення Волі
- **Маніпуляція** – **це різновид впливу одних людей на інших з метою змінити поведінку останніх та використати їх для власної користі.**

Як здійснюється маніпуляція?

Перший канал: емоції. Коли з'являється загроза особистій безпеці, людина лякається, відчуває страх і реагує миттєво на рівні безумовних (уроджених) рефлексів : бігти, рятуватися або захищатися.

Другий канал: соціальні стереотипи «добре-погано». Погано бути боягузом, слабаком, невдахою... Типовий приклад такої маніпуляції показаний у фільмі «Назад у майбутнє», коли головний герой на слова «Ти - слабак» відповідав, що «Ніхто не сміє називати мене слабаком», але насправді робив те, що від нього хотів маніпулятор. На «слабо» підсаджують на наркотики, провокують на випивку, суїцидальні дії і на що завгодно.

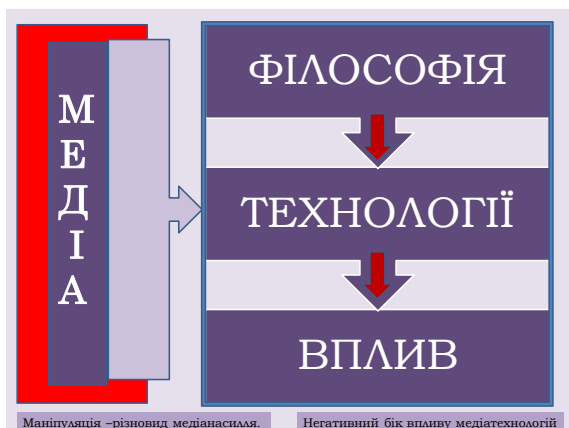
Третій канал (але не останній): засоби масової інформації. Це просто приголомшливі можливості для маніпуляцій як окремою людиною, так і суспільством у цілому.

Отже: наші емоції, наші поведінкові стереотипи, наша довірливість, врешті наші лінощі дозволяють іншим вміло «водити нас за ніс».

Слід також зазначити, що для багатьох людей характерний принцип економії мислення. Якщо нам пропонують визначення, що підходить під наші стереотипи, картину світу, яка не розбиває наші уявлення, ми її охоче ухвалюємо. Найважча робота у світі — це думати. Тому не варто звинувачувати цинічних політиків, проплачених журналістів, якщо прагнете когось дорікнути — дорікайте насамперед самому собі [2].

Маніпулювання масовою свідомістю через ЗМІ – найбільш гостра проблема сьогодення. Професор Б.Г. Нуржанов в одній зі своїх статей зазначив:.

«Сьогодні кожен відчуває себе як космонавт, відірваний від землі і рухається в космічному просторі по команді гіпотетичного комп'ютера. Він повинен зберігати певну швидкість для того, щоб не впасти (повернутися) на землю і не розбитися ...» [8].

Медіа-маніпуляція — вид психологічного впливу, що здійснюється через пресу (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, Інтернет, кінематограф, звукозаписи та відеозаписи, відеотексти, телетексти, рекламні щити та панелі, домашні відеоцентри, що поєднують телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші лінії зв'язку, соціальні мережі. Вони призводять до пробудження в об'єкта впливу намірів, які змінюють його бажання, настрої, поведінку, погляди тощо.

Процес медіа-маніпулювання призначений для отримання вигоди певними людьми. Самі люди в цьому випадку перетворюються в об'єкти маніпуляції і знецінюються. Дії, вчинені маніпулюванням, невідомі й непомітні для них. Сенс маніпуляцій полягає в тому, щоб програмувати і контролювати поведінку людей, отримувати над ними владу або переваги за рахунок обмеження їх

свободи, вибору, створювати такі ситуації, в яких об'єкт буде вести себе вигідним для маніпулятора чином.

Мета медіа-маніпулювання: створити цілісну картину світу, де стають виправданими багато дій і вчинків, які ніколи б не були зрозумілі й виправдані поза цією картиною;

- ✓ підштовхнути людину до скоєння низки певних дій, зміни ціннісних орієнтирів, думок, уявлень і поглядів, приховуючи свої справжні наміри;
- ✓ зберегти в об'єкта маніпуляції ілюзію свободи вибору рішень, ілюзію незалежності.

Методи впливу на психіку через ЗМІ:

- засоби масової комунікації, інформації та пропаганди;
- маніпулювання масовою свідомістю і ЗМІ;
- особливості психологічного впливу телебачення;
- комп'ютерна ігрова залежність;
- кінематографічні прийоми маніпуляцій масовим глядачем [3].

Для успішної реалізації всіх завдань маніпуляції існує узагальнений перелік певних технологій і прийомів, який сформований ще в тридцятих роках минулого століття в США Інститутом аналізу пропаганди та має назву «Азбука пропаганди» [9].

Методів маніпуляції свідомістю, що використовуються в засобах масової інформації, досить багато, але найчастіше виділяються такі:

- навіювання;
- штучне затемнення «картинки реальності» в ЗМІ;
- подача суперечливої, недостовірної та завідомо упередженої інформації;
- перенесення приватного факту в сферу загального;
- чутки, домисли, тлумачення складної політичної або соціальної ситуації;
- метод під назвою «потрібні трупи»: емоційний вплив на аудиторію за допомогою крові, сексу, насильства, стрільби, вбивства тощо.
- метод «страшилок»: аудиторію ставлять перед «вибором меншого з двох бід»;
- замовчування одних фактів і вип'ячування інших;
- метод фрагментації;
- багаторазові повтори або «метод Геббельса»;
- метод абсолютної брехні (чим жахливіша брехня, тим легше в неї вірять);
- створення лжеподій, містифікація;
- підміна фактів гарними гаслами. (Наприклад: Свобода. Рівність. Братерство»);

- метод дисонансу: просування альтернативних фактів, цінностей і уявлень, що руйнують механізми трансляції історичної пам'яті, загальні символи і цінності цільової групи та інш. [4].

З усіх засобів масової комунікації найвищим маніпулятивним ефектом характеризується телебачення, яке ефективно використовує наступні методи:

- 1) фабрикація фактів;
- 2) відбір для матеріалу подій реальності;
- 3) сіра і чорна інформація,(у другій половині XX століття ЗМІ стали використовувати технології психологічної війни);
- 4) великі психози;
- 5) твердження та повторення;
- 6) дроблення і терміновість, (розриваючи на шматочки інформацію про важливу подію, «розбиваючи рекламою» вдається різко знизити вплив повідомлення або взагалі позбавити його сенсу);
- 7) спрощення, стереотипізація;
- 8) сенсаційність;
- 9) зміна сенсу слів і понять.

Метод “Гнилий оселець”

Підбирається неправдиве обвинувачення. Важливо, щоб воно було максимально брудним і скандальним. (Наприклад, дрібне злочинство або розтління дітей, або вбивство, бажане з жадібності.

Ціль «гнилого оселеця» зовсім не в тому, щоб обвинувачення довести, а викликати широке, публічне обговорення його...

Неминуче з'являються «прихильники» і «супротивники», «знавці» і «експерти», шалені «обвинувачі» і завзяті «захисники» обвинувачуваного

Виникають дискусії, утираючи в такий спосіб усе більше «гнилого оселеця» у його «одяг», поки нарешті цей «запах» не починає йти за ним скрізь...

МЕТОД ФРАГМЕНТАЦІЇ

Так показати тебе

А було-то так...

Так показати їм

Метод “великої брехні”

МЕТОД
«АБСОЛЮТНОЇ
ОЧЕВИДНОСТІ»

При проведенні, наприклад, телевізійних трансляцій відбувається вплив на психіку за допомогою активації різних форм передачі інформації: одночасна участь органів зору та слуху надає потужний ефект на підсвідомість, за рахунок

чого здійснюються маніпуляції. Через 20-25 хвилин перегляду телевізійної передачі мозок починає вбирати будь-яку інформацію, яка надходить за допомогою телетрансляції.

Багато прийомів створення у медійної аудиторії потрібних настроїв були відпрацьовані в Німеччині в період Другої світової війни і незадовго до її початку. Зокрема, в радіопередачах використовувалися прийоми звукового впливу, що штучно підсилює агресивні переживання.

Для нагнітання масового психозу проводилася трансляція на радіо парадів, маршів, мітингів.

Всі промови Гітлера супроводжувалися музикою з **опер Вагнера**, яка надає гнітюче враження на слухачів: важка, складна, вона створювала відчуття насування нацистської військової машини, здатної розчавити людину, і носила загрозливий характеру.

Йозеф Геббельс
нем. Joseph Goebbels

24-й Рейхсканцлер Німеччини
30 квітня 1945 року — 1 травня 1945 року

«Батьком маніпуляції свідомістю» слід вважати **Йозефа Геббельса** (1897 - 1945) - неперевершеного майстра пропаганди, оратора, маніпулятора та праву руку Адольфа Гітлера.

Саме з його подачі почалися космічні масштаби управління свідомістю мас. Непохитна цілеспрямованість - ось джерело його харизми.

«...чем чудовищнее ложь, тем охотнее в неё поверят»

МЕТОД "40 на 60" полягає в створенні ЗМІ, які 60 відсотків своєї інформації дають в інтересах супротивника, заробивши в такий спосіб його довіру, а 40 відсотків, що залишилися, використовують для надзвичайно ефективною дезінформації. Під час Другої світової війни існувала радіостанція, яку слухав антифашистський світ. Уважалося, що вона британська. І тільки після війни з'ясувалося, що насправді це була радіостанція Геббельса, що працювала по розробленому ним принципу «40 на 60».

40 % - ПРАВДА
60 % - ЛІЖЬ

Одним з найпоширеніших і найважливіших способів маніпулювання свідомістю людини є навіювання, на якому заснована дія й телевізійної реклами. Протягом тривалого часу в інформаційне поле людини потрапляє певний сигнал, який закріплюється в підсвідомості. Часті повторення посилюють силу навіювання, зводячи в результаті поведінку багатьох людей до рівня звичайних рефлексів нервової системи.

З моменту винаходу кінематографу і телебачення, з тридцятих років минулого століття, заговорили й про так званий «ефект 25 кадру».

Законом України «Про телебачення і радіомовлення» забороняється «використання в програмах і передачах на телебаченні і радіо прихованих вставок, які діють на підсвідомість людини та / або чинять шкідливий вплив на стан їх здоров'я» [1].

"А зараз - рекламна пауза!" Ця сакраментальна фраза незмінно супроводжується "реакцією залу": тривалими оплесками і схвальними вигуками наявної в студії публіки (використовується один із способів "відключення" психологічного захисту у людини, що сприймає рекламне повідомлення.). Таким чином намагаються мінімізувати наше роздратування від того, що цікава телепрограма переривається тупими (іноді) і примітивними (найчастіше) рекламними роликами.

Ноам Хомський, американський лінгвіст, філософ, громадський діяч, склав список «10 способів маніпулювання» за допомогою засобів масової інформації [2].

Це:

1. Відволікання уваги.
2. Створення проблеми, а потім - засоби її вирішення.
3. Відтермінування виконання.
4. Засіб поступового застосування.
5. Звернення до народу, як до маленьких дітей.
6. Акцентування більше на емоції, ніж на роздуми, міркування.
7. «Тримання» людей у невігластві, культивуючи посередність.
8. Спонукання громадян захоплюватися посередністю.
9. Посилення почуття власної провини.
10. Бажання знати про людей більше, ніж вони самі про себе знають.

Від технологій медіа-впливу, що дозволяють натискати на больові точки суспільної свідомості, збуджуючи почуття страху, гніву, обурення, ненависті, жалю, співчуття потрібно грамотно захищатися, виявляючи маніпулятивний контент медіа.

Сучасна людина живе в мегаінформаційному просторі. У цьому контексті надзвичайно важливим є питання про відповідність чи невідповідність

здійснюваного впливу моральним нормам суспільства, загальнолюдським цінностям. Тому потрібно бути психологічно підготовленими та набувати навичок антиманіпулятивної культури, а саме:

I. Формування критичного мислення по відношенню до отримання інформації від зовнішнього світу через систему ЗМІ, набуття навичок роботи з інформацією:

- ✓ скорочення контактів;
- ✓ відсіювання шуму;
- ✓ включення здорового глузду;
- ✓ непередбачуваність;
- ✓ відключення емоцій;
- ✓ створення альтернатив;
- ✓ діалогічність мовлення;
- ✓ включення пам'яті, проекція в майбутнє;
- ✓ зміна мови.

II. Блокування потенційно маніпулятивних каналів комунікації

Наприклад:

1. Необхідно заборонити собі ранкові перегляди телевізора. (Слід пам'ятати, що вранці людина якийсь час відразу після пробудження перебуває у стані трансу і полутрансу (протягом приблизно півгодини після пробудження).

2. *Необхідно ретельно відбирати передачі для перегляду.* (Якщо дуже хочеться щось подивитися «для фону» - рекомендується дивитися мультфільми).

3. Строго дозувати перегляд телепередач. *(Рекомендується не дивитися рекламу).*

III. Організація спільного перегляду учасниками колективу (групи, спільноти, руху тощо) повідомлень ЗМІ (друкованих, електронних), випусків новин, телепередач, художніх і документальних фільмів з подальшим аналізом, обговоренням побаченого відповідно до знань про вплив інформації на підсвідомість.

IV. Розробка спеціальних циклів курсів (у вигляді лекцій і семінарів) з основ маніпулятивного впливу на психіку індивіда та мас, спираючись на знання основ загальної психології, психофізіології, політології, історії, літературознавства, філософії та ін.

V. Формування індивіда як особистості, яка знає свої слабкі сторони, здатна вчасно грамотно відреагувати на маніпулятивні дії.

VI. Підвищення ролі книги в сучасному житті людини. (Читання допоможе виробити безцінні звички, стимулювати розумову діяльність, покращити пам'ять і посилити здатність до навчання, самоосвіти.)

VII. Оволодіння мінімальним набором навичок ментальної гігієни - гігієни свідомості, а саме:

- «обробляти» негативні судження (зздрість, ревності, образи, розчарування, ненависть, злість, агресія тощо);
- намагатися не включатися в інформаційну ситуацію, емоційно - легко можна стати її заручником;
- завжди пам'ятати, що за картинкою стоять страждання реальних людей;
- обмежити час на перегляд новин/сайтів (скажімо, 15-20 хвилин на день - цього цілком достатньо, щоб бути в курсі подій);
- ні в якому разі не жити політикою, а віддавати данину культурі (хоча б походу в кіно);
- дуже корисно й важливо, хоча б 15-20 хвилин в день, гуляти (краще в парку) - це знімає психоемоційне напруження;
- транслювати в навколишній світ тільки позитивне.

Аудиторія, що розмірковує, або так звана рефлексуюча аудиторія, завжди вимагає доказів замість віри, бачить логічні помилки, самостійно шукає та аналізує факти, які наводилися в ЗМІ [6].

Висновки. Оволодіння навичками антиманіпулятивної культури – важлива складова загальної культури особистості в новітніх реаліях сьогодення.

Отже, підвищення рівня медіаграмотності викладачів буде сприяти формуванню у них знань про особливості впливу ЗМІ на свідомість особистості та вироблення конструктивної протидії маніпуляціям.

КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Соціально-психологічна служба

ЗМІ сьогодні є інструмент ідеології, а не інформації. Головне в їхніх повідомленнях - ідеї, які впроваджувані в нашу свідомість контрабандою.

С. Кара-Мурза

Слово «**МАНІПУЛЯЦІЯ**» має коренем латинське слово *manus* - рука (*manipulus* - пригорща, жменя, від *manus* *ple* - наповнювати).

- **Маніпуляція** – це складна методика впливу на інших
- **Маніпуляція** – **засіб соціального впливу**
- **Маніпуляція** - процес перетворення кодових сигналів
- **Маніпуляція** - мистецтво ілюзій(фокуси)
- **Маніпуляція** - засіб панування і придушення Волі
- **Маніпуляція** – **це різновид впливу одних людей на інших з метою змінити поведінку останніх та використати їх для власної користі.**

ЗАХИСТ ВІД ВПЛИВУ ЗМІ НА ВАШУ СВІДОМІСТЬ:

- 1. "Розуміння самого себе".
- 2. Аналіз ситуації.
- 3. "Відхід".
- 4. "Задавати собі питання".
- 5. Уміння говорити «ні».
- 6. "Мені не 10 років!".
- 7. Відмова від ролі "жертви".
- 8. Уміння "думати, планувати, діяти".

- ✓ Скорочення контактів
- ✓ Відхід від захоплення
- ✓ Зміна темпу
- ✓ Відсіювання шуму
- ✓ Виключення емоцій
- ✓ Діалогічність мислення
- ✓ Включення здорового глузду
- ✓ Створення альтернатив
- ✓ Пошук кореню проблеми
- ✓ Зміна мови
- ✓ Включення пам'яті
- ✓ Проекція в майбутнє

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ АНТИМАНІПУЛЯТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

- I. Формування критичного мислення по відношенню до отримання інформації** від зовнішнього світу через систему ЗМІ і ЗМК, набуття навичок роботи з інформацією.
- II. Блокування потенційно маніпулятивних каналів комунікації.**
- III. Організація спільного перегляду учасниками колективу** (групи, спільноти, руху, тощо.) повідомлень ЗМІ (друкованих, електронних), випусків новин, телепередач, художніх і документальних фільмів і т.п., з подальшим аналізом і обговоренням побаченого в світі знань про вплив інформації на підсвідомість.
- IV. Розробка спеціальних циклів курсів** (у вигляді лекцій і семінарів) з основ масової психології і маніпулятивного впливу на психіку індивіда і мас.
- V. Формування індивіда як особистості**, яка знає свої слабкі сторони, що можуть викликати у маніпуляторів бажання їх використовувати, та здатна вчасно грамотно відреагувати.
- VI. Підвищення ролі книги в сучасному житті людини.**
- VII. Оволодіння мінімальним набором навичок ментальної гігієни** - гігієни свідомості.

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА ПРОПОНУЄ НАСТУПНУ ТЕМАТИКУ ВИХОВНИХ ГОДИН:

1. Чорні технології комунікації. Маніпуляції: зміст та види.
2. "До побачення, Карлсон!" (з розпізнавання ознак прихованої маніпуляції)
3. Інструментарій маніпулятора.
4. Йозеф Геббельс – "Батько маніпуляції свідомістю".
5. Сучасні мультфільми: переваги та ризики для дітей.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 10, ст. 43).
2. Зелинский С.А. Манипуляции массами и психоанализ.- СПб.: Издательско-Торговый Дом «Скифия», 2008. — 248 с.
3. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием / С.Г.Кара-Мурза. - М. : Алгоритм, 2004. - 528 с.
4. Крысько В. Г. Секреты психологической войны (цели, задачи, методы, формы, опыт) / под общ. ред. А. Е. Тараса. — Мн.: Харвест, 1999. — 446 с.
5. Кудрявцева Л. О. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу : експресія – вплив – маніпуляція / Л. О. Кудрявцева, Л. П. Дядечко, О. М. Дорофєєва // Мовознавство. – 2005. – № 1. – С. 58–66
6. Мазаник М.Н. Методы защиты от манипулятивных воздействий. Теория и методы исследований коммуникации [Электронный ресурс] : сб. науч. ст. Вып. 3 / под ред. О. В. Терещенко. – Минск : БГУ, 2014. -147 с.
7. Мельник Г.С. Mass Media: Психологические процессы и эффекты / Г.С.Мельник. - СПб., 1996. - 159 с.
8. Нуржанов Б. Г. Культурология. - Алматы,1994. Алматы: Фолиант, 1994. - 450 с.

9. Почепцов Г. Г. Психологические войны. - М.: Рефл-бук;
К.: Ваклер, 2000. — 528 с.
10. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч.
посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева,
Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред.
Є.Д.Скулиша. – 2-ге вид. – К.: ЗАТ “ВІПОЛ”, 2011. – 248
с.

QR-КОД ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Баранова Лілія Миколаївна,
викладач української мови і літератури

Входження нашої держави в європейський і світовий освітній простір зумовлює необхідність переорієнтації навчально-виховного процесу з урахуванням принципів та завдань медіаосвіти. Наразі вища освіта в Україні наполегливо продовжує модернізуватися.

З-поміж пріоритетних принципів, що сприятимуть (відповідно до Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, 2010 р.) розбудові ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа [2], визначають орієнтацію на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадження в навчальний процес.

Натомість перед викладачем постає необхідність у постійному оновленні професійного інструментарію знань і навичок, а також освоєнні новітніх технологій. Варто зауважити, що впровадження медіаосвіти не зводиться до використання новітніх комп'ютеризованих засобів навчання. Метою такої освіти, насамперед, повинен бути розвиток в

учнів і студентів компетенцій, що дають змогу ефективно взаємодіяти з інформаційними джерелами і потоками, знаходити потрібну інформацію, аналізувати її, адекватно оцінюючи достовірність та корисність медіаповідомлень.

Одним з інструментів реалізації мети та основних принципів медіаосвіти є QR-код (з англ. quick response – «швидкий відгук») – матричний двовимірний штрих-код, розроблений в Японії 1994 року. Основна перевага QR-коду — це легке розпізнавання сканувальним обладнанням (у тому числі й фотокамерою мобільного телефону).

У форматі QR викладач може закодувати будь-яку інформацію: відео з YouTube, презентації, електронні джерела, аудіокниги, локації на Google-картах, ін. Розміщення QR-кодів у навчальних книгах, робочих зошитах, презентаціях дає можливість студентові:

- отримати набагато цікавішу та більш насичену інформацію, ніж просто текст та ілюстрації;
- самостійно знайомитися з матеріалом, вибираючи для цього зручний час і місце.

Використання QR-кодів у навчальному процесі сприяє досягненню важливих цілей, а саме:

- посилення мотивації студентів до самостійної навчально-пізнавальної діяльності;

- впровадження в навчальний процес додаткових (електронних) методичних освітніх ресурсів;
- використання у процесі навчання нових видів пошуково-пізнавальних завдань, спрямованих на узагальнення і систематизацію знань, а також активізацію навчальної діяльності студентів;
- надання роботи над навчальним матеріалом нової організаційної форми, привабливої для студентів.

Царина застосування QR-кодів під час лекційних та практичних занять надзвичайно широка.

1. При супроводі лекції презентацією з допомогою QR-кодів доцільно створити посилання:

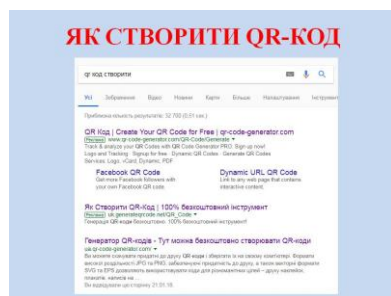
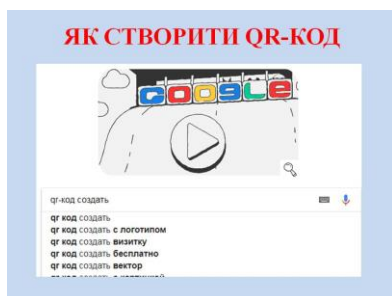
- на електронні підручники, які подаються у списку рекомендованої літератури;
- на корисні відеоматеріали, які за браком часу не можуть бути презентовані під час аудиторного заняття;
- безпосередньо на презентацію лекційного матеріалу, щоб дати можливість студентам сформувати якісний конспект самостійно, а під час лекції зосередити увагу на поясненнях викладача.

2. Під час практичних та семінарських занять з допомогою QR-кодів можна створити:

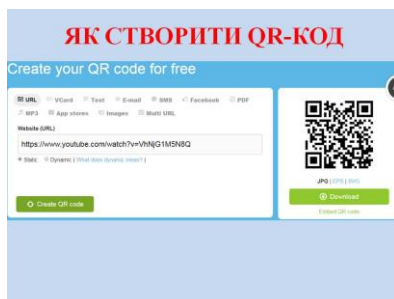
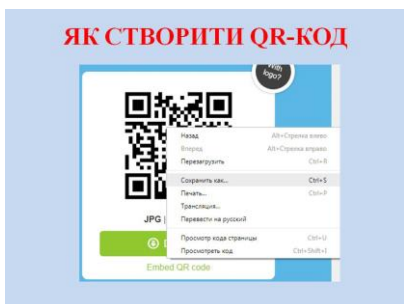
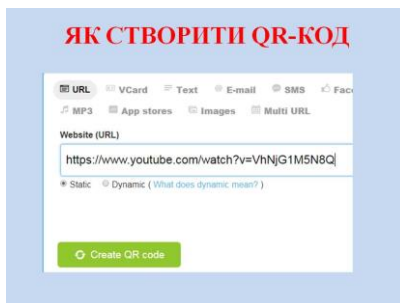
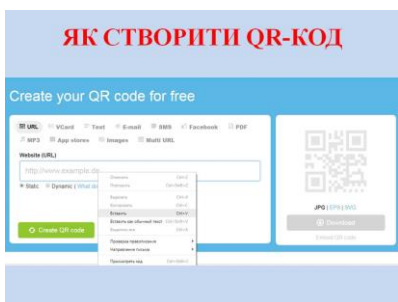
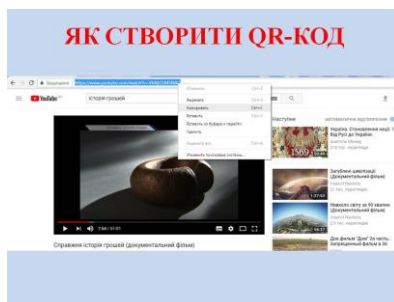
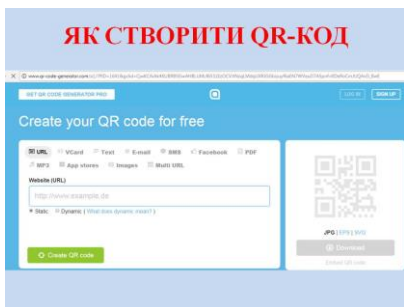
- фронтальне опитування (зокрема тестове) студентів з певної теми;

- навчальну гру-квест;
- вікторину;
- кросворд;
- інтерактивний колаж;
- портфоліо;
- віртуальну екскурсію тощо.

Для створення власного QR-коду знадобляться тільки інтернет, принтер і камера. Серед українських та україномовних ресурсів для створення QR-кодів слід виділити <http://ua.qr-codegenerator.com>, <http://qrcodes.com.ua/>, <http://www.qr-code.com.ua>. Якщо бажаєте скористатися альтернативними варіантами, введіть у рядку адреси вашого браузера таку умову пошуку: “створити QR-код”.

Найбільш популярний додаток для ОС Android – [QR Droid](#); він дозволяє зчитувати коди, створювати власні і відправляти друзям. *Neoreader* – сервіс зі схожими функціями, працює на iOS.

Тим, у кого немає смартфона, допоможе проста програма [QRreader](#), в якій лише одна функція: досить піднести код до веб-камери, і додаток його зчитує. Якщо немає і веб-камери, врятує [розширення](#) для Google Chrome, яке прочитає будь-який QR-код, що зустрівся в інтернеті.

QR-коди дозволяють зробити заняття більш захоплюючими та ефективними. З одного боку, студентам зручно зчитувати цікаву інформацію та оперативно зберігати її в пам'яті мобільних пристроїв, з іншого – такий підхід дозволяє задіяти додатковий (тактильний) канал сприйняття інформації [1].

Список використаних джерел

1. Воронкін О.С. Можливості використання системи QR-кодів у вищій школі / О.С. Воронкін // FOSS Lviv 2014 : Збірник наукових праць четвертої Міжнародної науково-практичної конференції (24-27 квітня 2014 р., м. Львів). – Львів, 2014. – С. 145-149.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.

**ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО РЕФЛЕКСІЇ
МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ
У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУВАННЯ СКРАЙБІНГУ
ЯК ЕФЕКТИВНОГО ЗАСОБУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ**

Ліщук Іванна Іванівна,
*начальник навчально-методичного відділу,
магістр за спеціальністю «Сестринська справа»*

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Швидкий розвиток і використання інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах життя людства сприяє пошуку нових підходів в освіті. Беручи також до уваги сучасні вимоги ринку праці щодо конкурентоспроможності спеціалістів, розуміємо необхідність підвищення якості підготовки фахівців і в галузі охорони здоров'я. Безперечно, розвиток засобів навчання визначається загальним розвитком навчальної техніки. Застосування в освітньому процесі графопроекторів, мультимедійних проекторів, комп'ютерної техніки, інтерактивних дошок, сучасних засобів відтворення цифрових носіїв, розвиток глобальної мережі Internet й використання її у закладах вищої освіти сприяють пришвидшенню наповнення освітніх ресурсів. А також актуалізується весь арсенал засобів навчання. Сучасний освітній процес має бути організований таким чином, щоб

кожен його учасник був заохочений до рефлексії відносно того що він знає, вміє, робить та над чим розмірковує. Важливими умовами ефективності цього процесу є створення рефлексивно-інноваційного середовища, впровадження активних методів навчання при підготовці майбутніх медичних сестер. Слід зазначити, що змінюється роль викладача у вищій школі: від інформативної ролі до ролі керуючої та стимулюючої. Наше завдання – навчити студентів вчитися.

За результатами наукових досліджень в медичній сфері доведено, що при ілюструванні (візуалізації) передачі інформації людина на 95 % краще засвоює матеріал. Враховуючи даний факт, ми звикли свої виступи супроводжувати різноманітними презентаціями у форматі Power Point. Однак останнім часом все більше приділяється увага новому формату подачі інформації – скрайбінгу. Взагалі в процесі проведення навчальних занять з циклу професійної і практичної підготовки особлива увага почала приділятися вибору інтерактивних методів, індивідуальних прийомів, активних форм і засобів подачі навчального матеріалу. Проте, прикрим є той факт, що не усі педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти готові до здійснення інтерактивного навчання. Звісно, це можна пояснити психологічною неготовністю, технічною

непоінформованістю, недостатнім технічним забезпеченням інтерактивними засобами навчання освітнього процесу.

Отже, розглянемо застосування скрайбінгу в професійній підготовці майбутніх медичних сестер як ефективний засіб візуалізації навчального матеріалу.

ЗАСТОСУВАННЯ СКРАЙБІНГУ НА ЗАНЯТТЯХ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ» ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 223 «МЕДСЕСТРИНСТВО»

У комунальному вищому навчальному закладі «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради використовуються інтерактивні засоби навчання для проведення усіх видів занять при професійній підготовці майбутніх медичних сестер, що сприяє організації активної взаємодії усіх учасників освітнього процесу, забезпечує досягнення визначених дидактичних результатів.

Скрайбінг (англ. – *scribe* – накидати ескізи/малюнки) – новітня техніка презентації у якій мова (виступ) ілюструється одразу в реальному часі малюнками, схемами, графіками, діаграмами, символами, піктограмами, образами, ключовими словами, основні ідеї на білій дошці (фліпчарті), інтерактивній дошці Smart Board, аркуші паперу тощо. У

цьому випадку виходить ефект паралельного слідування: ми чуємо і бачимо одне й теж, при цьому графічний ряд фіксується на ключових моментах та поняттях доповіді (розповіді), відображає взаємозв'язок між ними. Особу, яка створила таку презентацію – скрайб, прийнято називати скрайбером.

Винайдена новітня техніка британським художником Ендрю Парком для Британської асоціації з розповсюдження наукових знань. Спочатку скрайбінг знайшов широке застосування в бізнес-середовищі. На Заході візуальне мислення як індустрія почало розвиватися ще в 70-х роках минулого століття, а в Україні про скрайбінг як окрему професію почали говорити зовсім нещодавно. Одним з найперших, хто почав використовувати скрайбінг як ефективний засіб візуалізації навчального матеріалу в освітньому процесі, став американський педагог Пол Богуш.

Справжнім прогресом в освітньому веб-просторі став скрайб Кена Робінсона (міжнародного радника (експерта) з питань розвитку творчого мислення, систем освіти та інновацій) щодо змін освітньої парадигми. За К. Робінсоном, сучасна освітня програма має сприяти розвитку особистих якостей кожного здобувача освіти, а саме допитливості, творчості, критичного мислення, комунікабельності, співчуття, емпатії, самовладання, громадської свідомості, вміння співпрацювати. Творче мислення забезпечує

створення оригінальних ідей, які мають певну цінність. Дивергентне мислення – це необхідні умови для творчості, здатність знаходити багато нестандартних оригінальних варіантів рішень завдання (задачі), здатність по-різному інтерпретувати умови певного завдання (задачі). Воно припускає існування декількох правильних відповідей. дивергентне мислення розглядають як основу креативності. Розвиток критичного мислення дає можливість аналізувати інформацію та ідеї і формулювати вмотивовані аргументи й судження. Саме створення сприятливих умов в освітньому процесі забезпечує підготовку гармонійної особистості, яка буде готова до викликів майбутнього.

Переваги скрайбінга:

- урізноманітнює заняття;
- зацікавлює здобувачів вищої освіти;
- підвищує рівень уваги аудиторії;
- полегшує сприйняття нового матеріалу;
- допомагає подати складний матеріал у доступній формі;
- забезпечує ефективне засвоєння інформації;
- швидке запам'ятовування ключових моментів;
- підтримує постійний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу;
- розвиває критичне та креативне мислення;

- дозволяє рефлексувати усім учасникам освітнього процесу.

Отож, головним завданням скрайбінга є ефективна візуалізація інформації, що привертає увагу слухача, сприяє кращому розумінню та засвоєнню інформації. Для цього застосовують різні типи зображень: малюнки, піктограми, символи, образи, окремі ключові слова, схеми та діаграми. В ідеалі, дивлячись на скрайб, особа повинна відтворити в пам'яті отриману інформацію. Саме тому в даному процесі є важливим не те як малювати, а що малювати (зображувати).

Види і техніки скрайбінга

Скрайбінг буває «ручний» та «комп'ютерний». Ручний – класичний: голос за кадром розповідає, а рука в кадрі малює зображення, що ілюструє усну розповідь. Для ручного скрайбінга використовуються, як правило, аркуші паперу або презентаційна дошка (фліпчарт), кольорові олівці, маркери, фломастери, шкільні дошки й крейду та інше. Комп'ютерний скрайбінг набагато простіший. Його можна створити за допомогою сервісів: PowToon, GoAnimate, Wideo, Moovly та програми VideoScribe.

У відеоскрайбінга свої плюси. Одного разу знятий відеоролик можна показувати необмежену кількість разів, використовувати як ефектне доповнення заходу, створювати з його допомогою різні інформаційні продукти. А також велике

задоволення отримують його "творці" в процесі роботи над відео.

На зразок: фрагмент комп'ютерного скрайбу з практичного заняття дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині», що розкриває тему «Медсестринський процес при пневмоніях», представлений на рисунках 1-3.

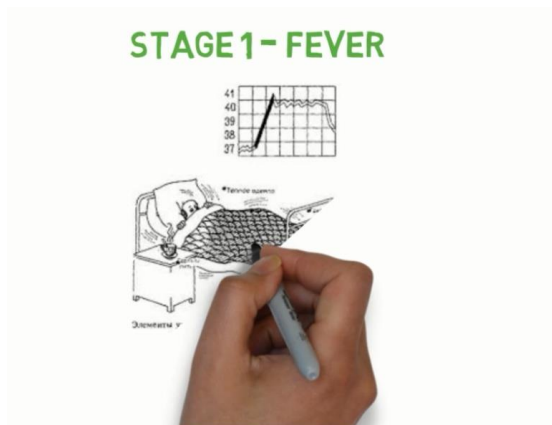

Рис. 1. I етап медсестринського процесу при пневмоніях

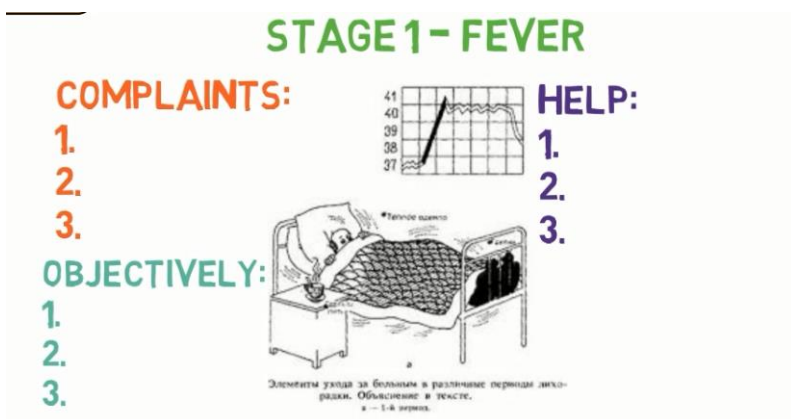

Рис. 2. I-III етапи медсестринського процесу при пневмоніях

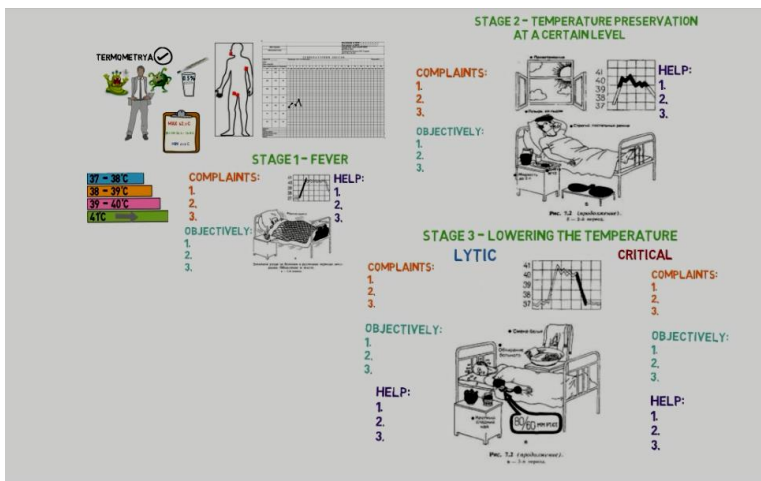

Рис. 3. Медсестринський процес при пневмоніях

На зразок: фрагмент ручного скрайбу, що відображає диференціацію клінічних проявів ревматоїдного артриту та ревматичної хвороби, представлено на рисунку 4,5.

Робота над відтворенням навчального матеріалу у вигляді скрайбінгу допомагає майбутнім медичним сестрам визначити основні клінічні симптоми та синдроми, віддиференціювати медсестринські діагнози, спланувати медсестринський процес.

Рис. 5. Клінічні прояви ревматичної хвороби

Тривалість відеосюжетів залежить від задуму автора і варіює від 45 секунд до 10 хвилин. Найоптимальніша тривалість скрайб-презентації – 5-9 хвилин. Скрайбінг можна використовувати на будь-якому занятті та з будь-якої теми. За допомогою скрайбінга пояснюється новий матеріал і перевіряється засвоєний (створення власної скрайб-презентації).

Перш ніж створити скрайб-презентацію, необхідно визначитися з темою, послідовністю її розкриття, основними моментами та ідеями, на якому етапі заняття її варто презентувати. Візуальні образи презентації повинні бути простими та зрозумілими абсолютно всім. Важливим моментом є також визначення необхідного часу для висвітлення теми (ідеї) – таймінг. Незважаючи на бездоганний графічний образ презентації, аудиторія не повинна бути перевантажена тривалістю скрайбінгу. Головне

завдання при цьому – це донести інформацію, зацікавивши аудиторію слухачів.

Для створення скрайбінгу необхідний доступ до мережі Інтернет, інтернет-сайтів, за допомогою яких можна створити скрайб.

Онлайн-сервіс PowToon дозволяє створювати скрайб-ролики також із застосуванням бібліотеки готових матеріалів, завантажувати та використовувати картинки, накладати аудіодоріжку. Вся анімація створюється від слайда до слайда. Робоча область має кнопки управління, часову шкалу, вікно попереднього перегляду, список слайдів і перемикач вибору елементів. Для створення скрайб-ролика необхідна реєстрація, можна застосовувати акаунт Google, Facebook, Twitter. Створений ролик можна одразу завантажувати на YouTube.

GoAnimate дозволяє перетворити на мультиплікаційний фільм. Кожен елемент має стандартні налаштування (колір, розмір) та індивідуальні (настрій персонажа, фон). Сервер пропонує велику колекцію дій з персонажами. У разі виникнення проблем можна користуватися підказками.

Wideo дозволяє додавати в презентацію зображення, персонажів, текст і музичне звучання.

Moovly один із найпростіших інструментів для виготовлення презентацій, що містять анімації, багато елементів промальовується за допомогою ручки. Дас

можливість безкоштовно створювати необмежену кількість презентацій тривалістю до 10 хвилин.

VideoScribe створений за принципом: від частинного до цілого. По завершенню роботи отримуємо не інтерактивну презентацію, а відео.

Створення скрайбінгу забезпечує розкриття міждисциплінарних зв'язків та потребує володіння англійською мовою скрайбером, оскільки усі доступні сервіси та програми для створення скрайб-презентації англomовні.

Отож, застосування інтерактивних засобів навчання розвивають комунікативні вміння та навички, допомагають встановленню емоційних контактів, зняття нервового напруження між усіма учасниками освітнього процесу. Звісно, інтерактивна взаємодія потребує достатньої кількості часу для підготовки як педагогу, так і здобувачам вищої освіти. Заняття необхідно організовувати так, щоб здобувачі вищої освіти могли знаходити зв'язок між новими та вже отриманими знаннями, формулювати особисті думки та ідеї, навчатися партнерству.

На підставі всього вищезазначеного можна дійти висновку, що скрайбінг, як інноваційна технологія, є дієвим засобом формування здатності до рефлексії майбутніх медичних сестер. Заняття із застосуванням скрайбінга відповідають сучасним вимогам розвитку вищої освіти, вносять новизну, оригінальність, креативність в освітній

процес. Також скрайбінг має переваги в тому, що дозволяє урізноманітнювати навчальну діяльність, позбавлятися шаблонів, сприяє підвищенню активності учасників освітнього процесу, ефективності навчання. Використання в освітньому процесі новітніх технік презентації допомагає майбутнім медичним сестрам краще засвоїти матеріал, уявити абстрактні поняття і при необхідності відновити їх.

Перспективу подальших дослідження доцільно спрямувати на наукове обґрунтування навчально-методичного супроводу щодо формування здатності до рефлексії майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки та впровадження його в освітній процес закладів вищої освіти.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Загальне розуміння поняття «рефлексія» полягає в здатності до самоаналізу. Рефлексія – складний психологічний феномен, який виявляється в здатності професіонала займати аналітичну позицію стосовно своєї діяльності. Професійна рефлексія – це співвіднесення себе, можливостей свого «Я» з тим, що вимагає обрана професія, у

тому числі з існуючими про неї уявленнями. Вона являє собою єдність людського (здатність до самоучіння, аналіз причинно-наслідкових зв'язків, сумнівів, реалізації ціннісних орієнтацій, роботі над собою) та професійного (тобто застосування цієї здібності до важких умов і обставин професійного життя). Ці уявлення розвиваються і допомагають людині сформулювати отримані результати, передбачити цілі подальшої роботи, скоректувати свій професійний шлях. Важливою сьогодні стає необхідність навчити здобувача вищої освіти справлятися із ситуаціями, що змінюються та є непередбачуваними. Отже, рефлексію професійної діяльності можна визначити як здатність до дворівневого її усвідомлення: сукупності компонентів, з одного боку, та засобів регуляції цієї діяльності (системи дій та операцій, що ведуть до успішного результату), з іншого.

У комунальному вищому навчальному закладі «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради під час проведення навчальних занять з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» циклу професійної і практичної підготовки майбутніх медичних сестер особлива увага приділяється вибору інтерактивних методів, індивідуальних прийомів, активних форм і засобів подачі навчального матеріалу, що сприяє організації активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, забезпечує досягнення визначених дидактичних результатів. Безперечно,

важливим є добір відповідних методичних розробок, використання дослідницьких методик, дидактичних матеріалів, наочних посібників, підручників з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти. А також необхідним є здійснення допомоги та корекції діяльності кожного майбутнього фахівця.

Для формування здатності до рефлексії необхідною організаційно-педагогічною умовою є позитивна мотивація здобувача вищої освіти, що сприяє особистісному та професійному зростанню. Створення сприятливої емоційної атмосфери, налагодження партнерської взаємодії на навчальних практичних заняттях та застосування професійно орієнтованих завдань, ситуаційних клінічних задач мотивує майбутніх медичних сестер рефлексувати, розкривати свій потенціал у майбутній професійній діяльності. Включення у процес формування професійної рефлексії системи спеціальних навчально-професійних завдань передбачає розвиток здатності до самоаналізу, самоконтролю та самооцінки здійснюваної діяльності.

Впровадження проблемного навчання передбачає вирішення завдань без зразка схожого алгоритму дій. Забезпечує усвідомлення знань шляхом подолання проблем, а також розвиток логічного, критичного та творчого мислення. Проблемне навчання формує у майбутніх медичних сестер такі професійні вміння: 1) самостійно визначати та

формулювати проблему; 2) зібрати дані, проаналізувати їх та запропонувати методику їх оброблення; 3) сформулювати висновки та визначити шляхи практичного застосування отриманих результатів; 4) розуміти проблему загалом та передбачити етапи її розв'язання самостійно або в колективній діяльності.

Організаційно-педагогічною умовою щодо формування здатності до рефлексії майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки є забезпечення збалансованості між індивідуальними та груповими формами навчання. Використання групових методів навчання допомагає ефективно формувати вміння проектувати, генерувати вирішення професійної задачі, навчатися професійній рефлексії, співпрацювати.

Ще однією важливою організаційно-педагогічною умовою формування рефлексії є підхід викладача нової формації – консультування. Для такого викладача головне не лише передати інформацію (готові знання, вміння та навички), а й стимулювати студентів до самостійного навчання, самоорганізації, самоактуалізації та саморозвитку. Сучасний викладач організовує, контролює та керує процесом вивчення навчальної дисципліни із застосуванням інноваційних технологій, що сприяє постійній взаємодії усіх учасників освітнього процесу.

Також за результатами дослідження визначаємо, що ефективною організаційно-педагогічною умовою є створення студентами власних демонстративних навчальних матеріалів. Це сприяє набуттю здобувачами вищої освіти самостійного професійного досвіду, формуванню відповідальності, розкриттю творчого потенціалу.

Отже, активно в процесі фахової підготовки майбутніх медичних сестер застосовуються мультимедійні технології, які дозволяють презентувати та більш повноцінно розкривати результати знань, демонструвати вміння та навички. Застосування новітніх технологій є ефективним методом розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти, формування рефлексії та відповідальності за проект чи позитивне вирішення проблемної ситуації. Також це дає можливість формувати навички професійного спілкування, що є досить важливим у майбутній професії медичної сестри. Прекрасним прикладом демонстрування інформації є застосування в освітньому процесі скрайбінгу.

Список використаних джерел

1. Бизяева А.А. Психология думающего учителя: педагогическая рефлексия / А.А. Бизяева. – Псков: ПГПИ им. С.М. Кирова, 2004. – 216 с.

2. Бобовнікова Л.О. Толерантність як фактор становлення сучасного українського суспільства / Л.О. Бобовнікова // Вчені записки Таврійського

національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Філософія». – 2004. – 261 с.

3. Желанова В.В. Використання технологій формування рефлексивної компетентності в процесі професійної підготовки / В.В. Желанова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Збірник наукових праць. – Випуск 27. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 132 – 136.

4. ІКТ у педагогічній діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://iktvosvitprostori.blogspot.com/p/blog-page.html>.

5. Ліщук І.І. Застосування скрайбінгу в підготовці майбутніх медичних сестер як ефективний засіб візуалізації навчального матеріалу / І.І. Ліщук // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи», Житомир, 19-20 жовтня 2017 р. / за ред. В.Й. Шатила. – Житомир: Полісся, 2017. – С. 167–170.

6. Ліщук І.І. Проблеми технології формування професійної компетентності в майбутніх медичних працівників у процесі фахової підготовки І.І. Ліщук // International scientific-practical conference Forming of modern educational environment: benefits, risks, implementation mechanisms: Conference Proceedings, September 29, 2017. Tbilisi: Baltija Publishing. – 200 pages. – P. 11-14.

7. Марусинець М. Педагогічні умови та засоби формування професійної рефлексії майбутніх учителів початкових класів / М. Марусинець // Гірська школа Українських Карпат, 2015. – № 12-13. – С. 196–198.

8. Скрайбінг – новейшая техника презентации [Електронний ресурс] // II Всеукраїнський скрайбінг-фест. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/scribing/51803/>.

9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970–1980. – Т. 8.

10. Робінсон К. Новый взгляд на систему образования [Электронний ресурс] / К. Робінсон. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=1G3Kyu_UbjQ

11. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту / Кен Робінсон, Лу Ароніка; [переклад з англ. Ганна Лелів]. – Львів: Літопис, 2016. – 258 с.

12. Сорока Т.В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу [Електронний ресурс] / Т.В. Сорока // Географія. – № 15-16 (283-284) серпень 2015. – С. 60-62. – Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/article/51806>

13. Як і для чого використовувати візуалізацію даних? [Електронний ресурс]: За даними центру політичних студій та аналітики. – Режим доступу: <http://eidos.org.ua/novyny/yak-i-dlya-choho-vykorystovuvaty-vizualizatsiyu-danyh/>.

МУЛЬТИМЕДІЙНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА УМОВА СПРИЙНЯТТЯ І ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Чернецька Валентина Іларіївна,
*асистент кафедри природничих та соціально – гуманітарних
дисциплін, викладач анатомії вищої категорії,
викладач - методист*

В наш час вже нікого не дивує, що викладач приходить читати лекцію з нетбуком чи ультрабуком. Він стоїть перед великою аудиторією студентів і демонструє навчальний матеріал за допомогою мультимедійних презентацій.

Перший раз створюючи таку презентацію, підготовка до лекції потребує великої затрати зусиль та часу у викладача, але в майбутньому значно полегшить йому роботу та підвищить інтерес студентів до навчання.

На сьогодні проблемам впровадження й ефективного застосування мультимедійних технологій в освіті присвячено немало теоретичних і експериментальних праць, вітчизняних і зарубіжних педагогів: В.П. Агеєва, Т. Альфтана, А.М. Горшкова, О.І. Шувалової, Л.Дж. Скібба та ін. В Україні проблемами підвищення якості викладання навчальних дисциплін засобами мультимедійних технологій займалися Н. В. Морзе, Н. П. Дементієвська, І. В. Засядько, Л. І. Скалій, Л. Й. Ястребов та інші.

Досвідчені педагоги використовують мультимедіа для розробки навчальних технологій, створення сучасних ефективних засобів навчання та вдосконалення ефективності навчального процесу.

Завдяки своїм можливостям і розвитку технічних засобів мультимедійні технології можуть застосовуватися при проведенні практично всіх видів навчальних занять. Сьогодні у вищих навчальних закладах з метою активізації пізнавальної діяльності студента потрібно використовувати усі можливі мультимедійні технології для проведення лекцій, семінарських, лабораторних і самостійних занять. Найбільш ефективними є такі мультимедійні продукти, як інтерактивні довідники та матеріали для самоосвіти (словники, енциклопедії, атласи, самовчителі різних мов тощо); освітні програми разом з іграми або освітні програми (інтерактивні, ігрові), мета яких — викликати інтерес і бажання пізнавати більше, підвищити якість засвоєння нового матеріалу.

Якість і рівень засвоєння навчального матеріалу, а також вплив на активізацію пізнавальної діяльності, як показує практика, істотно зростає [1].

Мультимедійні засоби навчання займають важливе місце у розвитку інформаційного суспільства. Мультимедійні засоби навчання за Гончаренко С.У. – це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні,

природні для себе середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео. Технології, які дозволяють за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, називаються мультимедійними.

Існують різноманітні способи застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі, серед яких:

- використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій;
- розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор з використанням штучного інтелекту;
- моделювання процесів і явищ;
- забезпечення дистанційної форми навчання;
- проведення інтерактивних освітніх телеконференцій;
- побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів);
- створення і підтримка сайтів навчальних закладів;
- створення презентацій навчального матеріалу;
- здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо.

Потрібно підкреслити, що використання засобів мультимедіа в освітньому процесі сприяє:

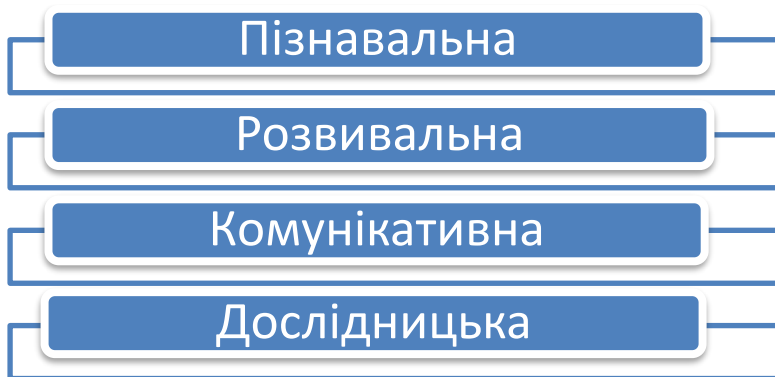
- підвищенню мотивації студентів до навчання;

- реалізації соціальної мети, а саме – інформатизації суспільства;
- інтенсифікації процесу навчання;
- розвитку особистості студента;
- розвитку навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом;
- підвищенню ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації [7].

Щоб оволодіти мультимедійними технологіями, доцільно ознайомити педагогів-початківців з арсеналом дидактичних можливостей мультимедійних засобів навчання, в тому числі:

- урізноманітнення форм подання інформації;
- різні типи навчальних завдань;
- створення навчальних середовищ, які забезпечують «занурення» учня, студента в уявний світ, у певні соціальні й виробничі ситуації;
- широке застосування ігрових технологій;
- реалізація можливості відтворення фрагменту навчальної діяльності (предметно-змістового, предметно-операційного і рефлексивного);
- активізація навчальної роботи учнів, студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності; посилення мотивації навчання.

Серед головних дидактичних функцій, що реалізовані за допомогою комп'ютерних технологій у процесі вивчення навчальних дисциплін, науковці визначають наступні:

Найбільш доцільно використовувати мультимедійні технології на заняттях, які вимагають від викладача максимального використання наочності, а від студента постійної уваги, наприклад, лекції з анатомії; а також лекцій, які несуть велике теоретичне навантаження та містять багато медичних термінів, наприклад, лекції з патоморфології та патофізіології. Зміст мультимедійного матеріалу має відповідати вимогам навчальної програми, містити не лише теоретичну, а й практичну інформацію та не перетворюватися на видовище замість навчальної роботи. Доцільно підібрані презентації можуть повністю замінити інші засоби навчання.

Фіброміома матки

Експансивний ріст
Чітко видно
псевдокапсулу

Фіброаденома молочної залози

...залозисті утворення
...пухлини
...Б-пучки сітчастинної
...тканини

Поліпоз тонкого кишечника

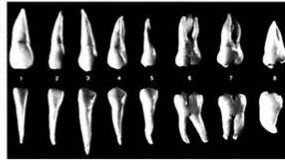
Шлуночкова екстрасистола Вказати причини та прояви

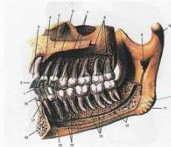
Порівняйте верхній ряд молочних
та постійних зубів(фото)

Опишіть будову коронки зуба

Співвідношення коренів зубів до
каналу нижньої щелепи

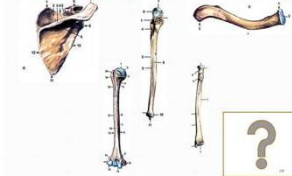
Канал
нижньої
щелепи

Вкажіть, якого шва черепа не
видно на малюнку

?

Вкажіть, який відділ скелета верхньої
кінцівки не зображений на малюнку

?

Для ефективного використання мультимедійних засобів навчання викладачі повинні вирішити такі завдання:

- доцільність використання засобів навчання під час вивчення навчальної дисципліни;
- дидактичні функції кожного із засобів;
- місце мультимедійних та інших засобів у процесі вивчення всієї теми;
- послідовність викладу навчального матеріалу за допомогою мультимедійної програми.

Поряд з дидактичними та методичними вимогами також виділяють ряд психологічних вимог, що впливають на успішність і якість створення мультимедійних засобів навчання.

Представлення навчального матеріалу повинне відповідати не тільки вербально-логічному, але і сенсорно-перцептивному і представлінському рівням когнітивного процесу. Його виклад необхідно орієнтувати на словниковий запас конкретного вікового контингенту і специфіку підготовки студентів.

Активація емоційного впливу на лекції із застосуванням мультимедійних засобів навчання пов'язана з тим, що:

- по-перше, навчальне середовище створюється з наочним представленням інформації в кольорі (психологами

доведено, що запам'ятовування кольорової фотографії майже в 2 рази вище в порівнянні з чорно-білою);

- по-друге, використання анімації є одним із ефективних засобів привернення уваги і стимулювання емоційного сприйняття інформації (разом з тим заміна статистичних зображень динамічними доцільна лише в тому випадку, коли сутність об'єкту, що демонструється, пов'язана з процесом, динамікою, відношення яких не може передати статистика);
- по-третє, наочне представлення інформації у вигляді фотографій, відеофрагментів змодельованих процесів має більш сильну емоційну дію на людину, ніж традиційні, оскільки воно сприяє покращенню розуміння і запам'ятовування фізичних і технологічних процесів (явищ), які демонструються на екрані.

Викладач в мультимедіа отримує замість дошки та крейди потужний інструмент для представлення інформації в різномірній формі (текст, графіка, анімація, звук, цифрове відео та ін.). Деякі дослідники вважають, що істотним являється відсутність необхідності ведення студентами конспектів, оскільки вся учбова інформація надається їм у електронному вигляді. Особисто я не згодна з такою точкою зору, оскільки вважаю записи студента важливим результатом прослуханої лекції.

Експеримент. Для визначення ефективності використання мультимедіа технологій на лекціях та їх вплив на активізацію пізнавальної діяльності, психофізіологічний стан студентів, були виділені дві контрольні групи, однакові по кількісному складу та успішності. Першій групі лекції читались із застосуванням мультимедійних технологій, другій – традиційно. Експеримент тривав 1 місяць. З метою виявлення реального стану засвоєння студентами знань було проведено 3 зрізи, що відображають якість засвоєння та збереження навчального матеріалу. Перший зріз було зроблено відразу після вивчення першої теми, другий зріз проведено через короткотривалий проміжок часу (тиждень) після вивчення першої теми, третій зріз – через довготривалий проміжок часу (2 тижні) після вивчення першої теми. Тобто, I зріз відображає якість засвоєння навчального матеріалу, а II і III зрізи – якість збереження його в пам'яті. Процедура виконання завдання займала 15–20 хвилин.

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

Було відмічено позитивне гальмування процесу забування і стабілізацію кривої відтворення навчальної інформації студентами з часом. Виявилась тенденція зростання темпів засвоєння знань студентами експериментальної групи, яким читалися лекції з

використанням мультимедіа, що також має позитивний вплив на підвищення рівня міцності знань студентів.

Для оцінки функціонального стану студентам була запропонована анкета на основі тесту диференційованої самооцінки. Студенти після лекції із застосуванням мультимедійних технологій, відмічають покращення настрою, підвищення бадьорості, концентрації уваги, зменшення напруження.

Традиційно на лекційних заняттях використовуються презентації як набір слайдів, представлених у певному порядку. Презентація демонструється на великому екрані за допомогою мультимедійного проектора і служить ілюстрацією до розповіді викладача. В якості інформаційного наповнення презентації можуть бути використані різні види інформації (текстова, аудіо, графічна, анімація, відео та ін.) [6].

Один із варіантів проведення мультимедійної лекції полягає в тому, що під час першої години заняття студенти самостійно опрацьовують матеріал, читаючи друковані конспекти. Викладач у цей час спостерігає за роботою студентів, підходить до того чи іншого студента, щоб допомогти індивідуально з'ясувати питання, які виникають при читанні. Після прочитання тексту лекції, студенти певною мірою вже засвоюють матеріал, зауважують важкі або незрозумілі місця. Важливо також, що студенти працюють у

присутності викладача, тому він має можливість побачити позитивні і негативні моменти побудови лекції, відбору матеріалу, способу його викладення, засоби доказовості тощо. Шляхом опитування викладач може легко встановити, що потребує додаткового роз'яснення з його боку. Це можна зробити під час другої години заняття.

Протягом другої години лекційного заняття активна роль відводиться викладачеві. Студенти, ознайомившись з матеріалом під час самостійної роботи над ним, можуть слухати лектора, маючи перед собою конспекти з опрацьованим матеріалом. В такій ситуації у лектора немає потреби повторювати увесь зміст матеріалу лекції – лекція вже опрацьована студентами. Тому він може про деякі питання говорити побіжно, описово, у швидкому темпі, а зосередити увагу студентів на складніших питаннях [3]. Електронні підручники, які сьогодні все частіше використовують в процесі навчання, значно змінили наші уявлення про навчальну книгу. Вони містять не тільки текстову й графічну інформацію, а й звукові та відеофрагменти, наділені інтерактивними можливостями. Тобто, електронний підручник може надавати необхідну інформацію за запитами студентів й контролювати їх знання. Основними функціями електронного підручника як комп'ютерного педагогічного програмного засобу є навчально-пізнавальна, консультативна, контрольна.

Залежно від того, наскільки студент засвоїв матеріал, можна за необхідністю повторити вивчений розділ, відкоригувати методику навчання. При низьких результатах знань можливе з'ясування думки самого студента про причини поганого засвоєння матеріалу. Електронні підручники стають не додатковими, а провідними засобами на етапах навчального процесу, звільняючи викладача від механічної роботи, надаючи йому нові можливості для творчого пошуку змісту, методів та засобів роботи із студентами [8].

Урешті-решт, мультимедіа в освіті ефективні настільки, наскільки при їх використанні розв'язується конкретна навчальна задача – навчити чомусь, виробити навички роботи з чимось.

Про підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу, коли до процесу сприйняття залучаються зорова та слухова складові, було відомо задовго до появи комп'ютерів.

Відомий педагог К. Д. Ушинський у свій час зазначив: «Педагог... має подбати про те, щоб якомога більше органів чуття — око, вухо, голос, чуття мускульних рухів і навіть, якщо можливо, нюх і смак — узяли участь в акті запам'ятовування. За такого дружнього сприяння всіх органів в акті засвоєння ви переможете найлінівішу пам'ять».

А далі завдання за викладачем, тому що вдало підібраний дидактичний матеріал або інтерактивні засоби

завершують процес вивчення нового матеріалу, даючи можливість виконати завдання самостійно, щоб усе зрозуміти.

Для забезпечення ефективності мультимедіа у навчанні, потрібно відзначити що:

- якість програмного забезпечення навчального курсу не єдина мета;
- монітор не може замінити дошку;
- Power Point не може зайняти місце думки учнів;
- традиційні методи і засоби навчання не можна ігнорувати;
- мультимедійними технологіями не варто зловживати [4].

Висновки.

Таким чином, використання мультимедійного супроводу істотно покращує сприйняття і осмислення питань, що розглядаються студентами, створює більш комфортні умови для аудиторної роботи студентів та викладачів.

Впровадження мультимедійних технологій, підвищує якість освіти, активізує навчальну та виховну діяльність студента, виявляє творчі здібності студентів, вдосконалює самостійну роботу. Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів, які забезпечують двонаправлений потік інформації викладач - студент і студент - студент незалежно від форми заняття.

Мультимедійні технології не тільки забезпечують викладачів та студентів новими засобами та ресурсами, але й

змінюють самі способи комунікації між викладачами та студентами.

Отже, мультимедійні засоби навчання дозволяють:

- підвищити інформативність лекції;
- стимулювати мотивацію навчання;
- підвищити наочність навчання за рахунок структурної надмірності;
- здійснити повтор найбільш складних моментів лекції;
- реалізувати доступність і сприйняття інформації за рахунок паралельного представлення інформації в різних модальностях: візуальної і слухової;
- організувати увагу аудиторії в фазі її біологічного зниження (25–30 хвилин після початку лекції та останні хвилини лекції) за рахунок художньо-естетичного виконання слайдів-заставок або за рахунок доцільно застосованої анімації та звукового ефекту;
- здійснити повтор (перегляд, коротке відтворення) матеріалу попередньої лекції;
- створити викладачу та студентам комфортні умови роботи на лекції.

Як висновок хотілося б зазначити, що повсюдне використання мультимедійних презентацій ще потребує неабиякого вдосконалення. Лектори повинні пам'ятати, що не статичні картинки на екрані є головним джерелом інформації.

Все ж таки провідна роль належить лектору, як головній дієвій особі лекційного заняття, який лише вміло користується допоміжними наочними засобами [2].

Слід відмітити, що для проведення семінарських та практичних занять мультимедійні технології використовуються не так часто. Проте, як показали сучасні дослідження в області освітніх технологій, саме тут знаходяться великі резерви для підвищення ефективності навчання [5].

Завдання на практичному занятті

- Вивчити мікропрепарат серця при гострому ревматизмі. Звернути увагу на гранулеми Ашофа-Талаєва.

04.07.2018 33

Завдання на практичному занятті

- Вивчити макропрепарат «Недостатність аортального клапана». Звернути увагу, що аортальний клапан не закривається, кров повертається у серце, лівий шлуночок працює з гіпернавантаженням і гіпертрофується.

04.07.2018 34

Мої підручники

ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ ГОЛОВИ І ШИЇ

Посібник для студентів стоматологічного відділення
Чернецька В.І.

ЖИТОМИРСЬКИЙ ІНСТИТУТ МІДСТРИНСТВА
АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ЕЛЕМЕНТАМИ БІОМЕХАНІКИ ЖУВАЛЬНОГО АПАРАТУ
ПОСІБНИК ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІСДІВНІЯ «Біомеханічний курсус денаріу»
Видання науковий та фінансовий Чернецька
04.07.2018

04.07.2018 39

Алгоритм підготовки викладача до мультимедійної лекції

Традиційно на лекційних заняттях використовуються презентації – набір слайдів, представлених у певному порядку. Презентація демонструється на великому екрані за допомогою мультимедійного проектора і служить ілюстрацією до розповіді викладача. В якості інформаційного наповнення презентації можуть бути використані різні види інформації (текстова, аудіо, графічна, анімація, відео та ін.).

В якості методичних рекомендацій по застосуванню презентацій на лекціях пропоную алгоритм, слідуючи якому викладач може успішно підготуватись до заняття:

- визначити тему, ціль і тип заняття;
- скласти тимчасову структуру лекції, у відповідності із основною ціллю намітити задачі і необхідні етапи для їх досягнення;
- продумати етапи, на яких необхідні інструменти мультимедіа;
- із резервів комп'ютерного забезпечення відбираються найбільш ефективні засоби;
- розглядається доцільність їх застосування в порівнянні з традиційними засобами;
- відібрані матеріали оцінюються по часу: їх тривалість не повинна перевищувати санітарних норм, рекомендується продивитись і врахувати інтерактивний характер матеріалу;
- створюється часова розгортка лекції;
- при нестачі комп'ютерного ілюстративного матеріалу чи програмного матеріалу проводиться пошук в бібліотеці чи складається авторська програма;
- із знайденого матеріалу складається презентаційна програма.

Також рекомендую, створюючи лекцію із застосуванням мультимедіа, керуватись такими критеріями відбору інформації:

- зміст, глибина і об'єм навчальної інформації повинні відповідати пізнавальним можливостям студентів, враховувати їх інтелектуальну підготовку і вікові особливості;
- слайди презентації повинні містити тільки основні моменти лекції (основні визначення, схеми, анімаційні та відео фрагменти, що відображають сутність вивчаючих явищ);
- при відборі матеріалу для зорового ряду опису моделі уникати дальніх планів і дрібних деталей;
- слід уникати великих текстових фрагментів. Недопустимо використовувати для читання тексту полоси прокрутки чи кнопки переходу від екрану до екрану;
- виділяти в текстах найбільш важливі моменти, використовуючи напівжирний чи курсивний шрифт;
- загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20–25;
- не варто перенавантажувати слайди різноманітними спецефектами, інакше увага студентів буде зосереджена саме на них, а не на інформаційному наповненні слайду;
- на рівень сприйняття матеріалу великий вплив має кольорова гама слайда, тому необхідно підібрати правильне забарвлення презентації, щоб слайд добре «читався»;
- необхідно чітко розрахувати час на показ того чи іншого слайду, щоб презентація була доповненням до лекції, а не навпаки.

Таким чином, мультимедійні засоби навчання дозволяють:

- підвищити інформативність лекції;
- стимулювати мотивацію навчання;
- підвищити наочність навчання за рахунок структурної надмірності;
- здійснити повтор найбільш складних моментів лекції (тривіальна надмірність);
- реалізувати доступність і сприйняття інформації за рахунок паралельного представлення інформації в різних модальностях: візуальної і слухової (перманентна надмірність);
- організувати увагу аудиторії в фазі її біологічного зниження (25–30 хвилин після початку лекції та останні хвилини лекції) за рахунок художньо-естетичного виконання слайдів-заставок або за рахунок доцільно застосованої анімації та звукового ефекту;
- здійснити повтор (перегляд, коротке відтворення) матеріалу попередньої лекції;
- створити викладачу комфортні умови роботи на лекції.

Слід відмітити, що для проведення семінарських та практичних занять інформаційні технології використовуються не так часто. Проте, як показали сучасні дослідження в області освітніх технологій, саме тут знаходяться великі резерви для підвищення ефективності навчання.

Список використаних джерел

1. Демехіна І. П. Мультимедійні засоби навчання як вирішальний фактор ефективності навчального процесу [Електронний ресурс] / І. П. Демехіна // XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція «ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION» (19 - 21 квітня 2018 р.). - Режим доступу : <http://intkonf.org/demehina-ip-multimediyini->

- [zasobi-navchannya-yak-virishalniy-faktor-efektivnosti-navchalnogo-protsesu/](#). – (дата звернення 1.06.2018). – Назва з екрана.
2. Демочко Г. Л. Використання мультимедійних презентацій як елемент впровадження інноваційних технологій у навчальний процес [Електронний ресурс] / Л. Г. Демочко // Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Х ювілейної Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, Тернопіль, 18-19 квітня 2013 р. – Тернопіль: ТДМУ, 2013. – Ч. 2. – С. 274-276. – Режим доступу: <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/3443>. – (дата звернення 4.05.2018).
 3. Єчкало Ю. В. Мультимедійна лекція у навчальному процесі сучасної вищої школи [Електронний ресурс] / Ю. В. Єчкало // Теорія та методика електронного навчання. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2011., Том 3. – С. 261-266. – Режим доступу: ccjournals.eu/ojs/index.php/e-learn/issue/download/10/11. – (дата звернення 12.04.2018). – Назва з екрана.
 4. Мультимедійні технології навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ikttatzn9050678/home/multimedijni-tehnologije-navcanna>.- (дата звернення 24.05.218). – Назва з екрана.
 5. Рекомендації щодо використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ [Електронний ресурс] // Теоретико-методичні засади організації

педагогічної практики студентів економічного факультету: навч. посібник. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/6063069/page:8/>. – (дата звернення 1.06.2018). – Назва з екрана.

6. Риженко С. С. Про досвід використання мультимедійних технологій у навчальному процесі (у ВНЗ) [Електронний ресурс] / С. С. Риженко. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/59/45>. – (дата звернення 12.04.2018). – Назва з екрана.
7. Ставицька І. В. Інформаційно-комунікативні технології в освіті [Електронний ресурс] / І. В. Ставицька // Сайт КПІ. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>. – (дата звернення 24.05.2018). – Назва з екрана.
8. Чорненька Т. В. Використання методів мультимедійних технологій у навчальному процесі / Т. В. Чорненька, С. О. Коноваленко // Медсестринство. - 2016. - N 2. - С. 54-57.

ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕО НА ЗАНЯТТЯХ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Рябокляч Олександр Юрійович,

викладач іноземної мови вищої категорії

Usus est optimus magister

Cicero

На Всесвітньому економічному форумі у Давосі (2016 рік) роботодавцями були озвучені професійні навички, які будуть актуальними через 5 років. Серед них комплексне багаторівневе бачення проблеми, критичне мислення, креативність, вміння взаємодіяти з людьми, емоційний інтелект, формування власної точки зору для прийняття рішень, уміння вести переговори [12, с. 11].

Розвиткові таких навичок сприяє навчання та вивчення іноземних мов, зокрема і з використанням різноманітних медіа, в тому числі, відеоматеріалів.

Застосування мультимедійних засобів навчання все ширше застосовується при викладанні іноземної мови студентам немовних ВНЗ. На часі постає питання медіаграмотності студентів і викладачів.

Існує кілька визначень медіаграмотності та її складових:

– вміння аналізувати та *синтезувати* медійну реальність, вміння «читати» медіатекст, здатність *використовувати медійну техніку*, знання основ

медіакультури, тобто результат медіаосвіти [Жилавская И. В., 2009: 9, 81 – 87];

– рівень медіакультури, який стосується *вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують* [10];

– здатність експериментування, інтерпретації/аналізу та *створення медіатекстів* [10].

Медіа-компетентність, своєю чергою, – це сукупність мотивів особистості, її *знань, умінь, здатностей*, що сприяють вибору, *використанню*, критичному аналізу, оцінці, *створенню і переданню медіатекстів* у різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі [13].

Як видно із наведених вище визначень медіаграмотності, вона включає в себе не тільки здатність орієнтуватися у потоці інформації, але й вміння самому створювати медіа-контент, використовувати його для досягнення поставлених цілей, при цьому творчо використовувати інформаційно-комунікативні технології та медійну техніку.

Можна виокремити кілька етапів підготовки відео для застосування його безпосередньо на занятті.

Відбір відеофільму.

На даному етапі відбувається пошук (або створення) відео для залучення його до використання на занятті. Демонстрований відеоматеріал повинен бути точно узгоджений з досліджуваним навчальним матеріалом, відповідати темі, що вивчається.

Відеофільми, в основному, є уривками популярної у Франції телепередачі, яку ведуть професійні лікарі, що в доступній, популярній формі роз'яснюють різноманітні питання анатомії, фізіології й охорони здоров'я. Пояснення ведучих супроводжуються ілюстраціями за допомогою інтерактивної дошки, жестами, мімікою та іншими засобами екстралінгвального спілкування. Студенти мають змогу переглянути анімовані в трьох вимірах ілюстрації з анатомії й фізіології людського організму, безпосередні зйомки хірургічних втручань та різноманітних досліджень з фаховими, але водночас доступними коментарями спеціалістів.

Переглядаючи відеофільми, студенти мають можливість почути носіїв мови в їхньому безпосередньому мовному середовищі. Вони вчаться вирізняти корисну інформацію з потоку автентичного мовлення, в якому присутні додаткові чинники, такі як вставки, жарти, різноманітні витівки

ведучих. Адже, згідно із семіотичною теорією данського мовознавця Луї Єльмслева, мовлення об'єднує два нечітко визначені типи «континууму»: експресивний та змістовний, і, структуруючи їх, надає їм організованої форми. Єльмслев особливо підкреслював той факт, що знак у знаковій системі (а мова є особливою знаковою системою) несе в собі два функтиви, експресивний та змістовий, і власне такою є семіотична функція [2].

Етап дидактизації.

У сучасній дидактиці прийнято класифікувати відеоматеріали як "автентичні" та "дидактичні".

На сучасному етапі кількість навчального відео, призначеного для викладання французької мови професійного медичного спрямування мізерно мала, можна вважати, що такі відеоматеріали практично відсутні. Натомість, у вільному доступі можна знайти достатню кількість відеоматеріалів медичної направленості та застосовувати їх для досягнення певних навчальних цілей.

Окремо підготовлених навчальних відео для медичної студентської аудиторії у вільному доступі знайти, практично, не вдасться. Тому, викладач змушений "дидактизувати" відеоматеріали автентичного характеру, монтувати та накладати субтитри та інші відеоефекти для полегшення розуміння студентами відеоряду в цілому та конкретних моментів зокрема.

Етап дидактизації включає обробку завантаженого відео, що відповідає темі заняття, шляхом монтування необхідних фрагментів і субтитрування. Викладач може використовувати опцію субтитрування із явно дидактичною метою (мова йде про факультативне використання субтитрів, що не вмонтовані у відео документ, котрий є "автентичним"). Субтитрування відеофільмів рідною, або іноземною мовою також є засобом подолання лексичних труднощів при сприйманні іншомовного відео.

В методичній літературі викладання французької як іноземної висловлюються різні думки щодо накладання субтитрів на навчальне відео – від повного неприйняття до повної підтримки такої ідеї. Насправді, виглядає, що субтитри значно полегшують сприйняття інформації на екрані через зорові й слухові рецептори. З часу запровадження автентичного відео у навчанні французькій мові професійного спрямування його субтитрування рідною мовою та мовою, що вивчається, виявилось доцільним, про що свідчить якість розуміння відеоряду, що відображається у якісному показнику успішності при виконанні післятекстових вправ.

При перегляді субтитрованого відео глядач/слухач виконує складну психологічну функцію – він мусить сприймати мову на слух та зоровими рецепторами водночас. Тому субтитри повинні відповідати конкретним вимогам:

- тривалість субтитрів не повинна перевищувати тривалість звучання;

- вони повинні точно передавати зміст сказаного;

- вони повинні легко читатися, тобто їхні колір та розміри повинні бути відповідними;

- вони можуть розміщатися у будь-якій частині кадру і мати форму статичних титрів чи бігучого рядка;

- вони можуть бути як рідною, так і іноземною мовою, якою звучить аудіоряд;

- вибір мови субтитрування залежить від мети, яку ставить викладач — змусити слухача/глядача зрозуміти побачене/почуте через мобілізацію його когнітивних функцій, або швидко та без втрат донести головну думку конкретного фрагмента.

Стосовно субтитрування відео для застосування при навчанні французькій мові професійного спрямування слід кожного разу визначатися із відповіддю на запитання, чи доцільне накладання субтитрів на даний конкретний кадр? Окрім власне субтитрів при підготовці відео до перегляду викладач може накладати на кадри певні підказки у вигляді позначок, стрілок тощо. Таким чином, можна відразу звернути увагу глядача на певні моменти, не залучаючи при цьому більш складні психічні процеси, пов'язані із другою сигнальною системою.

Можна задатися питанням про вплив субтитрування при вивченні іноземної мови. На даний момент, можна додати, що субтитри являються відмінним засобом вивчення мови іммігрантами. У дослідженні, проведеному Дж.-М. Льюкеном 73% іммігрантів, що проходили анкетування, покращили свою вимову та збагатили лексичний запас із іноземної мови [7, с. 38].

У рамках даного обговорення видається доцільним згадати деякі особливі труднощі, з якими стикається пересічний викладач при застосуванні відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови.

За усіх переваг застосування відео як медіаресурсу для навчання іноземній мові, виникають певні труднощі при запровадженні відеометоду у систему навчання. Вони можуть виникати як у учнів, так і у викладачів.

Викладачі стикаються із об'єктивними та суб'єктивними труднощами у застосуванні іншомовного відео при навчанні іноземній мові професійного спрямування.

До об'єктивних труднощів слід віднести наступні:

—незадовільне матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів. Насправді, не всі навчальні заклади можуть мати у своєму розпорядженні відеотехніку для демонстрації відеофільмів, не говорячи про інтерактивні дошки;

–велике навантаження на викладача при підготовці самого відео та до заняття із його використанням. Наприклад підготовка одного відеоролика тривалістю до 5 хвилин, його субтитрування, монтаж, підготовка вправ для його опрацювання, мультимедійного, програмного забезпечення може зайняти до двох тижнів;

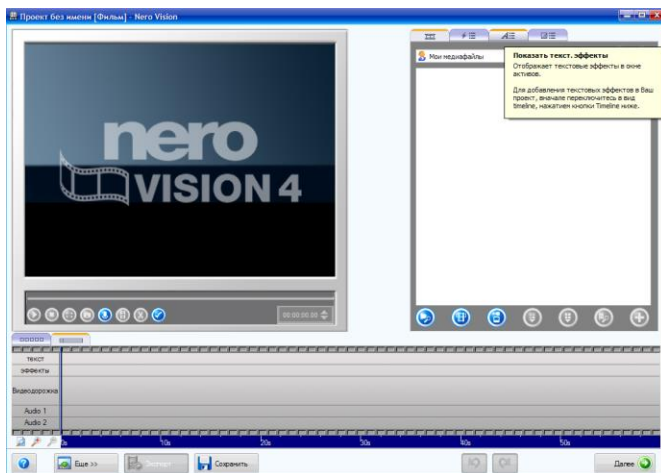
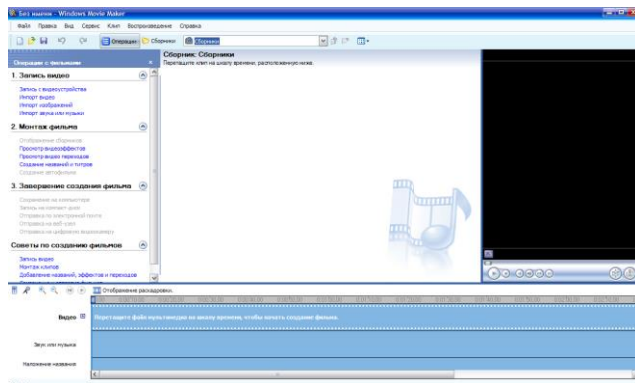
–недостатнє володіння викладачами технікою та програмним забезпеченням для роботи з відео.

Існують також і суб'єктивні труднощі, що залежать від самого викладача. До таких можна віднести упереджене ставлення деяких викладачів до застосування відео на заняттях із іноземної мови, їхню консервативність, небажання застосовувати новітні методики викладання, заскорузлість та інертність мислення. Насправді, об'єктивні чинники домінують.

За наявності різноманіття відео матеріалів у відкритому доступі, спеціально розроблених для конкретної спеціальності, наприклад, медичної, майже немає. Тому при підготовці відеоматеріалу до демонстрації на занятті викладач повинен бути впевненим користувачем ПК, вміти завантажити його на комп'ютер та застосовувати технології редагування відео, наявного у відкритому доступі.

Для завантаження відео із мережі Інтернет існують безкоштовні доповнення до веб-переглядачів, такі як Ant Video, Savefromnet тощо. Для редагування відеомонтажу,

накладання субтитрів та ін. можна використовувати різноманітні відеоредактори: від Windows Movie Maker, що постачається у комплекті із операційною системою Windows, до таких відеоредакторів як NeroVision, Cyberlink PowerDirector та ін.

Окрім того, викладач повинен володіти основами авторського права, щоб при застосуванні матеріалів не порушувати його.

Висновки.

Головною метою впровадження відео як засобу навчання є залучення студентів до повнішого застосування здобутих знань, підвищення мотивації до вивчення французької мови професійного спілкування, урізноманітнення засобів навчання, формування мовленнєвої компетенції.

Психологічні та семіотичні особливості впливу навчальних відеофільмів на студентів сприяють оптимізації навчального процесу.

Використання різних каналів надходження інформації (слуховий, зоровий, моторне сприйняття) позитивно впливає

на міцність фіксації країнознавчого, соціокультурного, соціолінгвістичного та мовного матеріалу.

Створення та застосування відео на заняттях з іноземної мови є дуже трудомістким та вимагає багато зусиль та затрат часу від викладача.

Список використаних джерел

1. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Ворожейкіна О. М. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 287с. — (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
2. Cercle de Prague et de Copenhague / Le Cercle de Copenhague et la Glossématique. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
<http://dimmuborgir.canalblog.com/archives/2013/11/20/28473759.html>
3. De la communication generalisee a la communication socio-educative et didactique. Daniel Peraya — [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
<http://tecfa.unige.ch/tecfa/teaching/riat140/ressources/com.pdf>
4. EduFle.net / Didactique de l'image, de la vidéo en FLE / L'utilisation de la vidéo en classe de FLE, mardi 19 avril 2005 , par Jean-Michel Ducrot — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.edufle.net/L-utilisation-de-la-video-en>

5. Language-teachers / Comment exploiter la video en classe de FLE — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.etudier.com/dissertations/Comment-Exploiter-La-Video-En-Classe/62907.html>
6. Le café du FLE/ Exploitation de supports vidéo en classe de FLE. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.lecafedufle.fr/2016/09/exploitation-de-supports-video-en-classe-de-fle/>
7. Stagnitto R. Utilisation de la vidéo en classe de langues / R. Stagnitto // DILIPEM RECHERCHE — 2011. — Version 1. — С.1-176
8. Виявлення мотиваційно-пізнавальних потреб курсантів у вивченні іноземної мови. О.М. Єфімова Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1182>
9. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор – укладач Н. П. Наволокова. — Х.: Вид. група «Основа» , 2011. — 176с. — (Серія «Золота педагогічна скарбниця»)
10. КОНЦЕПЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ (нова редакція) / Постанова Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110
11. Фестиваль педагогических идей «Открытый урок» / Валетко С. А. Использование видео на уроке

инострального языка — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/214052/>

12. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. — К., 2016. — 88 с.
13. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу/ Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. — К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. — 319 с.

СТВОРЕННЯ ВІДЕО ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ

Прищепи Марія Юріївна,

викладач іноземної мови вищої категорії

Актуальність

Українська система освіти в останні роки має значну нестачу трьох ресурсів: кваліфікованих викладачів, грошей та часу на реформи. Допомогти вирішити ці проблеми можуть новітні технології, масові безкоштовні онлайн-курси та змішане навчання.

Онлайн-курси стануть в пригоді лише 10% людей, які мають достатню самодисципліну та наважуються самостійно навчатися онлайн. Для повноцінної реформи освіти потрібні також й інші інструменти.

Одним з таких інструментів є змішане навчання. Це запровадження онлайн-курсів у навчальні процеси закладів освіти різних рівнів. Відбувається повна або часткова заміна традиційних лекцій на відеолекції найкращих викладачів України та світу. В форматі змішаного навчання ми маємо змогу використовувати вже готові відеолекції або курси лекцій. Але також можемо створювати й свої власні навчальні відеоматеріали.

У Житомирському медичному інституті працює багато висококваліфікованих викладачів, які здатні створювати

відеолекції нового формату, щоб поширювати знання та досвід всім бажаючим. Важливим фактором є публічність відеолекцій - викладачів може почути і побачити будь-хто, і це зупиняє тих, у кого є сумніви. Також це є одним із механізмів контролю над якістю освіти: **"Відкритість – головний спосіб контролю"**.

- Як створити відеолекції нового формату?
- Які технічні засоби необхідні для створення відеоматеріалів?
- Як записати відео з максимальною якістю?
- Як редагувати відзняте?
- Як завантажити відео на Youtube?
- Як створити субтитри?

Цей виступ має на меті допомогти викладачам інформативно та технологічно, проілюструвати створення нових відеоматеріалів та розказати про недоліки та переваги їх використання на практиці.

Класифікація відеоматеріалів

За джерелом інформації:

- ✓ автентичні
- ✓ самостійно створені
- ✓ художні

За способом створення:

- ✓ Постановочні
- ✓ Анімаційні

Самостійно створені відеоматеріали мають деякі недоліки. Вимова студентів далека від ідеальної, але для внутрішнього використання навпаки це іноді краще, більш зрозуміло. Тобто мовлення студентів розуміють інші студенти. Якщо знімати на вулиці або не в ізольованому приміщенні, може виникнути проблема зі сторонніми звуками, що заважає почути іноземну мову. В таких випадках доцільно записувати звук окремо.

Постановочний відеоматеріал необхідно знімати з акторами (тобто студентами) та режисером (тобто викладачем) згідно з оригінальним сценарієм. Над постановочним відеороликом працює група студентів. Сценарій створюється разом зі студентами або самостійно викладачем. Потрібно також підібрати локацію - аудиторію, тренажерний кабінет з манекенами або фон зйомок. Можливе використання певного реквізиту – медичних інструментів, манекенів. Спільно зі студентами перед зйомками обговорюються ролі, тренуються слова.

Анімаційний відеоматеріал створюється за допомогою засобів анімації: малюються об'єкти, які згодом анімуються (тобто вони стають рухливими). Багато хто плутає анімацію з мультиплікацією. Процес створення анімації, як правило, простіший. Анімаційні відеоматеріали можуть бути простими або складними. У простому варіанті використовуються вже

готові об'єкти для анімації: фотографії, малюнки, знаки. В складному всі об'єкти малюються художником.

Обладнання для створення відеоматеріалів:

- ✓ смартфон із відповідною камерою та мікрофоном для запису відео високої/середньої якості;
- ✓ ноутбук/ПК/планшет для редагування відзнятого матеріалу;
- ✓ програма для редагування (наприклад, Movavi Video Editor, GoPro Studio);
- ✓ Ютуб-канал для завантаження відеоматеріалів;
- ✓ тексти субтитрів.

1. Вибір теми

Вибір теми для зйомки – процес дуже творчий. Це може бути, наприклад, ***Фінальний етап проекту:***

1. Проект „Eine Reise nach Deutschland“ (відеоматеріал „Berlin“);

Діалоги або рольові ігри:

2. Діалог „Ein Termin für eine Vorsorgeuntersuchung“
(тема «На прийомі в стоматолога»);

Поєднання декількох тем:

„Im Behandlungsraum“ «У стоматологічному кабінеті»+

„Ich werde Zahnarzthelferin“ «Моя професія –
стоматолог-гігієніст»+

„Zahnärztliche Instrumenten“ «Стоматологічний
інструментарій»

3. Створення відеоролику «Ich werde
Zahnarzthelferin». До вашої уваги, матеріал, створений 402 гр.
відділення «Стоматологія»

Підвищення мотивації при вивченні класичної теми:

4. Створення відеоролику „Unser Institut“.

II. Сценарій

На другому етапі потрібно написати сценарій до відео, текст, який будуть говорити студенти, обрати фон або кабінет, обговорити необхідні реквізити. Також обираються камера та оператор.

III. Зйомки

Доцільно спочатку потренуватися знімати матеріал та переглянути результат: це допомагає виявити недоліки, виправити помилки або щось змінити. Більшість студентів досить сором'язливі перед камерою, тому тренування необхідні. З першого разу рідко виходить ідеально відзняти матеріал.

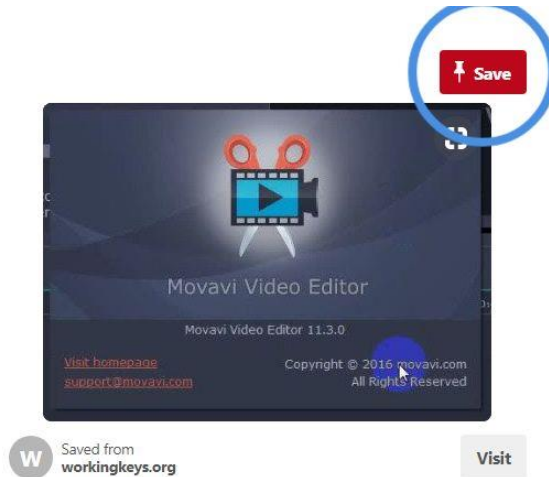
IV. Редагування та монтаж відеоматеріалу

Готовий відзнятий матеріал завантажується:

- ✓ через Вайбер з телефону на телефон;
- ✓ за допомогою usb-дрота з телефону на ноутбук;
- ✓ на флешку.

Для редагування використовуються певні програми.

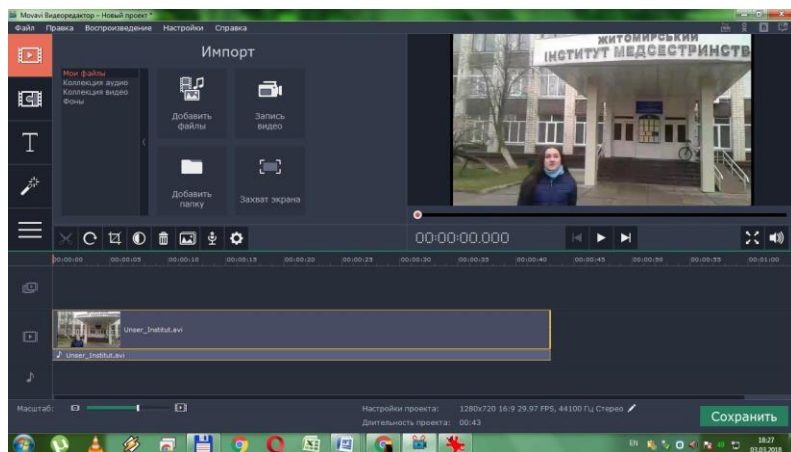
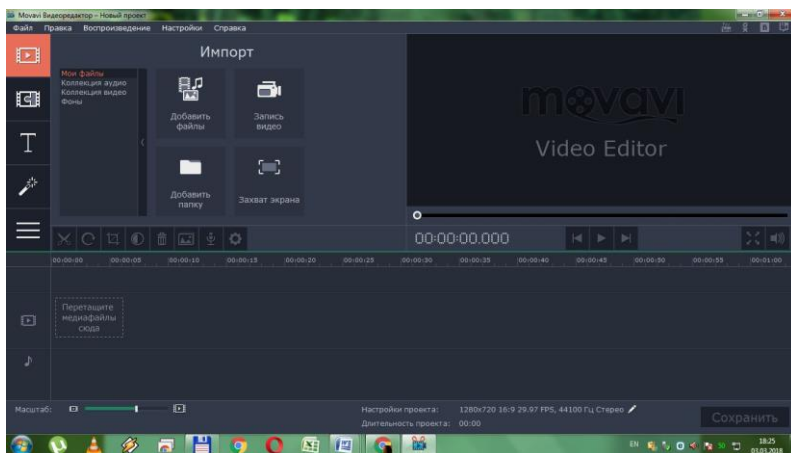
Ue Movavi Video Editor

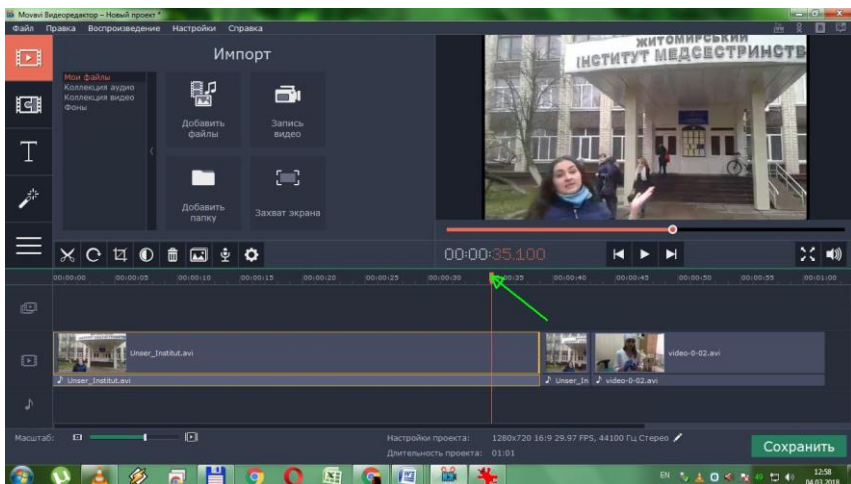
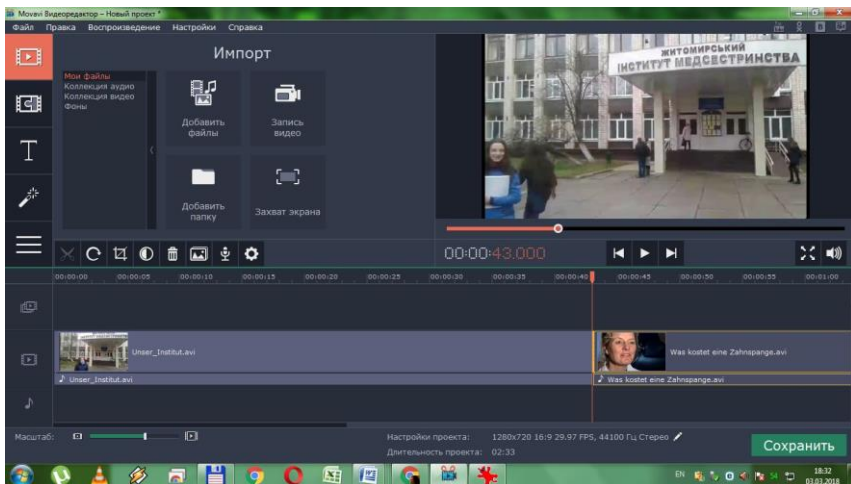
GoPro Studio

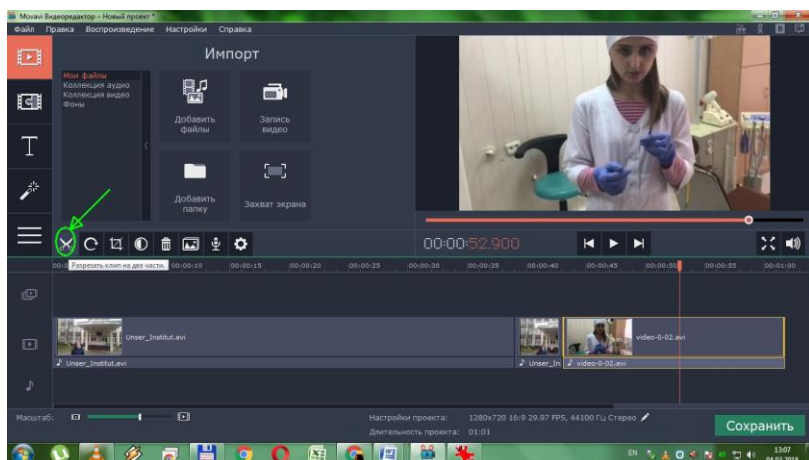
Відзняті відео фрагменти завантажуюмо в ряд по черзі.

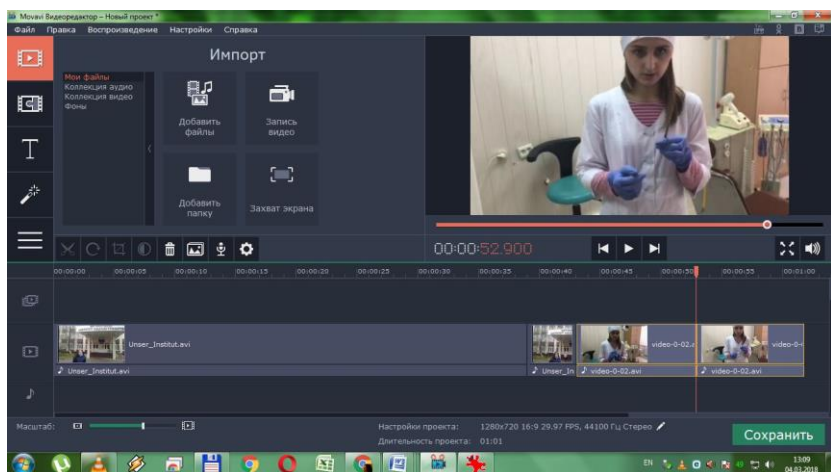
З'являється зображення, відео доріжка, курсор розмежування.

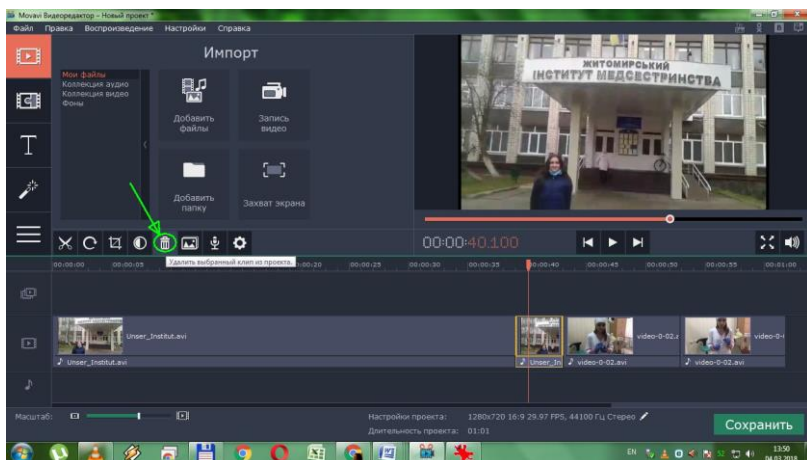

Щоб **розрізати** фрагмент на частини, використовуємо **ножиці**.

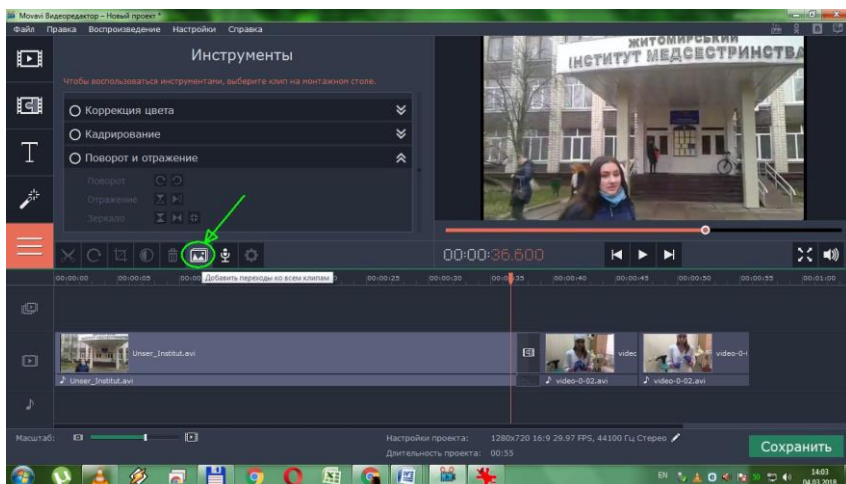
Якщо потрібно **видалити** певний відрізок, ми його відокремлюємо, а потім натискаємо позначку «корзина».

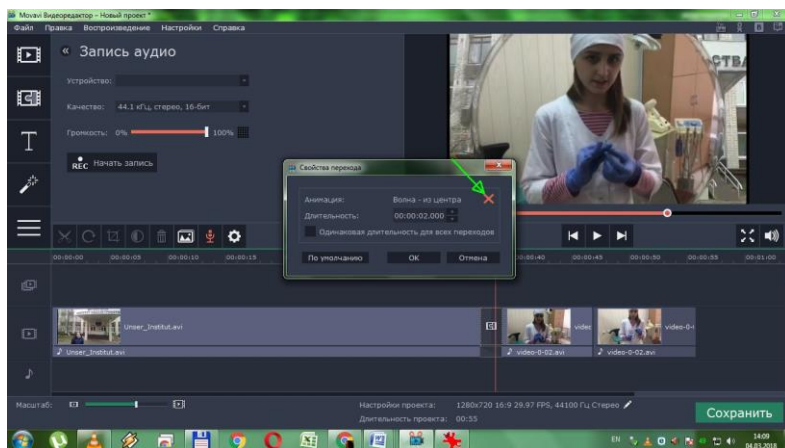

Відмінити дію можна за допомогою клавіш «Ctrl+z».

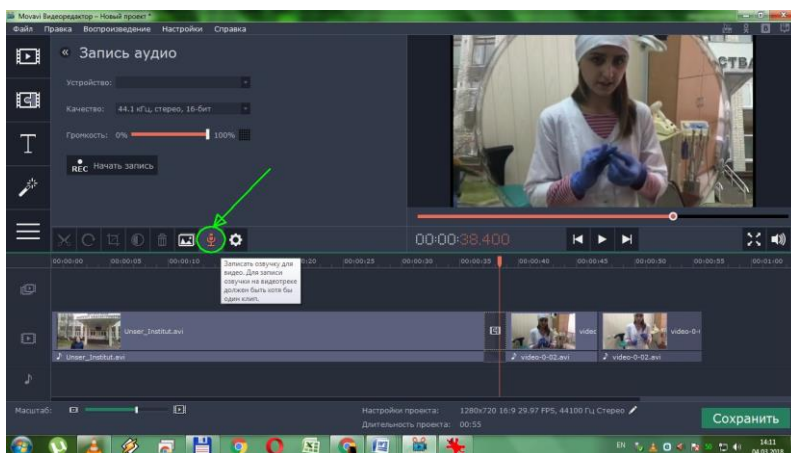
Ось так додаємо **переходи** між усіма відрізками відео.

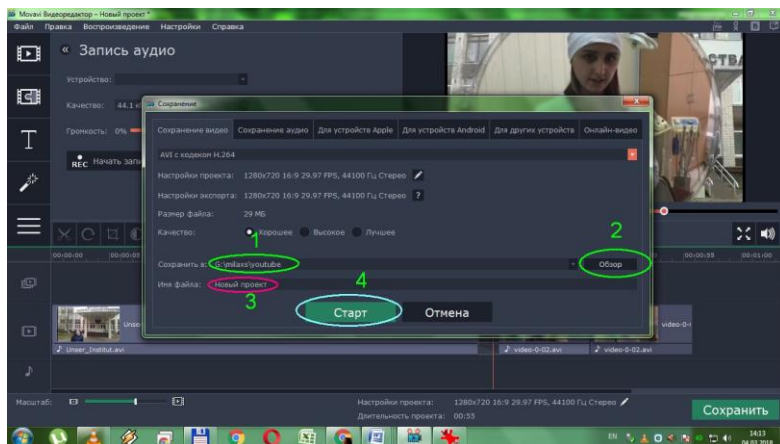
Видалити перехід можна, клацнувши на ньому та натиснувши хрестик.

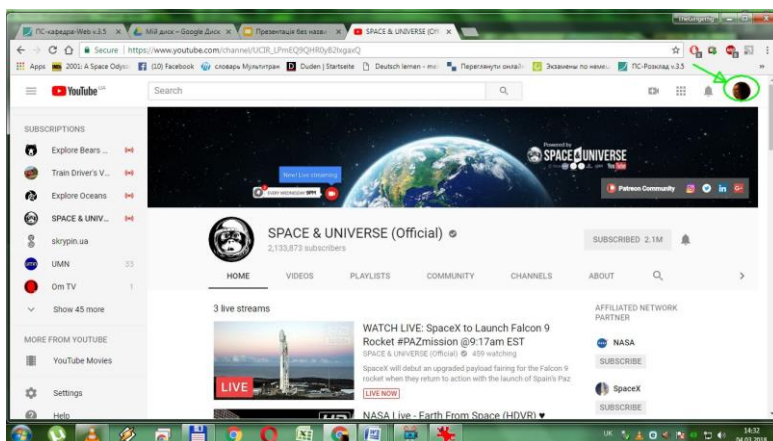
Є також можливість додатково записати аудіо доріжку.

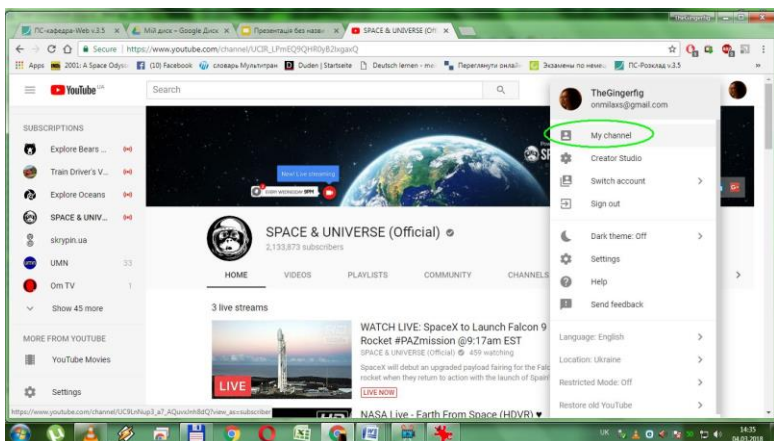

Коли ви завершили процес монтажу та редагування, зберігаєте ваше відео. При цьому треба не забути запам'ятати папку, куди будете зберігати та назвати ваше відео. Зберігання може тривати певний час.

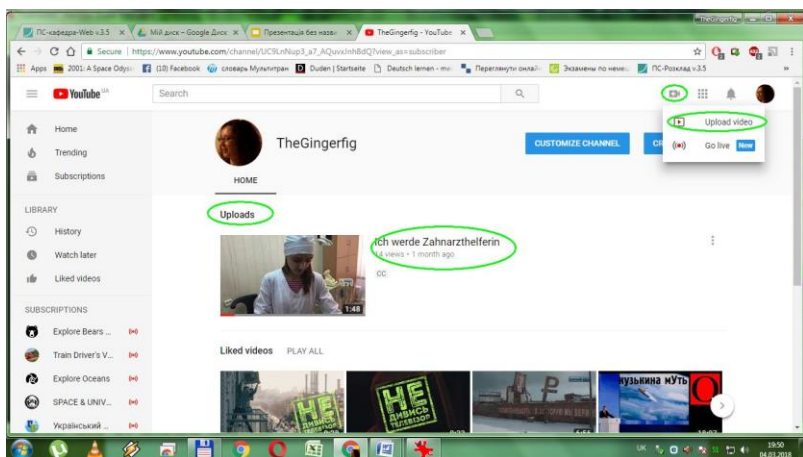

Наступним кроком буде завантаження вашого відео на **Ютуб канал**. Клацнувши на позначку вашого облікового запису, вибираєте «Мій канал».

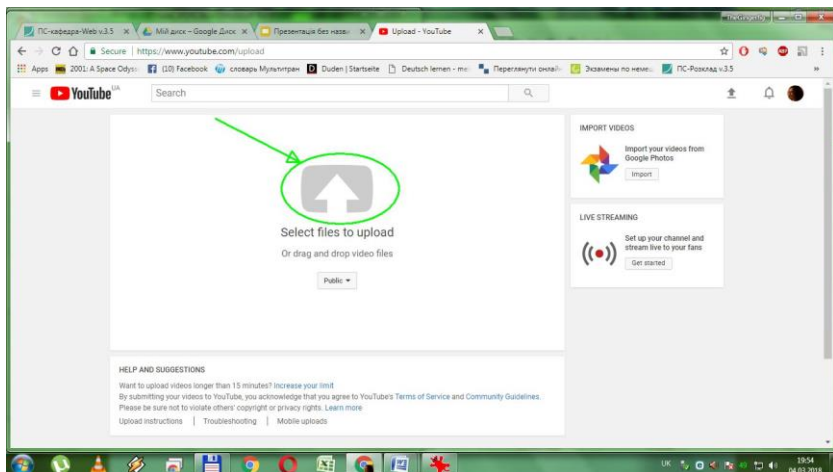

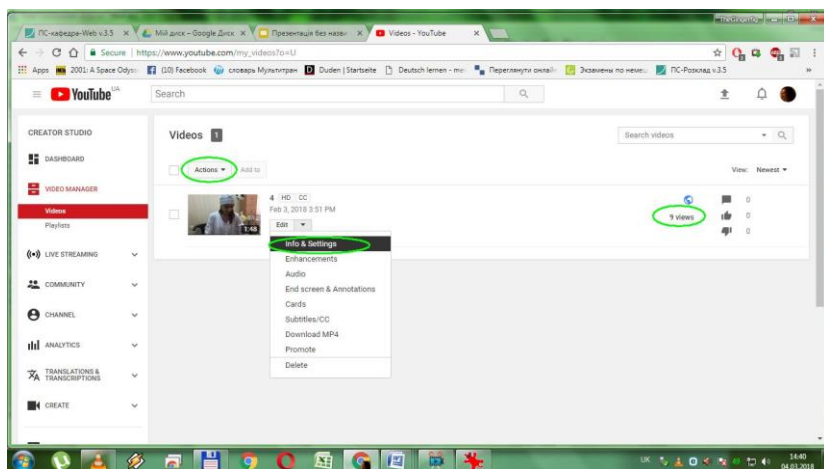
Ви бачите тут відео, завантажені вами раніше. Натискаємо на позначку «завантажити» та вибираємо «завантажити відео».

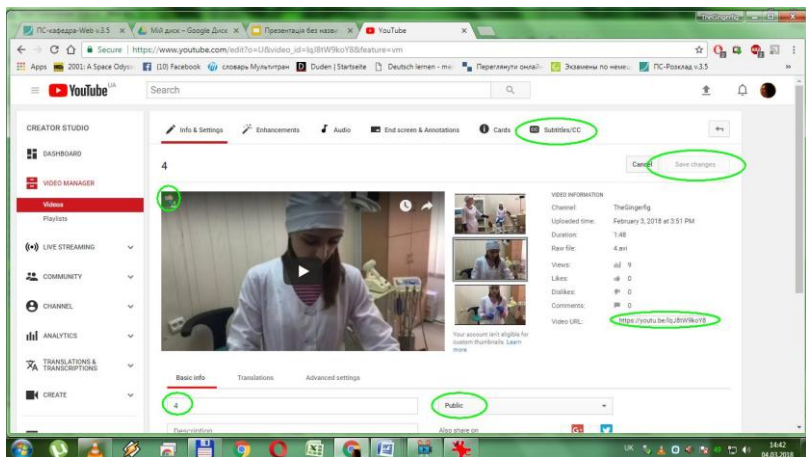
Натискаємо на велику стрілку та шукаємо створене відео на комп'ютері.

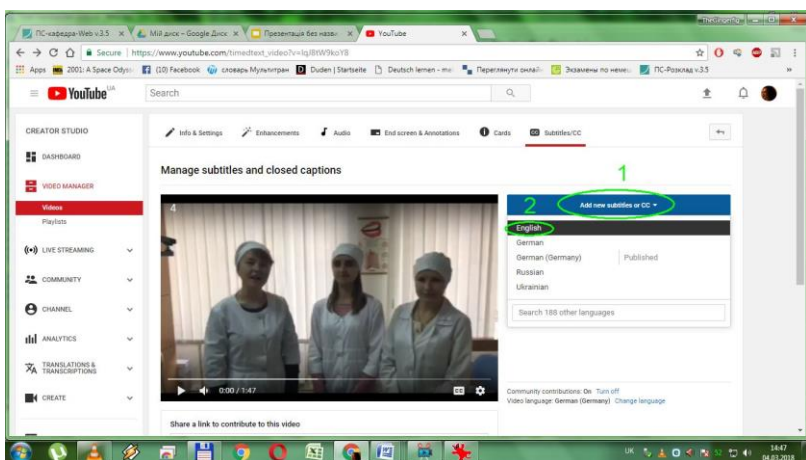
Після завантаження можемо перейти у «Студію створення», щоб відредагувати назву, визначити, хто може переглядати ваше відео, скопіювати **посилання** на ваше відео та додати субтитри.

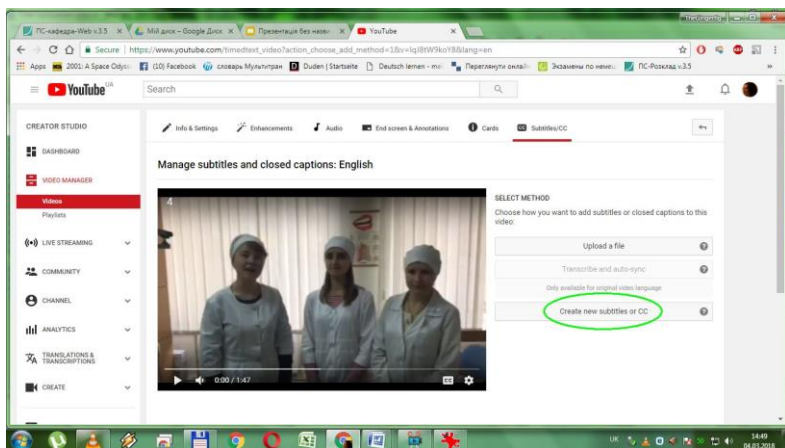

Не забувайте натиснути «зберегти зміни».

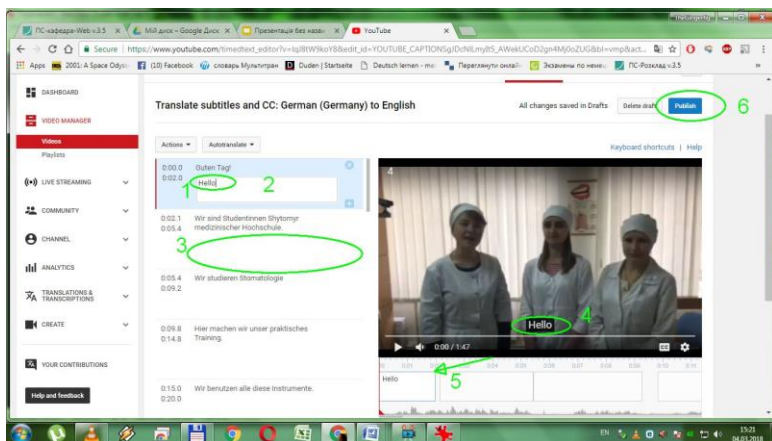

Для того, щоб додати субтитри, потрібно вибрати мову субтитрів та натиснути «створити нові субтитри до відео».

З'явиться панель додавання субтитрів: вписуємо текст маленькими відрізками, натискаємо «Enter», переглядаємо, чи співпадають субтитри з аудіодоріжкою, продовжуємо так само до кінця відео та натискаємо «опублікувати».

Список використаних джерел

1. Верисокін Ю. І. Відео фільм як засіб підвищення мотивації учнів / Ю. І. Верисокін // Іноземна мова в школі.-2003.-№5-6.- С.31-34.
2. Ільченко Є. Використання відеозаписів на уроках англійської мови / Є. Ільченко // Англійська мова. - 2003. – №9. – С.7.
3. Изучайте немецкий язык на mein-deutschbuch.de [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mein-deutschbuch.de/startseite.html>. – (Дата звернення 18.05.2018). – Назва з екрана.
4. Прищеп М. ([The Gingerfig](https://www.youtube.com/watch?v=lqJ8tW9koY8)). Ich werde Zahnarthelferin [Електронний ресурс]; [блог] / М. Прищеп // YouTube. – Електрон. дані. – Ukraine. 2018. - 3 февреля. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=lqJ8tW9koY8>. – Назва з екрана.
5. Словарь Мультитран [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.multitrans.ru/>. – (Дата звернення 18.05.2018). – Назва з екрана.
6. Яхунов Т. О. Типологія кіноінформації та її використання для навчання лексики соціокультурним компонентом / Т. О. Яхунов, Ю. І. Верисокін //Іноземні мови.-2000.- №3. – С.33-36.
7. ISO-FORM [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iso-form.com/>. – (Дата звернення 16.05.2018). – Назва з екрана.

8. Verblexikon Deutsch als Fremdsprache “Cornelsen“ Verlag, Berlin 2011.
9. Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache Grammatik — kein Problem “Cornelsen” Verlag, Berlin 2011
10. Kommunikation in sozialen und medizinischen Berufen “Cornelsen” Verlag, Berlin, 2009.
11. Pluspunkte Beruf — Erfolgreich in der Pflege “Cornelsen” Verlag, Berlin, 2011.

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Міщук Ігор Миколайович,

голова циклової комісії хірургічних дисциплін,

викладач вищої категорії, викладач-методист

Засновник Інституту Критичного мислення Метью Ліпман визначав критичне мислення як кваліфіковане, відповідальне мислення, що виносить правильні судження, тому що засноване на критеріях, виправляє себе (самовдосконалюється) та враховує контекст.

Метью Ліпман

Визначення інших засновників та провідних фахівців з критичного мислення.

Критичне мислення — це формулювання суджень відносно правдивості та реальності заяв або відповідей щодо розв'язання проблем. (Ф. Станкато)

Критичне мислення це «прийняття обміркованих рішень про те, як слід чинити і в що вірити». (Р. Х. Енніс)

З прагматичної точки зору критичне мислення розглядається як науковий підхід до розв'язування широкого кола проблем — від буденних до професійних.

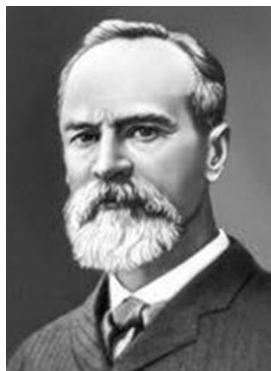
Інформаційна революція містить вагому антропологічну складову, що передбачає вдосконалення не лише техніки та технологій, але й людини, передусім її мислення. Ті, хто не міг пристосуватися до нових умов життя, часто не могли впоратися з новими складними питаннями, до того ж ставали легкою здобиччю шахраїв.

В Америці серйозно поставилися до цієї проблеми і почали шукати нові підходи до навчання своїх громадян. М. Ліпман започаткував практику навчання критичного мислення і пов'язував необхідність такого навчання із тим, що демократичне суспільство потребує розумних громадян, а не просто раціональних. Вченний запровадив програму «Філософія для дітей», яка давала змогу навчати дітей мислити з початкових класів і до закінчення школи.

Сучасний світ потребує постійного вдосконалення навичок мислення. Це перша вагома причина, чому слід навчати критичного мислення. Безперечно, впровадження

навчання, орієнтованого на розвиток критичного мислення, є нагальною методичною проблемою сучасної освіти. ХХІ ст. стане часом, коли саме розумові здібності окремих людей, а не природні ресурси, капітал і технології, визначатимуть вирішальну грань між успіхом і невдачею, між лідерами та веденими. Уміння критично мислити забезпечує науково-технічний і суспільний прогрес та є запорукою демократії, а освіта відіграє в його розвитку першорядну роль.

Ідея розвитку критичного мислення зародилася у США, сягає своїм корінням у праці відомих американських психологів ХХ ст. У. Джемса та Дж. Д'юї.

У. Джемс

Дж. Д'юї

Навіщо ж потрібне критичне мислення?

Тип критичного мислення потрібен для вирішення неординарних практичних завдань. Коли перед нами постають реальні проблеми, які неможливо вирішити за допомогою наявних знань та умінь, тоді ми залучаємо

принципи, стратегії та процедури критичного мислення.

Це відбувається під час розв'язування проблемних задач, формулювання висновків, ймовірнісної оцінки та ухвалення рішень. Отже, основне призначення критичного мислення — це розв'язання проблем (завдань), а головним результатом критичного мислення є судження. Висунення гіпотез — це одне з ключових умінь в критичному розмірковуванні, оскільки наявність проблеми передбачає формулювання припущень щодо її розв'язку.

Психологічно критичне мислення покоїться на прагненні до творчого пошуку, жадобі до знань. С. О. Терно розробив теорію розвитку критичного мислення у процесі навчання. Вихідним положенням теорії виступає постулат про те, що критичне мислення — це мислення усвідомлене, самостійне, рефлексивне, цілеспрямоване, обґрунтоване, контрольоване та самоорганізоване.

С. О. Терно

Сергій Терно, доктор педагогічних наук, професор кафедри історії України, керівник сектора інноваційних освітніх технологій лабораторії модерної історії України та інноваційних освітніх технологій Запорізького національного університету. З 2006 по 2008 рік керував науково-дослідною держбюджетною темою "Критичне мислення на уроках історії в загальноосвітній школі" (наказ Міністерства освіти і науки України від № 654 від 16 листопада 2005 р.). Основний результат проекту - авторська методика розвитку критичного мислення у процесі навчання історії, втілена у дидактичних посібниках для учнів 6-7; 8-9 та 10-11 класів (гриф МОН України "Схвалено"). Результати дослідження розміщені на сторінці сайту Наукові публікації.

Ознайомлюючись з роботами присвяченими розвитку критичного мислення у студентів-медиків наводяться наступні приклади.

Проблему розвитку критичного мислення у студентів медиків досліджували: І. В. Корда, С. М. Геряк, Н. В. Петренко, І. Я. Кузів.

Найбільша присутність критичного мислення може бути при висуненні початкового діагнозу, оскільки воно пов'язане з доказом і спростуванням, з твердженням та запереченням.

Наприклад, при постановці початкового діагнозу ми не завжди знаємо, чи правильний він і тому ставимо умови: "діагноз правильний, якщо". Критичне мислення вже

розпочинається на етапі підтвердження діагнозу або його спростування (це і є власне процес вирішення проблеми).

Проблемно-пошукові методи навчання будуються так, щоб студенти могли повністю і свідомо зосередитися на поліпшенні своїх розумових здібностей і розширити сферу застосування отриманих навичок.

Навчання критичного мислення має включати в себе роботу з достатньою кількістю хворих або ж з великою кількістю реальних життєвих ситуаційних задач у забезпеченні навчального процесу.

Збираючи дані, аналізуючи тести, зіставляючи альтернативні точки зору і використовуючи можливості обговорення, студенти шукають та знаходять відповіді на свої запитання, тобто критичне мислення є особливим видом розумової діяльності, що дозволяє людині винести здорове судження про запропоновану йому точку зору або модель поведінки.

Студенти, які володіють навиками критичного мислення, знаходять власне рішення проблеми і підкріплюють це рішення розумними, обґрунтованими доказами.

Вони також усвідомлюють, що можливі інші вирішення тієї ж проблеми, і намагаються довести, що вибраний ними діагноз та метод лікування є логічнішим та раціональнішим рішенням від інших.

З наведеними прикладами неможливо не погодитися та навести свої найбільш виразні міркування з даної теми.

1. Фахове критичне мислення у наших студентів потрібно формувати, починаючи з теоретичного матеріалу. Зазвичай, студенти часто сліпо довіряються написаному. Наша роль полягає у тому, щоб ми на заняттях спонукали студентів до роздумів, міркувань та критичного мислення стосовно написаного з подальшим обґрунтуванням вірної відповіді. Наприклад: деякі автори підручників рекомендують при легеневій кровотечі ковтати лід, що абсолютно є недоцільним. Є ціла низка тестових завдань, у яких закладена сумнівна «вірна відповідь», тому що є друга не менш вірна, тобто рівноцінна відповідь. Є тести та задачі, умови яких потрібно переробити, щоб вийти на закладену вірну відповідь. Існує низка визначень та пояснень термінів. Хочу навести традиційну ситуацію з цього приводу. Під час заняття прошу студентів за допомогою своїх гаджетів знайти певне визначення. В майже 100% випадків вони наводять визначення, що стоїть першим, і мені приходится, користуючись прийомами критичного мислення, як зі свого боку, так і з їхнього, доводити неточність, а у деяких випадках й хибність ствердження. Наприклад: **травма** (от грец. trauma — рана) - пошкодження в організмі людини, яке викликане дією факторів зовнішнього середовища.

Травма - пошкодження тканин, органів або всього організму людини в цілому, яке виникає при зовнішніх механічних, термічних, електричних, хімічних або інших впливах, в певних умовах, що перевершують по силі міцність покривних та внутрішніх тканин тіла.

Безумовно, процес встановлення діагнозу потребує не аби якого критичного мислення. Але й подальша тактика стосовно ПМД, транспортування, госпіталізації, лікування, реабілітації, профілактики при формування професійно-компетентного фахівця без критичного мислення не буде мати свого логічного завершення. Але для цього необхідно починати з усвідомлення вірного визначення самого предмету, що вивчається.

На превеликий жаль не знайшов ніякого матеріалу про критичне мислення стосовно алгоритмів, практичних дій, тобто рухових, м'язових дій, які є дуже важливими у формуванні професійно-компетентного медичного працівника. Найбільш виразно критичне ставлення студентів до алгоритмів, практичних дій, до кожного руху, м'язової дії проявляється при підготовці їх до конкурсів фахової майстерності. Та чим вище рівень конкурсу і підготовки студента, тим більш критично він ставиться до своїх дій.

І на закінчення хочу відзначити, що наше завдання вбачаю у тому, щоб формувати та розвивати критичне мислення студентів, як сказав наш співвітчизник доктор

педагогічних наук, професор Сергій Терно: «Процес розвитку критичного мислення починається з простих оцінних суджень і сягає рівня, який дозволяє здійснювати багатфакторний аналіз. Під час розв'язування проблемних задач мислення поступово ускладнюється і збагачується принципами, стратегіями та процедурами критичного мислення, а найвищим рівнем є самоорганізація цих складових для розв'язання конкретної задачі».

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 206 с.
2. Іванов В.Ф., Волошенюк О.В. Медіаосвіта та медіаграмотність: Підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
3. Кравчук. Л.В. Педагогічні технології у медсестринстві : навч. посібник / Л.В. Кравчук, Л.О. Кравчук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 136с.
6. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н.П. Наволокова. – 2-ге вид. – Х.:Вид.група «Основа», 2014. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

7. Потянник Б.В. Масова журналістська освіта – а чому б ні? / Б.В. Потянник // МедіаКритика: щоквартальний дайджест електронного журналу. – Л.: ЗУМЦНЖ, 2005. – Ч.10. – С.7-10.

8. Фёдоров А.В. Медиаобразование в зарубежных странах / А.В. Фёдоров. – Таганрог: Изд-во Кучма, 2003. – 238 с.

МЕДІАОСВІТА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Опанасюк Наталія Валеріївна,
лаборант

Підвищуючи власну медіаграмотність, людина отримує
чіткіше уявлення про межу між реальним світом і світом, що
створили для неї мас-медіа.

Дж. Поттер

Постановка проблеми. Медіаосвіта покликана
надавати знання, розвивати вміння та навички правильної та
корисної поведінки у медіапросторі. Сьогодення вимагає від
викладачів та студентів сприймання та використання
медіазасобів як інструменту пізнання, можливості підтримки
контактів з користю для свого розвитку, вдосконалення та
збереження здоров'я та психологічного комфорту.
Медіаосвіта створює підґрунтя для формування та розвитку
критичного мислення.

Для сучасної гармонійно розвинутої особистості
потрібно вміти критично сприймати інформацію, вміти її
аналізувати і визначати чи не є ця інформація
маніпулятивною. На сьогоднішній момент – це найцінніша

життєва компетенція, яка дозволяє адекватно сприймати навколишній світ.

Проблема розвитку критичного мислення стала предметом уваги Д. Клустера, А. Кроуфорда, М. Ліпмана, К. Мередіта, Р. Пауля, Д. Стіла, Д. Халперна, однак ця проблема потребує вивчення серед студентів вищих медичних навчальних закладів.

Метою статті є розгляд медіаосвіти як засобу розвитку критичного мислення у студентів вищих медичних навчальних закладів.

Результати теоретичного аналізу. Сучасна людина перебуває під постійним впливом різноманітних медіа. Продукція мас-медіа формує певне бачення різних проблем і дозволяє людині бути обізнаною. Разом з тим, вона несе загрозу, оскільки споживач витрачає багато часу, не помічаючи його плину, у пошуках «задоволення» від віртуального життя.

У Державній Концепції впровадження медіаосвіти в Україні головним завданням медіаосвіти є сприяння формуванню рефлексії та критичного мислення. У ній рефлексія та критичне мислення – це психологічні механізми, які забезпечують свідоме споживання медіапродукції і саморегуляцію взаємодії з медіа на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту,

джерела, форми і якості надання інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа, розвивають здатність протистояти зовнішній інформаційній агресії і пропаганді, деструктивним медіаінформаційним впливам.

Засобом розвитку критичного мислення є медіаосвіта. Остаточної визначеності у цьому понятті немає, незважаючи на те, що протягом значного часу в світі розробляється теорія та практика медіаосвіти. Важливу роль у становленні та розвитку медіаосвіти відіграло ЮНЕСКО. Прийнято вважати, що вперше термін був вжитий у 1973 році на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. Хоча деякі учені переконані, що першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський учений Г. Маклюен у 1959 році, а активне застосування медіаосвіти в освітньому процесі розпочалося в 1960-х роках у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції. При цьому завданням медіаосвіти було сформувати інформаційну культуру та підготувати до життя в інформаційному суспільстві [4].

За А. Литвиним медіаосвіта – це навчання на матеріалі та за допомогою ЗМІ, кінцева мета якого – медіаграмотність, здатність до критичного сприйняття медіаповідомлень [5]. С. Гончаренко зазначає, що основним завданням педагогіки є підготовка нового покоління до життя в сучасних

інформаційних умовах, до сприймання й розуміння різної інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психіку [1]. Медіаосвіта, на думку Б. Потянника, спрямована на масове оволодіння елементарними журналістськими навичками та новітніми технологіями, а також на захист індивідів від наміру агресивного інформаційного докільля [7].

У наукових працях С. Іванова, Н. Лашук та інших дослідників акцентується увага на напрямках формування медіа-інформаційної компетентності та розвитку критичного мислення у процесі її формування.

В одній із теорій О. Федорова поняття «медіаосвіта» тлумачиться як засіб формування критичного мислення – медіа представлені як четверта влада, котра може диктувати пріоритети (порядок денний) для аудиторії. Аудиторія в умовах надлишку інформації потребує орієнтира, має бути навчена сприймати та аналізувати інформацію, повинна мати уявлення про механізми та наслідки впливу медіа. Метою медіаосвіти є виховання людини, підготовленої до сприйняття інформації мас-медіа, здатної повноцінно зрозуміти та проаналізувати її, протистояти маніпулятивним впливам [9].

Безумовно, мислення – це вищий психічний процес узагальненого і опосередкованого (через слово) відображення у свідомості людини найбільш суттєвих властивостей предметів і явищ об'єктивної дійсності та їх взаємозв'язків [8].

Варто зазначити, що критичне мислення – це здатність людини чітко виділити проблему, яку необхідно вирішити; самостійно знайти, обробити і проаналізувати інформацію; логічно побудувати свої думки, навести переконливу аргументацію; здатність мислити мобільно, обирати оптимальне розв’язання задачі; бути відкритим до сприйняття думок інших і одночасно принциповим у відстоюванні своєї позиції.

Критичне мислення інтегровано в кожен з інших видів мислення, впливає на їх логіку, якість, цілісність, взаємозв'язок: слугує сполучною ланкою між усіма типами та видами мислення, поведінки; є одним з елементів менталітету індивіда, соціуму, суспільства [2].

Критичність розуму вкрай необхідна у всіх ланках процесу навчання студентів-медиків, бо всюди потрібен аналіз, порівняння, узагальнення і заперечення. Без критичної

оцінки завдання, проблеми неможливо висунення припущень, гіпотез. Тут є місце для сумнівів, а, отже, і для критичного підходу.

Розвиток критичного мислення має включати в себе роботу з великою кількістю людей або ж вирішення значної кількості ситуаційних задач у якісному забезпеченні освітнього процесу. Збираючи навчальну інформацію, аналізуючи тести ліцензійного інтегрованого іспиту Крок, обговорюючи проблемні задачі, студенти шукають та знаходять відповіді на свої запитання. Здобувачі вищої освіти, які вміють критично мислити, знаходять власні рішення проблем і підкріплюють ці рішення фактами доказової медицини.

С. Терно узагальнив процес критичного міркування і виділив наступні етапи:

I етап — породження або зіткнення з проблемою (потребує рефлексивного та особистісного рівнів мислення), результативним завершенням цього етапу є усвідомлення задачі;

II етап — відбувається спроба подолати утруднення за допомогою наявних предметних способів дій та знань, яких бракує (розумовий процес розгортається на операційному та предметному рівнях);

III етап — переструктурування способів дій та знань, вироблення нового погляду, нових диспозицій, що

завершується осяянням (процес мислення здійснюється на рефлексивному та особистісному рівнях);

IV етап — обґрунтування віднайденого рішення та представлення результатів дослідження, що вимагає розгортання думки на всіх рівнях.

Вирішальним етапом у процесі критичного розмірковування є третій етап, на якому відбувається переструктурування знань, способів дій, власних установок, досвіду та, врешті-решт, знаходиться ідея правильного розв'язку. Завершується цей етап осяянням, тобто виходом із блокади на правильний шлях. Знаходження правильного шляху забезпечується аналізом через синтез, який дозволяє включити об'єкт у нові зв'язки і в силу цього він виступає у нових якостях, які фіксуються в нових поняттях; в об'єкті, таким чином, виявляється новий зміст; він ніби повертається кожного разу іншим своїм боком, в ньому виявляються нові властивості [8].

Теорія розвитку критичного мислення — це система взаємопов'язаних тверджень і доказів про властивості, склад, функцію, виникнення, розвиток та використання критичного мислення, а також його значення в житті людини.

Теорія має на меті захистити, передусім, учнів, молодь від маніпулятивного впливу медіа, навчити їх орієнтуватися в інформаційному потоці сучасного демократичного

суспільства, розвинути автономне, незалежне від впливу медіа, мислення [6].

Технологія розвитку критичного мислення – організація освітнього процесу згідно з положеннями теорії розвитку критичного мислення. Методика критичного мислення орієнтується не на запам'ятовуванні фактологічного матеріалу, а на постановку проблеми і пошук її вирішення.

Рис 1. Стадії навчання (за С.Терно)

Перша стадія – збуджує інтерес до нової теми та актуалізує знання учнів. Для цього використовуються різноманітні методичні прийоми: мозковий штурм, ключові терміни, взаємоопитування, взаємонавчання. Педагогічний результат етапу полягає у підвищенні мотиваційної, інформаційної і комунікаційної складової особистості студента.

Друга стадія полягає в осмисленні нового матеріалу – це стадія реалізації матеріалу. Метою процесу виступає розвиток критичного мислення, навичок самостійної роботи. У процесі роботи використовуються такі методичні прийоми: маркірування тексту символами, складання таблиць.

Метою третьої стадії – рефлексії – є персоналізація знань. Забезпечення глибини знань, осмислення актуальності знань. Методичними прийомами в цій стадії є парне підбиття підсумків, проведення дискусії, складання схем.

ОСНОВНА ШПАРГАЛКА ДЛЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Хочете потренувати навички критичного мислення? Задавайте собі ці питання, коли знаходите або обговорюєте нову інформацію.
Ці широкі і різноманітні питання мають необмежене застосування!

ХТО	...виграє від цього? .../кому це буде шкідливо? ...хто також обговорює це? ...хто заслуговує на визнання за це?	...найбезпосереднішим чином впливає? .../з ким найкраще проконсультуватися? ...хто буде ключовими людьми в цьому? ...приймає рішення з цього приводу?
ЩО	...є сильними/слабкими сторонами? .../який є інший погляд на це? ...є іншою альтернативою? ...ми можемо зробити, щоб досягти позитивних змін?	...є найкращим/найгіршим варіантом розвитку подій? ...є найбільш/найменш важливим? ...могло би бути контраргументом? ...перешкоджає нашим діям?
ДЕ	...ми могли б це спостерігати в реальному світі? ...є аналогічні концепції/ситуації? ...є сама потреба в цьому? ...в світі це буде проблемою?	...ми можемо отримати більш детальну інформацію? .../куди нам звернутися за допомогою? .../куди ця ідея нас приведе? ...області для поліпшення?
КОЛИ	...це прийнятно/неприйнятно? ...б це йшло на користь нашому суспільству? ...це викличе проблеми? ...найкращий час, аби вжити заходів?	...ми будемо знати, що досягли успіху? ...це вже зіграло свою роль в нашій історії? ...ми можемо очікувати, що це зміниться? ...ми повинні просити про допомогу з цим?
ЧОМУ	...це є проблемою/викликом? ...це стосується мене/інших? ...це кращий/гірший сценарій? ...люди під впливом цього?	...люди повинні знати про це? ...це існувало так довго? ...ми дозволили цьому статися? ...існує потреба в цьому сьогодні?
ЯК	...це схоже на _____? ...це зашкодить? ...ми знаємо, що це правда? ...нам безпечно дати цьому раду?	...це буде на користь нам/іншим? ...це шкодить нам/іншим? ...ми бачимо це в майбутньому? ...ми можемо змінити це для нашого блага?

Джерело: Global Digital Citizen Foundation Переклад: Synergy Development Consulting

Таким чином, під час навчання за методикою розвитку критичного мислення студенти повинні пройти через три стадії в опануванні матеріалом, оскільки кожна з них відбиває відповідну ланку процесу засвоєння: сприйняття → осмислення → застосування [6].

Висновок. Таким чином, критичне мислення формується завдяки медіаосвіті. Медіаосвіта покликана сформулювати здатність протистояти інформаційній агресії, дозволяє розпізнати спроби маніпулювання в медіа і не

піддатися їм, надає людині можливість власної творчої діяльності. Засоби масової комунікації створюють умови для розвитку самостійного, інноваційного, критичного мислення. Медіаосвіта покликана надати можливість самозахисту шляхом навчання критичного сприйняття мас-медіа.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 206 с.
2. Іванов В.Ф., Волошенюк О.В. Медіаосвіта та медіаграмотність: Підручник / Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
3. Кравчук. Л.В. Педагогічні технології у медсестринстві : навч. посібник / Л.В. Кравчук, Л.О. Кравчук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 136с.
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/koncepciya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini>
5. Литвин А. Завдання медіаосвіти в контексті підвищення якості професійної підготовки [Електронний ресурс] / А. Литвин. – Режим доступу:

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pippo/2009_4/Lytvyn.htm.

6. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н.П. Наволокова. – 2-ге вид. – Х.:Вид.група «Основа», 2014. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

7. Потянник Б. В. Масова журналістська освіта – а чому б ні? / Б. В. Потянник // МедіаКритика: щоквартальний дайджест електронного журналу. – Л.: ЗУМЦНЖ, 2005. – Ч.10. – С.7-10.

8.Теорія розвитку критичного мислення [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Теорія_розвитку_критичного_мислення

9. Фёдоров А.В. Медиаобразование в зарубежных странах / А.В. Фёдоров. – Таганрог: Изд-во Кучма, 2003. – 238 с.

**КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ДЛЯ
ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО ДОСТУПУ ДО
ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ
ONLINE RESULT SERVICE**

Іщук Сергій Миколайович,
викладач інформатики вищої категорії

Передмова

Реалії постіндустріального суспільства з притаманним їм автоматизацією, комп'ютеризацією та інформатизацією всіх галузей людського буття, вимагають від сучасної освіти впровадження в навчальний процес відповідних суспільним завданням засобів навчання, насамперед — технічних.

Основна мета застосування технічних засобів навчання (ТЗН) — сприяння найповнішої практичної реалізації основних дидактичних принципів навчання, інтенсифікація та раціоналізація діяльності викладача і студентів.

Під терміном “інформаційно-комунікаційні технології” ми розуміємо сукупність технологій навчання і виховання, що передбачає використання спеціального програмного та методичного забезпечення, через сучасні інформаційно-комунікаційні технічні засоби (планшет, смартфон, ультрабук, нетбук, ноутбук, мобільний телефон, тощо). Смартфон може бути визначальним фактором створення рівних умов доступу до навчальних програм, наукових

матеріалів та корпусу текстів чи масиву даних. Але використання смартфонів для навчання вимагає, щоб студенти синтезувати інформацію і залишалися при цьому зосередженими на уроці або дискусії.

Пропоную авторську комп'ютерну програму **ONLINE RESULT SERVICE** для персоналізованого доступу до підсумкового оцінювання з використанням персональних смартфонів студентів.

ONLINE RESULT SERVICE — комп'ютерна програма для персоналізованого доступу до підсумкового оцінювання (залік чи іспит), коли кожен студент може бачити лише свій бал.

Мета програми — забезпечити критерій європейської освіти щодо рівності студентів незалежно від рівня їх знань. У такий спосіб бали не оприлюднюються для всіх під час підсумкового контролю, а студенти не порівнюють один одного та не сперечаються щодо їх оцінювання.

Завдання:

- протестувати програму на практиці;
- отримати відгуки студентів щодо застосування такої програми, її переваг і недоліків.

Алгоритм дії програми:

- студент реєструється в системі з будь-якого пристрою (комп'ютер, планшет, смартфон), де login – це його прізвище, обирає дисципліну й потрапляє до свого кабінету;
- викладач отримує список студентів, які зареєструвалися у вигляді таблиці з прізвищами та іменами;
- заповнену підсумкову оцінку студент може побачити, зайшовши до кабінету на своєму смартфоні.

Технічні характеристики програми

Програма розвертається у веб-додатку збоку сервера. Між цим додатком і веб-додатком на стороні клієнта (браузер) встановлюється зв'язок. Цю програму можна розвернути як локально, так глобально. Програма створена на основі JAVA EE з використанням фреймворків Spring, Hibernate. Для збереження даних використана реляційна база даних postgresql.

Використання даної програми не порушує авторські права і не є піратською версією.

АПРОБАЦІЯ

комп'ютерної програми «ONLINE RESULT SERVICE»
для персоналізованого доступу до підсумкового
оцінювання для студентів вищих медичних закладів, автора

Іщука Сергія Миколайовича,
викладача інформатики Житомирського медичного
інституту.

Апробація комп'ютерної програми «Online Result Service» для студентів Житомирського медичного інституту спрямована на результат, покращення тих умов навчального процесу, що існують.

Апробацію проводили на практичному занятті з предмету «Охорона праці в галузі», залучивши студентів відділення «Лікувальна справа» третього курсу. В аудиторії встановили роутер TP-LINK Wi-Fi без підключення до мережі Internet для локального використання програми, що вказує на її автономність. Встановлено взаємозв'язок викладач-студент.

Такий підхід до оцінювання студентів, коли викладач не виголошує оцінку на студентський загаль, забезпечує рівність студентів незалежно від рівня їх знань. Студент, що зареєстрований у системі, може бачити свої оцінки на екрані смартфона. Оцінювання спочатку проводилось в ОНЛАЙН режимі. Наприкінці заняття кожен студент отримав бали підсумкового оцінювання.

Вдала апробація комп'ютерної програми «Online Result Service» для студентів Житомирського медичного інституту свідчить про успішність ідеї та вчасність її запровадження.

РЕЦЕНЗІЯ

на комп'ютерну програму «ONLINE RESULT SERVICE»
для персоналізованого доступу до підсумкового оцінювання
для студентів вищих медичних закладів

автора Іщука Сергія Миколайовича,

викладача інформатики Житомирського медичного інституту

Використання у навчальному процесі нових засобів, технологічних новинок забезпечує безумовно високий рівень викладання, що йде в ногу з часом і є на інтуїтивному рівні зрозумілим для студентів. Адже застосування смартфонів, планшетних ПК у взаємозв'язку викладач-студент породжує інший ліпший рівень роботи (на прикладі програми), спрямованої на результат, покращення тих умов навчального процесу, що існують.

У такий спосіб програма Іщука С. М. «Online Result Service» є актуальною та вкрай потрібною. Проте, варто зауважити, що такий підхід до оцінювання студентів, коли викладач не виголошує оцінку на студентський загаль, забезпечує рівність студентів незалежно від рівня їх знань, має бути започаткований не лише до підсумкового оцінювання, а й для роботи на заняттях. Таким чином студент, що зареєстрований у системі, може бачити свої оцінки, увійшовши до свого кабінету. Звісно, дана заувага не впливає на вартісність та потрібність такої програми до підсумкового оцінювання, однак розвиток персоналізованого зв'язку у роботі зі студентом є на часі.

Вдала апробація комп'ютерної програми «Online Result Service» для студентів Житомирського медичного інституту свідчить про успішність ідеї та вчасність її запровадження, а

для викладача інформатики Іщука С. М. – про фаховість у підході до навчального процесу.

Рецензент:

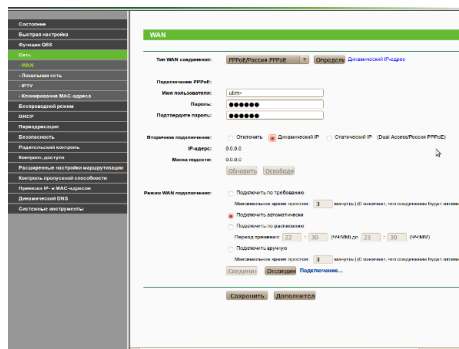
Іщук Наталія Михайлівна, кандидат наук із соціальних комунікацій Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка.

Алгоритм роботи з програмою.

Побудова локальної мережі з використанням WI-FI роутера.

Для цього в адресному рядку будь-якого доступного браузера (наприклад Internet Explorer) вводимо **IP-адресу** маршрутизатора (переважно це **192.168.1.1**, або глянути на тильній стороні корпусу маршрутизатора).

Підключаємо до WI-FI роутера смартфони студентів в аудиторії.

Запуск програми на ноутбуке викладача.

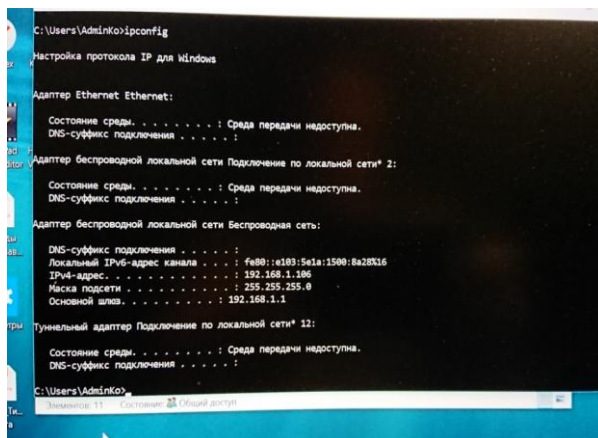
- Налаштування IP протокола для Windows.
- Визначення IP адреси роутера.

На клавіатурі натискаємо (W+R).

У вікні вводимо команду – cmd

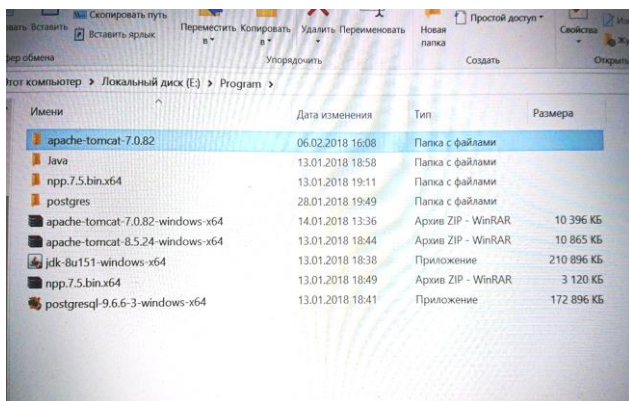
У з'явившемся вікні набираємо команду - ipconfig

IP адреса роутера – 192.168.1.106

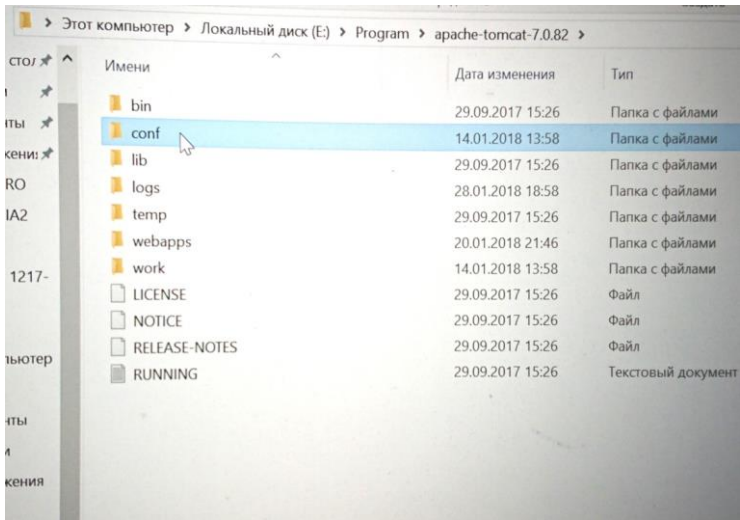

Відкриваємо папку:

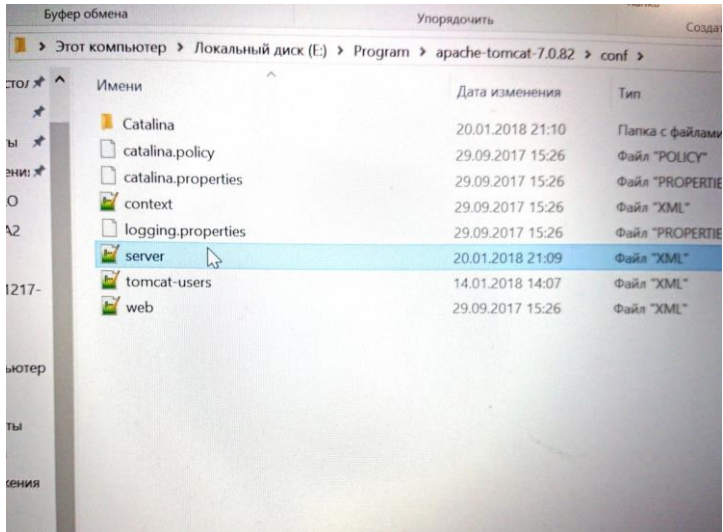
Program\apache-tomcat-7.0.82

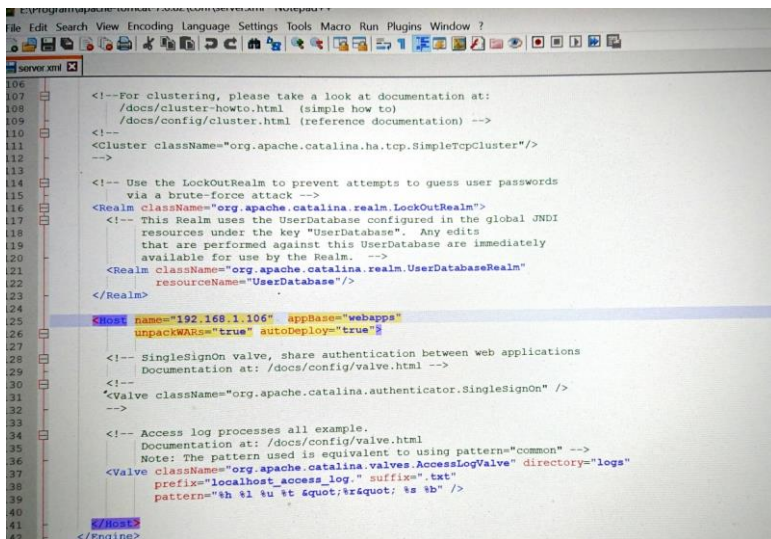
Відкриваємо папку: «conf»

Відкриваємо файл «server»

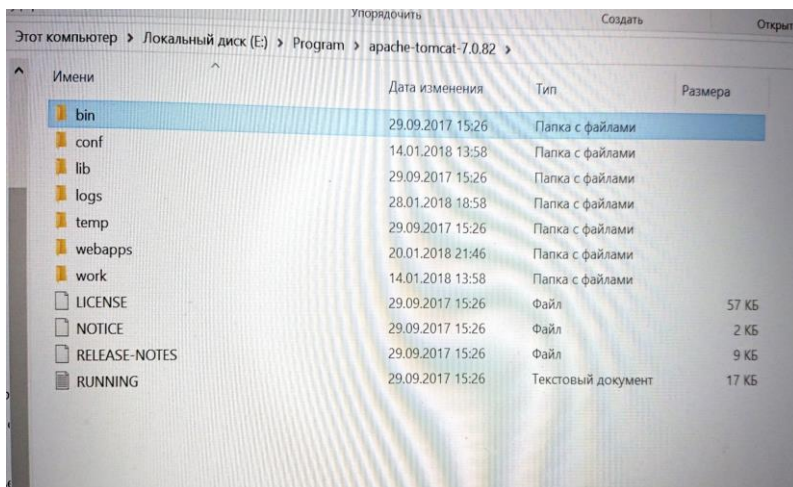
В строке «125» проверяємо IP адресу роутера – 192.168.1.106


```
104
105
106 <!--For clustering, please take a look at documentation at:
107      /docs/cluster-howto.html (simple how to)
108      /docs/config/cluster.html (reference documentation) -->
109
110 <!--
111 <Cluster className="org.apache.catalina.ha.tcp.SimpleTcpCluster"/>
112 -->
113
114 <!-- Use the LockOutRealm to prevent attempts to guess user passwords
115      via a brute-force attack -->
116 <Realm className="org.apache.catalina.realm.LockOutRealm">
117   <!-- This Realm uses the UserDatabase configured in the global JNDI
118        resources under the key "UserDatabase". Any edits
119        that are performed against this UserDatabase are immediately
120        available for use by the Realm. -->
121   <Realm className="org.apache.catalina.realm.UserDatabaseRealm"
122         resourceName="UserDatabase"/>
123 </Realm>
124
125 <Host name="192.168.1.106" appbase="webapps"
126       unpackWARs="true" autoDeploy="true">
127
128   <!-- SingleSignOn valve, share authentication between web applications
129        Documentation at: /docs/config/valve.html -->
130   <!--
131   <Valve className="org.apache.catalina.authenticator.SingleSignOn" />
132   -->
133
134   <!-- Access log processes all example.
135        Documentation at: /docs/config/valve.html
136        Note: The pattern used is equivalent to using pattern="common" -->
137   <Valve className="org.apache.catalina.valves.AccessLogValve" directory="logs"
138         prefix="localhost_access_log." suffix=".txt"
139         pattern="%h %l %u %t %>
140
141 </Host>
142 </Engine>
```

Відкриваємо папку:

Program\apache-tomcat-7.0.82\bin

Запускаємо файл

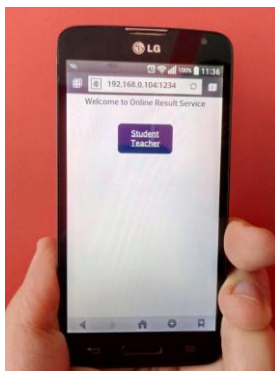

startup.bat

catalina.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	22 КБ
catalina-tasks	29.09.2017 15:26	Файл "XML"	2 КБ
commons-daemon	29.09.2017 15:26	Executable Jar File	24 КБ
commons-daemon-native.tar	29.09.2017 15:26	Архив WinRAR	201 КБ
configtest	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	2 КБ
configtest.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	2 КБ
daemon.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	8 КБ
digest	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	3 КБ
digest.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	2 КБ
service	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	7 КБ
setclasspath	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	4 КБ
setclasspath.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	4 КБ
shutdown	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	2 КБ
shutdown.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	2 КБ
startup	29.09.2017 15:26	Пакетный файл Win...	2 КБ
startup.sh	29.09.2017 15:26	Файл "SH"	2 КБ
tcnative-1.dll	29.09.2017 15:26	Расширение прилож...	2 075 КБ
tomcat7	29.09.2017 15:26	Приложение	108 КБ
tomcat7.w	29.09.2017 15:26	Приложение	108 КБ
tomcat-juli	29.09.2017 15:26	Executable Jar File	44 КБ
tomcat-native.tar	29.09.2017 15:26	Архив WinRAR	395 КБ

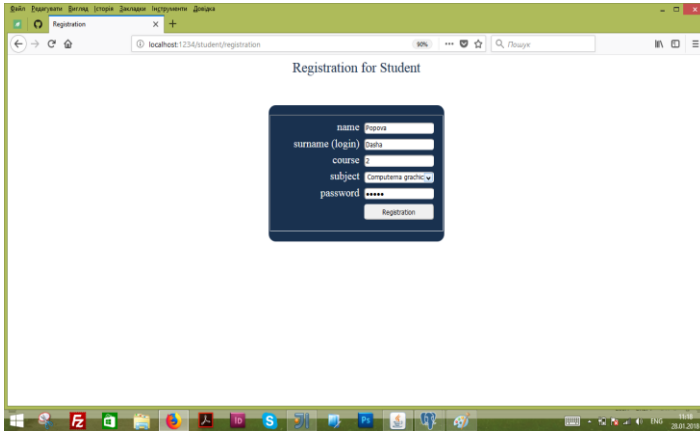
На смартфоні

- Підключаємось до WI-FI мережі роутера.
- Входимо у браузер
- Вводимо IP адресу і додаємо пароль (1234)
- З'являється інтерфейс програми і меню "студент", "вчитель"
- Входимо в меню "студент", реєструємося у програмі

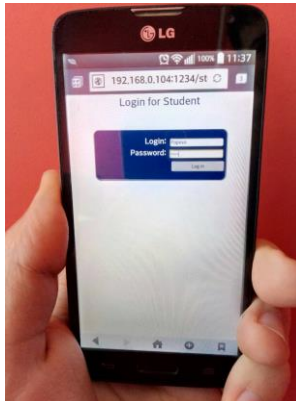

Реєстрація студента в програмі:

- де login – це його прізвище;
- обираємо дисципліну, курс, пароль.

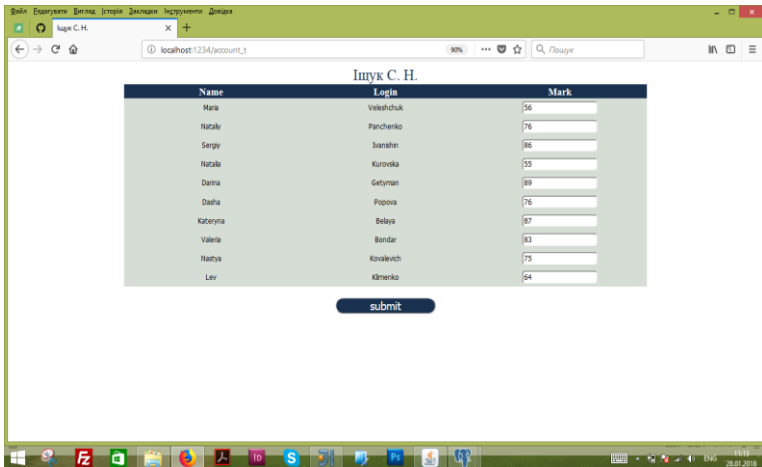

На смартфоні студенти входять в програму під зареєстрованим ім'ям та паролем:

Зареєстровані студенти на комп'ютері викладача

- Виставляємо бали в графі “Mark”
- Натискаємо “submit”

Заповнену підсумкову оцінку студент може побачити, зайшовши до кабінету на своєму смартфоні.

Для оновлення балів користуємось функцією «оновити» в браузері.

МЕДИЦИНА В ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ БУЛГАКОВА

*(авторське заняття із зарубіжної літератури
з використанням медіаосвітніх технологій)*

Степанюк Тетяна Миколаївна,
викладач зарубіжної літератури першої категорії

Актуальність: ефективна та глибинна інтерпретація творчості Булгакова на заняттях із світової літератури потребує наявності у студентів сформованого комплексу різноаспектних знань письменницької біографії, що дає змогу створити цілісний портрет митця, осягнути світоглядні засади його творчості та відзначити ті з них, що набули домінуючого значення у долі письменника, сприяли формуванню провідних мотивів творчої спадщини автора. Саме дослідження особистого життя майстра поетичного слова дає змогу «оживити» книжкову біографію автора, надати його узагальненому портретові унікальних чітких рис, сформувані життєпис не лише подієвий, а й духовно-почуттєвий, глибоко особистий. Таке знайомство з перипетіями особистого життя письменника минулого надає змогу наблизити його долю до сучасності, адже соціально-історичні обставини існування людства з кожним десятиліттям змінюються, а людські емоції – вічні.

Інтеграція світової літератури та медицини в контексті цього заняття є виправданою та доцільною, адже воно

розраховане на студентів-медиків. Відтак, актуальність запропонованого відкритого заняття зумовлена необхідністю більш глибокого осягнення автобіографічних фактів Булгакова, його творчості, що переплітається з медичними фактами.

Цілі заняття:

Навчальна: ознайомити студентів з історіями особистого життя Булгакова і творчим доробком, створеним під впливом пережитих ним подій; поглибити та систематизувати знання з біографії письменника, узагальнити інформацію про джерела його творчості; формувати навички літературознавчого аналізу художніх творів.

Розвивальна: розвивати творче мислення, уяву, вміння аналізувати, співставляти та узагальнювати факти; удосконалювати вміння грамотно висловлювати свої думки, розвивати навички виступу перед аудиторією, ораторські здібності.

Виховна: виховувати любов до художнього слова, шанобливе ставлення до національної літератури та мистецької спадщини інших країн; завдяки органічно підбраному біографічному та літературному матеріалу сформувати комплекс універсальних морально-етичних засад, що становлять підґрунтя гармонійних людських стосунків,

втілюють ідеї гуманізму, гідності, чистоти та щирості у почуттях.

Міждисциплінарні зв'язки: світова література, історія України, внутрішня медицина.

Обладнання: в аудиторії обладнано три зони-студії – «Життя відомих людей», «Історії кохання», «Будьте здорові!»; мультимедійна презентація з відеороликами, цікавими біографічними фактами; аудіотека для музичного супроводу.

Хід заняття

Викладач Доброго дня! Сьогодні поговоримо про надзвичайно неординарну особистість у світовій літературі. Він відомий не лише як письменник, драматург, театральний режисер, актор. Він був також надзвичайно талановитим лікарем, який врятував не один десяток людських життів. Отже, Михайло Опанасович Булгаков. Медицина в житті і творчості письменника.

Всесвітньо відомим романом письменника є «Майстер і Маргарита», роботу над яким ми розпочнемо з наступного заняття. Оригінальність роману полягає в тому, що там переплітаються три світи: радянські часи, біблійні часи та демонічний світ.

Так само, як і в романі, ми розглянемо віхи життя письменника у форматі трьох телевізійних програм: «Життя

відомих людей», «Будьте здорові!», «Історії кохання». Отже, всідайтеся зручніше і вмикайте наш канал.

(Заставка каналу «Л-TV»)

Диктор Вітаю глядачів каналу «Л-TV»! Сьогодні в ефірі:

11.30 - Життя відомих людей

12.00 - Будьте здорові!

12.30 – Історії кохання

Приємного перегляду!

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Вітаю Вас! В ефірі телепрограма «Життя відомих людей». З вами у студії Софія Мельник. Герой нашої передачі – геніальний та

неоднозначний Михайло Булгаков.

Народився Михайло Опанасович 15.05.1891 року в Києві. Батько – професор духовної семінарії, мати – вчителька, проте після народження дітей повністю присвятила своє життя їм.

У сім'ї було семеро дітей. У домі Булгакових завжди панувала атмосфера затишку, злагоди, музики, сімейних

читань і спектаклів. Мама завжди дбала, щоб діти росли у дружбі та любові.

Першою грозовою хмарию в житті Михайла стала смерть батька, який протягом тривалого часу боровся з нефросклерозом, проте був переможений у цьому двобої.

(Заставка «Будьте здорові»)

Лікар 1 Доброго дня, шановні телеглядачі. В ефірі – «Будьте здорові! Сьогодні говоримо про нефросклероз. В студії Маргарита Тандикіна та Юлія Фомюк.

Лікар 2 Нефросклероз - серйозне захворювання нирок. Він розвивається внаслідок хронічних хвороб цього органу, при яких відбуваються незворотні зміни в тканинах.

Нефросклероз виникає внаслідок розвитку в організмі хронічних захворювань кровоносної системи, гіпертонії та інших захворювань, що порушують кровопостачання нирок. Найчастіше нефросклероз виникає через ураження ниркової артерії. Її звуження може призвести до порушення кров'яного постачання нирки. Результатом цього буде ниркова ішемія, інфаркт нирки, як наслідок утворюються рубці, що порушують нормальне функціонування органу.

Лікар 1 Нефросклероз може також розвиватися внаслідок виникнення хронічних захворювань нирок. Несвоєчасне або незакінчене лікування часто є першопричиною цієї хвороби.

Вторинна зморщена нирка виникає в результаті хронічних захворювань, що протікають довгий час без належного лікування. Як результат, відбуваються дистрофічні зміни в тканинах.

Лікар 2 Існує безліч різних хронічних захворювань, при несвоєчасному лікуванні яких може виникнути нефроз. При найменших підозрах на це захворювання варто негайно звернутися до лікаря. Діагностування на ранній стадії дає шанс на одужання. Деякі захворювання протікають практично без симптомів, тому необхідно регулярно проходити профілактичне обстеження у нефролога.

Лікар 1 Симптоми:

- безсистемні набряки на обличчі і кінцівках.

- виникнення важких хронічних захворювань, таких як інсульт, коронарна недостатність, атрофія зорового нерву, відшарування сітківки.

- починаються зміни в тканинах нирки, звуження ниркової артерії, склероз шийки сечового міхура, звуження дрібних судин і артерій, зміна розмірів нирки

Лікар 2 Необхідно знати, що несвоєчасне лікування призводить до виникнення страшних захворювань: ниркової недостатності, отруєння організму азотистими шлаками. Люди змушені робити трансплантацію нирки і роками ходити на гемодіаліз для можливості нормально підтримувати життєві функції організму.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Після смерті батька Михайло став опорою та помічником для матері. Данину любові до неї, до Києва, рідного дому віддав у своїх творах «Біла гвардія», «Дні Турбіних» та багатьох своїх оповіданнях.

Навчався в Першій Київській гімназії. Виявляв пристрасть до літератури та театру.

На початку літа 1908 року знайомиться зі своїм першим коханням Тетяною Лаппа.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» Воно буває взаємним, щирим, підлим, сліпим.... Воно зцілює, розбиває серця, надихає, окрилює.... В ефірі «Історії кохання» та її незмінна ведуча Олександра Пилипець.

У житті Михайла Опанасовича було три кохання. Запрошую в студію першу дружину Булгакова Тетяну Лаппа.

Тетяна Лаппа Доброго дня!

Ведуча «ІК» Вітаю Вас! Дякую, що знайшли час поспілкуватися з нами. Розкажіть, будь ласка, як склалися Ваші стосунки з Михайлом Булгаковим.

Тетяна Лаппа Я приїхала до Києва на канікули до бабусі. Моя тітка попросила одного юнака показати мені місто. Цим юнаком і був Михайло. Ми сподобались один одному з

першого погляду. Через три роки ми повінчалися в Києво-Подільській церкві. На вінчанні ми чомусь душились від сміху, а наші родичі говорили, що ми обоє схожі своєю безтолковістю.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча У 1909 році Михайло стає студентом медичного факультету Київського університету. Ця професія була

омріяна ним ще з дитинства. У його родині було багато медичних працівників, окрім того, він вважав, що благороднішої професії, аніж професія лікаря, просто немає і бути не може. Університет він закінчує з відзнакою. Першого досвіду набуває в прифронтових шпиталях. А його дружина виявилась дійсно героїчною жінкою, яка готова була іти за ним і в вогонь, і в воду, все-одно куди, аби бути поруч.

(Заставка «Історії кохання»)

Тетяна Лаппа Михайло стає лікарем-хірургом, а я, щоб завжди бути поруч із ним, влаштувалась у шпиталь санітаркою, а потім була медсестрою. Я часто тримала ноги, які він ампутував. Там було дуже багато хворих із гангrenoю, і він весь час ампутував. А я ці ноги тримала. Так недобре ставало, думала – ось зараз впаду. А потім відійду в сторону, понюхаю нашатирного спирту і знову за роботу. Потім і звикла.

(Заставка «Будь здорові!»)

Лікар 1 Що таке гангрена? Це хвороба, зумовлена змертвінням (некрозом) будь-якої ділянки тіла або органу внаслідок відмирання їхніх клітин. Гангрену спричинює гіпоксія тканин, яка є наслідком гострого порушення кровообігу і нервової регуляції.

Це буває при травмах, коли порушується цілісність судин та нервів, закупорці магістральних артерій, тромбозі глибоких вен, опіках, порушенні обміну речовин, тощо.

Лікар 2 Гангрену можна лікувати, проте у багатьох випадках лікування консервативними засобами є малоефективним. Крайнім, і доволі частим, заходом при лікуванні є хірургічне втручання — ампутація змертвілих органів або тканин.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча У вересні Михайла відізвали з фронту та направили на роботу в сільську лікарню. На той час лікарні в селі залишились зовсім без лікарів, тому на їхнє місце терміново направлялися молоді фахівці. Таким чином, Булгаков опинився в одному із самих глухих куточків Смоленської губернії – селі Нікольському. Михайло швидко при звичаївся до нової роботи – він робив вакцини, приймав

пологи, мав справу із наривами, одним словом, робив усе. За рік він прийняв близько 15500 хворих.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» Чи все так легко і просто давалося молодому лікарю в лікарні?

Тетяна Лаппа Звичайно, ні. Я ніяк не забуду наш перший день роботи. Пологи. Жінка знесилена. Малюк йде ніжками вперед. Чоловік породіллі схопив Михайла за халат і сказав: «Дивись, лікарю! Якщо помре вона чи малюк – не жити і тобі». Я бачила розпач в очах коханого, проте чула як він твердим голосом наказував мені відкрити сторінку в довіднику з акушерства і вголос читати, що там написано. Дякувати Богу, ми впоралися з цим.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Кар'єра Михайла продовжувалась. Восени його перевели у В'язьму на посаду завідуючого інфекційним та венерологічним відділенням міської земської лікарні. Він неабияк радів переїзду, новому місту, новій роботі.

Але події жовтня 1917 року змінили його життя так само, як і життя багатьох його співвітчизників.

1917 рік був для Булгакова роком важким випробувань. Влітку до нього принесли дитину, хвору дифтерією.

(Заставка «Будьте здорові»)

Лікар 1 Дифтерія – інфекційне захворювання яке протікає гостро, та характеризується запаленням, переважно ротоглотки, основною причиною якого є потрапляння в організм бактерії *Corynebacterium diphtheriae* (бацила Леффлера, розмов. дифтерійна паличка).

Лікар 2 Основні симптоми дифтерії – утворення нальоту й набряк піднебіння, мигдалин, горла, незначний біль при ковтанні, підвищення температури тіла й інші ознаки запального процесу.

Передається збудник дифтерії повітряно-краплинним і контактно-побутовим шляхами, а також через вживання немитої, погано обробленої, інфікованої їжі.

Лікар 1 Найнебезпечнішим ускладненням хвороби є летальний результат, який обумовлений отруєнням організму токсином, вироблюваним бацилою Леффлера в процесі її життєдіяльності в тілі людини.

Основним методом лікування є введення в організм протидифтерійної сироватки – антитоксину, тому що антибактеріальні препарати (за станом на 2017 рік) при лікуванні дифтерії мають низьку ефективність.

Лікар 2 Основним профілактичним заходом проти дифтерії є вакцинація – АДП, Адп-М, АКДП.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Дитина не могла дихати через дифтерійні плівки, які затягнули все горло. Булгаков змушений був рятувати дитину. Він зробив трахеотомію – розтин трахеї. Через трубочку він відсмоктував ті плівки. Нарешті дитина почала дихати. Всі полегшено видихнули, а Михайло Опанасович з холодом у серці відчував, як проковтнув ту плівку, не розраховувавши сил.

(Заставка «Історії кохання»)

Тетяна Лаппа А далі почався жах. Михайло боявся заразитися дифтерією, тому ввів собі вакцину від цієї хвороби. Після цього у нього почались нестерпні болі, які він знімав за допомогою морфію. І, врешті-решт, став залежним від цього наркотичного препарату.

Ведуча «ІК» Який жах! А що робили Ви?

Тетяна Лаппа А я бігала в аптеку і купувала йому той морфій. Аптекарь чудово знав, що рецепт на препарат був виписаний лікарем-морфіністом, а я – його дружина. Проте ніколи не відмовляв у продажу.

Ведуча «ІК» Як довго це тривало?

Тетяна Лаппа Досить довго. Я розуміла, що потрібно якось вирішувати цю ситуацію. Вітчим Булгакова порадив мені додавати у морфій дистильовану воду, цим самим знижуючи його концентрацію. Я так і робила. Через деякий час Михайло вводив лише воду, вперто розказуючи мені, що

ін'єкції знімають його біль. Тоді я і зізналась у всьому і сказала, що ніякої залежності від морфію він вже не має.

Ведуча «ІК» Ви – просто янгол-охоронець свого чоловіка.

Тетяна Лаппа Я просто любила його понад усе.

Ведуча «ІК» Сподіваюсь, це були останні перепони на шляху до вашого щасливого життя?

Тетяна Лаппа Зовсім ні. Через деякий час я дізналась про те, що вагітна. Мою радість приглушили слова чоловіка: «Від морфініста не може народитися здорова дитина без вад. Варто переривати вагітність». Аборт він робив сам. Операція тривала довго. А по завершенні Михайло повідомив, що через його помилку я більше не зможу мати дітей.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Булгаков відкриває приватну практику як венеролог. Працювати було важко. Приватний прийом лікаря – це двері дому, відкриті навстіж. Частіше всього приходили солдати.

Влада в місті постійно змінювалась – червоні, білі, петлюрівці....

У 1919 році Михайло Опанасович мобілізований полковим лікарем у Владикавказ.

Працюючи лікарем, він все більше розумів, що його призначення – писати. У 1919 році написав своє перше маленьке оповідання. Його надрукували в місцевій газеті.

Початок його літературної діяльності співпав з важким випробуванням, яке мало не вартувало йому життя. Письменник захворів на тиф.

(Заставка «Будьте здорові!»)

Лікар 1 Тиф (у різних його проявах) — це інфекційне захворювання. Зазвичай збудник тифу — паразит чи бактерія. Характерна наявність у хворого людини нападів лихоманки, це пов'язано з різкими періодичними підвищеннями температури. Епідемічний поворотний тиф поділяють на кліщовий і вошовий.

Лікар 2 При такій формі, як кліщовий поворотний тиф, збудник поворотного тифу — спірохета, яку переносять кліщі. Інкубаційний період становить від 5 до 15 днів. Після нього з'являються такі симптоми, як слабкість, втома, втрата апетиту, несподівано може підвищитися температура (до 39-40°C). Хворобливі відчуття спостерігаються в попереку, ногах і голові. Не виключена нудота і блювота. Колір обличчя при захворюванні червоний, згодом іноді набуває жовтуватий відтінок

Лікар 1 Вошовий тиф багато в чому схожий на кліщовий, тільки його джерелом є воші, які також переносять

спірохету. У середньому інкубаційний період становить один тиждень. З симптомів відзначають наступні: температура тіла досягає 40-41°C, втрата апетиту, ниючий біль у м'язах, сухість шкіри, головний біль в ділянці потилиці, носові кровотечі, спрага.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча І знову його виходила і вилікувала дружина. Поки Булгаков хворів, на зміну білим прийшла радянська влада. Проте і за радянської влади Михайло Опанасович влаштувався на літературну роботу. До його службових обов'язків належала організація літературних вечорів, концертів, вистав, диспутів. Тетяна влаштувалася статисткою в театр, а Булгаков почав писати п'єси для драматичної трупи цього театру.

В кінці травня 1921 року подружжя переїхало до Москви.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» А як вам жилося в Москві?

Тетяна Лаппа Це був самий складний період нашого життя. Бувало таке, що ми не їли три дні поспіль. Не було нічого: ні хліба, ні картоплі. І продати уже не було чого. Я постійно лежала. Не могла ходити, тому що було гостре малокрів'я. Чоловік хапався за будь-який заробіток. Казав, що втомлюється до смерті.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Поступово життя налагоджується. Весна 1922 року виявилась для Булгакова переломною в його літературній кар'єрі. Він працює в газеті «Рупор», а пізніше – в газеті «Гудок». З часом приходить визнання, Булгаков знаходиться в перших рядах московських літераторів. Його запрошують на літературні вечори, збори і концерти. Але успіхи на письменницькій ниві привели до змін в особистому житті.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» Тетяна Лаппа протягом багатьох років була поруч з чоловіком, працювала разом з ним, раділа його успіхам, рятувала від хвороб, годувала і доглядала за ним, була для нього другом, уважною доглядальницею. І з цього єдиного нерозривного життя Булгаков вирішив піти. Як це було?

Тетяна Лаппа Це сталося в 1924 році. Ночами він писав роман «Біла гвардія». Я також не спала, гріла йому воду, тому що було холодно і в нього дуже мерзли руки. Якось вранці він сказав, що якщо знайде підводу, щоб перевезти речі, то сьогодні піде від мене. Я допомогла йому зібрати речі. Я все розуміла, я вибачила його, бо любила його. Його, а не себе... Потім він провідував мене, приносив гроші і не раз казав, що за мене його покарає Господь.

Ведуча «ІК» Новий вибір Булгакова був не випадковим: Любов Білозерська була жінкою яскравою, захоплювалась літературою та театром, якийсь час танцювала в Парижі, була начитаною, мала вишуканий літературний та художній смак. До того ж, вона оцінила письменницький талант самого Булгакова. Вони зареєстрували свій шлюб 30.04.1925 року.

Сьогодні Любов Білозерська в нашій студії. Проходьте до нас, будь ласка. Розкажіть, як починалися ваші стосунки з Михайлом Булгаковим.

Л.Білозерська На початку січня я приїхала з-за кордону.

Мене запросили на вечір.

Переді мною стояв чоловік років 30-32. Волосся світле,

очі блакитні, риси обличчя

неправильні, коли він

говорив — на лобі

утворювалася зморшка, що свідчило про людину, здатну виражати найрізноманітніші почуття. Це і був письменник-початківець Михайло Булгаков. Не можна було не звернути увагу на надзвичайно свіжу мову, майстерний діалог і неабиякий гумор. Наші зустрічі були спочатку випадковими, а потім — регулярними. Ми вирішили одружитись.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Любов Євгенівна швидко зблизилась із старомосковською інтелігенцією та допомогла ввійти до цього кола Михайлу. Тут були художники, театральні декоратори, філологи, філософи, мистецтвознавці. Для Булгакова це стало початком його театрального успіху, початку драматургічної діяльності. Саме в цей час були написані його відомі п'єси «Дні Турбіних» та «Зойчина квартира».

У 1924 році пише головний твір того часу – «Біла гвардія» і зізнається, що цей роман він любить найбільше з-поміж своїх творів. Неабиякої популярності набула також повість письменника «Фатальні яйця». А на початку 1925 року була написана повість «Собаче серце», яку не дозволили друкувати. Читачі дізналися про неї лише через декілька десятиліть. Саме через цей твір Булгакова постійно обшукували та допитували працівники НКВС.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» А як відбувалися обшуки?

Л.Білозерська Було страшно. Пам'ятаю, одного разу вони прийшли, коли Міши не було вдома. Я дуже хвилювалася не стільки за себе, скільки за його життя. Коли він прийшов, я сказала йому пошепки біля дверей : «Ти не хвилюйся – у нас гості». Він все одразу зрозумів. Його почали

допитувати. Була напружена атмосфера. І тут, напевно зо страху, ми обоє почали сміятися. Нас більше ні про що не питали, просто забрали «Собаче серце» і вийшли геть.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Тоді від розправи його врятувала перша московська і найвідоміша з його п'єс «Дні Турбіних». Ім'я Булгакова відтоді не сходило з афіш МХАТу. Прем'єра п'єси відбулась 5 жовтня 1926 року. Її постановка стала спільною перемогою театру і драматурга.

Відтоді починається нове життя. Ним захоплюються, йому заздять. Проте все це триває недовго. Вже через два роки його твори були заборонені владою, а п'єси – зняті з репертуару театрів.

(Заставка «Історії кохання»)

Ведуча «ІК» І знову важкі часи.

Л.Білозерська Булгаков був засмучений всією цією ситуацією. Одного дня він написав лист Сталіну «Я прошу правительство СССР приказать мне в срочном порядке покинуть пределы СССР в сопровождении моей жены Любови Евгеньевны Булгаковой».

Через деякий час передзвонили із секретаріату. На зв'язку був Сталін. Він запитав, чи дійсно Михайло хоче поїхати за кордон. На що той відповів, що російський письменник не

зможе вижити поза Батьківщиною. Тоді Сталін запропонував роботу режисера у МХАТі. Михайло погодився.

Цькування продовжувалося. Все, що він видавав піддавалося нищівній критиці. Він став дратівливим, погано спав, всіх підозрював. У такому стані він знищив першу редакцію свого роману «Майстер і Маргарита».

Ведуча «ІК» І що ж сталося потім?

Л.Білозерська По мірі зростання популярності Булгакова, зростав інтерес до нього зі сторони багатьох жінок. Деякі виявляли аж занадто великий інтерес. І я ще не знала тоді, що це і стане початком кінця нашого шлюбу.

Ведуча «ІК» Як це все було?

Л.Білозерська Якось ми поїхали в гості до знайомих. За столом сиділа гарно зачесана дама – Олена Сергіївна. Невдовзі ми заприятелювали, вона часто бувала в нас вдома. Вона і стала між мною і чоловіком. Не буду розповідати про тяжкий для нас обох розрив. На знак цієї події просто ставлю чорний хрест.

Ведуча «ІК» Третя дружина Булгакова, Олена Шиловська, також сьогодні присутня в студії. Проходьте до нас. Добрий день. Розкажіть про Ваше знайомство з майбутнім чоловіком.

О.Шиловська Я була дружиною генерал-лейтенанта. У нас була щаслива сім'я, двоє синів. Нас запросили в гості.

Була Масляна. Я не хотіла йти, але коли мені сказали прізвища гостей, стало цікаво, адже про Булгакова я дуже багато чула. Коли я вперше побачила Михайла, зрозуміла, що він - моя доля. Ми сиділи поруч, у мене розв'язалися зав'язки на рукаві. Я попросила його допомогти зав'язати. А потім він жартував, що зав'язками цими прив'язав мене до себе на все життя. Я розуміла, що все це неправильно. Я – заміжня жінка, він – одружений чоловік. Я пообіцяла чоловіку, що ніколи не буду з ним бачитися. Так минуло два роки, а він мені все не йшов з голови. Одного разу я вийшла з дому, надворі стояв він. Сказав: «Я не можу без тебе жити», і я йому сказала теж саме. Потім я покинула чоловіка і переїхала до Михайла.

Ведуча «ІК» Любов Євгенівна, а як же Ви?

Л.Білозерська Михайло прийшов додому з цією жінкою і сказав, що від сьогодні вона житиме в нашому домі, а я , якщо хочу, можу залишитися. Тоді ж я спакувала речі і пішла.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Він називав Олену королевою. Тільки двох жінок у своєму житті так називав. Маму і свою третю дружину. Олена Сергіївна була для нього не лише коханою та вірним другом, але і талановитим літературним секретарем, біографом.

Письменник продовжує роботу над романом «Майстер і Маргарита». У 1938 році роман було завершено. Він розумів,

що читачі ще не скоро його прочитають, оскільки ніхто не дозволить опублікувати твір, в якому не заперчується існування Бога та сина його Ісуса Христа.

У 1939 році Булгаков захворів хворобою, яка колись забрала життя його батька.

(Заставка «Історії кохання»)

О.Шиловська З кожним днем він ставав слабшим. Коли вже ледь міг говорити, він показував на роман і повторював: «Щоб знали...». «Майстер і Маргарита» став для нього прощанням і творчим заповітом.

(Заставка «Життя відомих людей»)

Ведуча Булгаков помер 10 березня 1940 року. А після смерті його дружина зробила майже неможливе: випустила друком збережені нею рукописи Михайла Опанасовича.

Викладач Таким було життя Михайла Булгакова. Як бачимо, медицина відігравала у житті письменника неабияку роль. Майже у кожному творі великого майстра ми зустрічаємо лікаря, важкі хвороби, непростих пацієнтів. Аби прослідкувати зв'язок медицини із творчістю

Булгакова, давайте звернемося до його збірки «Нотатки

юного лікаря» - невеличких оповідань про життя та роботу молодого, ще зовсім недосвідченого, проте спеціаліста з великої літери, лікаря з провінційної лікарні. На попередньому занятті ви розділилися на творчі групи. Кожна група отримала своє оповідання із книги і повинна коротко переказати зміст та ознайомити з хворобами, що автор висвітлив у цьому оповіданні.

Група 1 «Полотенце с петухом»

Група 2 «Звездная сыпь»

РЕКЛАМА (відео реклами подане у додатках)

Тобі необхідно написати доповідь, а ти забув проплатити інтернет? Необхідно підготувати біографію письменника, а сусід-жлоб не дає пароль від Wi-Fi? На контрольній розрядився телефон і провал неминучий?...

Вихід є!!! Новомодний гаджет, що не потребує інтернету та підзарядки. КНИГА. Тут ти можеш знайти все і навіть більше. Книга! Нове – давно забуте старе.

Група 3 «Пропавший глаз»

Група 4 «Вьюга»

Викладач Дякую творчим
групам за майстерно виконані
проекти.

Ви сьогодні надзвичайно багато почули та побачили про Булгакова. І в кожного з вас склалася своя думка стосовно письменника. Пропоную вам наступне завдання: працюємо знову ж таки в групах. На дошці ви бачите прізвище письменника. Вам потрібно охарактеризувати його, виходячи із всього почутого сьогодні, за допомогою 8 епітетів.

Робота з епітетами (3 хв.)

Викладач Як ви вважаєте, чи був Булгаков людиною, якій везло? Обґрунтуйте свою думку.

Викладач Я не просто так запитала про везіння Булгакова. Зараз ми перевіримо, наскільки щастить вам. Всім буде запропоновано написати літературний диктант про життя та творчість Булгакова. Та перед тим зіграємо в лотерею.

(Заставка «Лотерея»)

Викладач Перший лот – 9 питань=10 балів. 3 десятки

питань на одне відповідати не потрібно, одне питання вже зараховано як правильне.

Викладач Лот другий – 8 питань=10 балів. З десяти питань не потрібно відповідати на два, вони вже зараховані як правильні.

Викладач Лот третій – 11 питань=11 балів. Є можливість заробити більшу оцінку, написавши відповідь на питання, якого немає в інших.

Викладач Лот четвертий – 12 питань=12 балів. Ви отримуєте два додаткових питання з можливістю мати дванадцятку.

Викладач Останній лот – джек-пот. Щасливчик може взагалі не писати літературний диктант, якщо сумнівається у позитивному результаті.

(Розігрування лотів. Диктант)

Викладач Давайте підіб'ємо підсумки нашого заняття. Дайте відповідь на мої питання:

1. Що з почутого вас найбільше вразило?
2. Що було сьогодні для мене новим?
3. Що було вже мені до сьогодні відомо?

Викладач На наступному занятті на нас чекає робота над романом Булгакова «Майстер і Маргарита». Геніальний роман, де на кожній сторінці йде боротьба добра зі злом, світла та темряви, де описується всеосяжне, вічне кохання, де показано багатогранність людської душі і не тільки. Цей роман можна перечитувати десятки разів, і кожного разу знайдеш щось нове, чого раніше не помічав. До вашої уваги

буктрейлер роману «Майстер і Маргарита».

Демонстрація відео-трейлеру під речитатив:

(відео подане у додатках)

Травень, Патріарші, неймовірна спека,
Берліоза чекає смертельна небезпека:
Магія, містика, як не називай –
Переріже бідоласі голову трамвай.

Бездомний Іван – такий-собі поет –
Кинеться шукати диявола почет
Та спроби його усі будуть марні,^{10,13}
Опиниться він в психіатричній лікарні.

Там він познайомиться з чоловіком дивним,
Розумним, спокійним і неагресивним
Зрікся імені свого і всього, що мав,
Бо роман невдалий про Пілата написав.

У романі тому суворий прокуратор
Засуджує філософа Єшуа до страти,
Єшуа розп'ятий, а прокуратор в муках –
В червоних плямах крові тепер є його руки.

Кохана у Майстра була Маргарита –
Чарівна, весела, добра і відкрита,
Заради нього ладна піти на край світу,
Та дорога до щастя була перекрита.

Щоб зустрітися з майстром, відьмою стає
І на балу нечистій силі руку подає
Металевими й тяжкими є її лати,
Але все для кохання змогла подолати.

І знову вони разом, та вже на тому світі:
Великий дім, цвітуть сади, щаслива Маргарита.
По місячній дорозі йдуть Єшуа з Пілатом
І їм багато є чого про себе розказати.

До Москви прилітає нечистая сила,
Світа Воланда багато шуму-гаму наробила,
А сам диявол скаже усім серед ночі:
Людьми завжди у всі часи правили гроші.

Булгаков у романі три світи показав:
Радянські та часи біблійні із демонічним поєднав.
Порада наша, любий друже, ти часу не гай,
А швидко йди в бібліотеку і роман читай!

Викладач На сьогодні все. Дякую творчим групам за плідну співпрацю. Ви всі дуже добре сьогодні попрацювали, плоди нашої співпраці, сподіваюсь, порадують мене результатами літературного диктанту, які я оголошу наступного заняття. Вдома читаємо роман «Майстер і Маргарита» та виконуємо вправи, подані в буклеті. На все добре!

Список використаних джерел

1. Белозерская – Булгакова Л.Е. Воспоминания. – М. : Худ. лит. – 1990. – 223 с.
2. Булгаков М. Записки юного врача – Х. : Фолио. – 2013. – С. 8-80
3. Таглина О. Михаил Булгаков – Х. : Фолио. – 2009. – 80 с.

ЛІТЕРАТУРА ЖИТОМИРЩИНИ. У ТВОРЧІЙ МАЙСТЕРНІ ЛАДО ОРІЯ

(авторське заняття-інтерв'ю з української літератури)

Кірячок Марина Володимирівна,

кандидат філологічних наук,

викладач української мови та літератури вищої категорії

Актуальність: інтенсивний розвиток суспільства зумовлює соціальне замовлення на всебічно розвинену, національно свідому, духовно багату мовну особистість, яка вміє орієнтуватися в потужному потоці інформації і спроможна вільно, у досконалій мовній формі, висловлювати та відстоювати власні життєві позиції та переконання. Епоха глобалізації, активного впровадження Інтернет-технологій в освітній простір диктує нові вимоги щодо формування активної особистості з комплексом життєво необхідних компетенцій, важливих для її становлення, самореалізації та повновартісного існування у соціумі.

У сучасній лінгводидактичній парадигмі особливо гостро постає проблема формування особистості, яка б вміла точно висловлювати свої думки й виражати потреби, брати активну участь у комунікації, використовувати набуті знання з різних культурних сфер відповідно до поставленої мети, цілей і завдань спілкування. Саме тому обраний вид

практичного заняття – урок-інтерв'ю – спрямовує студентів не лише на пасивне засвоєння нової інформації, а й дає змогу вільно інтерпретувати почуте, висловлювати свою точку зору та формувати власний погляд на літературний матеріал.

Мета: ознайомити студентів з літературою рідного краю: життєвим і творчим шляхом житомирського письменника Петра Кухарчука (Ладо Орій); підвищити рівень застосування аналітичних умінь та практичних навичок студентів у роботі з художньою літературою й біографічними матеріалами; популяризувати українську літературу і культуру, акцентувати увагу на вмінні вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, застосовувати теоретичні знання на практиці; активізувати пошуково-дослідницьку роботу студентів, удосконалити вміння творчо інтерпретувати літературні явища, вдосконалити навички самостійної та командної роботи.

Хід заняття

I. Оголошення теми і мети заняття

Викладач: Доброго дня, шановні студенти! Сьогодні наше заняття буде незвичайним з декількох причин. По-перше, сьогодні ми вивчатимемо літературу Житомирщини, твори наших земляків, що жити або живуть та працюють поруч з нами, надихаються нашим рідним краєм. По-друге, до нашої аудиторії завітав надзвичайний гість – письменник П.М. Кухарчук, відомий під творчим псевдонімом Ладо Орій. Привітаймо нашого гостя оплесками! Дякую Вам, Петре Михайловичу, за те, що знайшли час відвідати студентів нашого інституту! Відтак, у кожного з присутніх сьогодні є прекрасна нагода дізнатись про секрети письменницької праці з перших уст, поставити запитання під час інтерв'ю з нашим гостем. По-третє, літературний жанр, який ми сьогодні вивчимо, також є для вас незвичним і новим. Це – поезія в прозі.

Отже, починаємо наше знайомство з творчою майстернею Ладо Орія!

II. Вивчення нового матеріалу

Викладач: Для підготовки до сьогоднішнього заняття студентів було розділено на три групи: біографи, літературознавці та журналісти. Кожна група детально вивчила життєвий і творчий шлях автора, підготувала запитання до шановного Петра Михайловича.

А почнемо ми з короткого огляду віх життєвого шляху Петра Михайловича Кухарчука. Запрошую до слова групу

біографів з доповідями (7 студенток розповідають про життя і творчість письменника, доповіді супроводжуються мультимедійною презентацією).

Життєвий шлях

Біограф №1: Петро Кухарчук народився 2 липня 1962 року в с. Студениця Коростишівського району Житомирської області в сім'ї селян. У 1979 році після закінчення Студеницької середньої школи вступив на природничий факультет Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка, де отримав перший фах – учителя хімії та біології.

Після закінчення ВНЗ працював на різних освітніх посадах у школах Брусилівського та Червоноармійського районів, де набував життєвого і професійного досвіду.

У травні 1999 року Петро Михайлович був прийнятий на посаду головного спеціаліста відділу з питань діловодства та контролю Житомирської обласної державної адміністрації.

У вересні 2001 року вступив до Української Академії державного управління при Президентові України, де пройшов курс навчання та здобув кваліфікацію магістра державного управління.

Біограф №2: Високий професіоналізм та лідерські якості дозволили Петру Михайловичу не лише здобути пошану та визнання серед колег, а й дали змогу поглибити знання та перейняти управлінський досвід в інших країнах Європи. Саме тому в 2002 році він проходить стажування в Національній Академії державного управління Франції у Парижі, а в жовтні цього ж року успішно виконує програму стажування в Естонії. Після закінчення навчання в академії направлений на посаду головного спеціаліста організаційного

відділу апарату Житомирської обласної державної адміністрації, яку обіймав до 2004 року.

Упродовж 2004 – 2009 років працював на посадах заступника та начальника відділу з питань спільної власності територіальних громад виконавчого апарату в Житомирській обласній раді. З вересня 2009 року – проректор з соціально-економічних питань і міжнародної науково-педагогічної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Біограф №3: У 2009 році Петрові Михайловичу присуджено науковий ступінь кандидата наук з державного

управління зі спеціальності «Механізми державного управління», а у 2012 він стає доцентом кафедри економіки і менеджменту.

З 2012 року Петро Михайлович – докторант Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України та обраний за конкурсом науковим кореспондентом цього інституту. Він є автором і співавтором понад 30 наукових та науково-методичних праць. Один із ініціаторів та засновників БОГ “Українська асоціація випускників французьких освітніх програм” (AUDESF), з 2009 року член правління, голова громадської організації «Пента». З 2015 –голова Відокремленого підрозділу Громадська організація "Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління".

2013 -2015 – проректор з науково-педагогічної, виховної роботи та зв'язків з громадськістю Житомирського національного агроекологічного університету.

З січня 2015 і по теперішній час, професор кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради.

За час професійної діяльності неодноразово нагороджувався грамотами та дипломами обласного, всеукраїнського, міжнародного рівня.

Досягнувши непересічних успіхів у кар'єрному зростанні, Петро Михайлович ніколи не забував про свою родину: кохану дружину та трьох синів, які є надзвичайно важливою частиною життя митця. А ще – виявив неабиякий письменницький таланти, розпочавши писати під псевдонімом Ладо Орій.

Творчість

Біограф №4: Ладо Орій – це міфологічно-історичний псевдонім, що символізує світло, красу, мир, кохання, розквіт природи, пристрасть, а також спадкоємність звичаїв і сприйняття світу предків-праукраїнців.

Ладо Орій є автором збірок «Роздуми», «Несказане», «Мова душі», «Проліски», «Коло». Зокрема, у третій збірці письменник розкриває власне сприйняття та пізнання

навколишньої дійсності, намагається зрозуміти емоційний стан сьогодення, дослідити сферу своїх почуттів. Відомий житомирський науковець та поет Петро Васильович Білоус так говорить про цю книгу: «Тексти Петра Кухарчука – то розмова про «вічне»: любов, самотність, біль душі і серця, весна, осінь, небо, жіноча доля, дівоча краса, мовчання, радість, щастя... Про все це вже багато написано поетами, але наш автор вмонтовує ці образи у свій контекст, внаслідок чого з'являється новий оригінальний пласт, змінюється ракурс бачення – і тоді відбувається диво: поетичне відкриття».

Біограф №5: У 2016 році Ладо Орій став лауреатом II Всеукраїнського літературного конкурсу ім. Леся Мартовича, отримавши диплом I ступеня в номінації «ПРОЗА. ДОБІРКИ». Цього ж року був нагороджений дипломом за III місце за збірку «Несказане» на фестивалі «Книгофест» у м.

Жовква, а також диплом переможця III ступеня у номінації «Урок прози» із званням «Доктор» на Всеукраїнському літературно-мистецькому святі «Просто на Покрову», що відбулось у м. Коростень. Визначним досягненням на творчому шляху автора стала перемога на щорічному Обласного конкурсі «Краща книга року» у номінації «Поезія року» з поетичною збіркою «Несказане», що відбувся у м. Житомир.

Хобі

Біограф №6: У будь-яку пору року Петро Михайлович вміє створити весну навколо себе. Незважаючи на погоду за вікном, у нього все квітує й буяє – за повсякденними викладацькими клопотами, знаходить час, аби доглядати за сотнями найрізноманітніших видів кімнатних рослин на своєму робочому місці і вдома. Банани, лимони, інжир, гранат, карі, лавровий лист та багато іншої екзотики - для

нього вже пройдений етап, адже зумів довести, що ці рослини здатні розвиватися й плодоносити у наших кімнатних умовах. Доказом цього є фото з рослинами, на яких буквально дозрівають плоди.

Продавати квіти письменник не поспішає, а от дарувати любить дуже. У одному з інтерв'ю розповів про те, що мав більше сотні сортів фіалок, пагонами яких з радістю ділився. А також говорить, що захоплення барвистим світом природи проніс крізь усе життя: *«Все почалося ще в початкових класах моєї школи у Коростишівському районі. Памятаю, вдома вирощував десятки кущів хризантем. Потім було навчання на природничому факультеті, робота в різних установах і закладах. Коли працював у школі, розвів близько 70 видів акваріумних рибок, хомяків, мишей, канерейок, 80 попугаїв. Все з часом пороздавав. Зараз більше уваги приділяю саме*

рослинам. Крім того, що в університеті, звичайно ще маю зелень і вдома. У селі, на 15 сотках засадив фруктовий сад, де радують пишним плодоношенням близько 40 сортів яблунь, до 10 сортів груш, смородина, агрус, порічки, гумі, виноград, канадська голубика, ремонатна малина, фундук, лимонник та іще багато інших плодових і декоративних рослин. Полюбляю збирати гриби, трави, займаюся бджільництвом, колись полював, але вже років 10 не стріляв».

Біограф №7: Петро Кухарчук називає себе людиною віруючою, але в міру. Не любить говорити на політичні теми, але з радістю розповідає про синів – двох програмістів й майбутнього архітектора. У Петра Михайловича часу і сил вистачає на всіх та на все. Головними цінностями називає життя, здоров'я та спокій. Петро Михайлович з шаною ставиться до всього українського – історії, традицій, слова. У своєму гардеробі має багато вишиванок. Досить часто бував по роботі за кордоном і добре знає побут іноземців, які попри високий рівень життя, у щедрості та гостинності дуже поступаються українцям.

Щире захоплення навколишнім світом, безмежним і різноманітним, Петро Михайлович демонструє й у своїх фотороботах, майстерно вхоплюючи швидкоплинну мить краси, формуючи власний всесвіт світла, миру, життя...

Викладач: Дякую дівчатам за ґрунтовну підготовку!

III. Осмислення та засвоєння нового матеріалу

А тепер перевіримо, як ви засвоїли почуте, за допомогою гри «Коло асоціацій». Зараз на екрані

з'являтимуться слова, які прямо або ж опосередковано пов'язані з долею нашого гостя. Ваше завдання: висловити свою точку зору з приводу того, яку подію чи факт з життя Петра Михайловича вони позначають. Не бійтеся помилитися, висловлюйте свої припущення щиро та відверто! Отже, перше слово-асоціація (в дужках подано орієнтовні відповіді студентів):

- 1) **Успіх** (перемоги на професійній та літературній ниві, міцна родина і т.д.);
- 2) **Ейфелева вежа** (стажування в Парижі);
- 3) **Перший дзвоник** (навчання або ж робота в школі);
- 4) **Біологія** (навчання на біологічному факультеті);
- 5) **Українські традиції** (любов до вишиванки, української культури, оригінальний етнічний псевдонім);
- 6) **Визнання** (творчі перемоги);
- 7) **Фотоспалах** (захоплення фотомистецтвом);
- 8) **Екзотика** (незвичні для нашого регіону рослини, які вирощує автор);
- 9) **Знання** (професійна та наукова діяльність митця);
- 10) **Гармонія** (самовираження крізь мистецтво, любов до життя, віра і т.д.).

IV. Теорія літератури

Викладач: Петре Михайловичу, Ваше творче ім'я – надзвичайно милозвучне, ліричне, має глибинний сенс. Як саме воно прийшло до Вас?

(Відповідь гостя).

Викладач: Дякую Вам за відповідь. А ми продовжуємо наше заняття докладним осмисленням творчого доробку Ладора.

Однак, перш ніж ми перейдемо до аналізу творів автора, варто поглибити ваші знання з теорії літератури і дізнатись про те, що ж таке поезія в прозі, жанр, в якому працює й Петро Михайлович (на екрані слайд з теоретичною інформацією для конспектування. Далі коротко усне пояснення специфіки жанру викладачем).

Поезія в прозі – короткий ліричний твір настроєвого характеру, наближений за формою тексту до прози і, водночас, за мелодикою, підвищеною емоційністю та ліричним сюжетом, навіть з фрагментами спорадичного римування – до поезії.

Поезія в прозі бере свій початок ще від урочистих проповідей часів Київської Русі, «Слова про Ігорів похід», а в новій літературі найбільш яскраво проявилася у творчості М. Коцюбинського, В. Стефаника, Ю. Яновського, О. Довженка, Є. Гуцала.

Серед провідних ознак віршів прозою науковці виокремлюють такі:

- Це завжди прозовий текст, що не поділяється на строфи;
- Невеликий обсяг/мініатюрність форми;
- Ретельний добір найдодільнішої лексики;
- Безсюжетність;
- Емоційність;
- Концентрованість і напруженість тексту;
- Ритмічна організація тексту;
- Поетичний спосіб сприймання світу;
- Використання питальних/окличних речень як риторичних фігур;
- Активне використання метафор, символів, алегорії;
- Мелодійність тексту, що створюється не римою, а шляхом використання алітерації, асонансів, лексичних і граматичних повторів тощо.

Викладач: Петре Михайловичу, з теоретичної частини ми дізналися про те, що жанр цей досить рідкісний в українській літературі. Скажіть, будь ласка, чи свідомо Ви зробили вибір на користь такого оригінального способу художнього висловлювання, чи, можливо, якість внутрішні, глибинні емоції та почуття підказали вам такий шлях творчого самовираження?

(Відповідь гостя).

V. Робота з художнім текстом

Викладач: Щиро дякую Вам за відповідь. Запрошую до слова групу літературознавців, які підготували характеристики декількох творів Ладо Орія. Дівчата були вільні у виборі художніх текстів, тому аналізували ті з них, що їм найбільше сподобались, викликали найбільше емоцій. Як відомо, аналізуючи літературні твори, ми часто замислюємося над тим, яку ідею вкладав автор в той чи інший текст, чим надихався, що прагнув донести до читача. Сьогодні ми маємо змогу отримати відповіді на ці запитання безпосередньо від письменника, тому я попрошу Вас, Петре Михайловичу, після виступу кожної з дівчат, коротко розповісти про те, що ж керувало Вами, коли ви створювали ці прекрасні твори! Кожна з дівчат читає уривок з твору, та дає його характеристику за такими пунктами:

План аналізу

1. Ідея

2. Характеристика образів, символів
3. Образ ліричного героя-оповідача
4. Засоби увиразнення мовлення, особливості

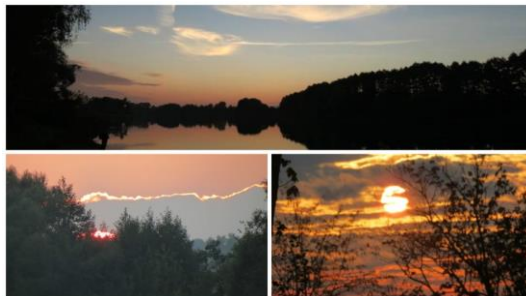
побудови тексту

5. Настрій твору та викликані ним емоції, почуття
6. Думки, які з'явилися після прочитання твору

Тексти для аналізу:

- 1) Осінні роздуми
- 2) Пам'яті душі
- 3) II розділ (Людина – дивне створіння)
- 4) Не страшно

Під час виступу літературознавців студенти групи мають змогу ставити запитання до доповідачів, а також до гостей, якщо твори викликали у них бажання обговорити ті чи інші аспекти. Викладач має створити невимушену, вільну атмосферу, де кожен матиме змогу висловитись, або ж, навпаки, внутрішньо осмислити почуте, заглибитися в зміст художніх текстів та відчувати насолоду від почутого, наснажитись новими думками та емоціями.

VI. Обговорення

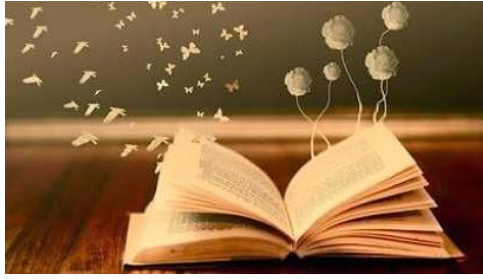
Викладач: Дякую групі літературознавців за плідну роботу і запрошую до роботи найчисельнішу групу – журналістів, які вже готові задати ряд цікавих запитань нашому гостю! Також запрошую взяти участь в інтерв'ю і наших гостей! Отже, перше запитання...

Студенти та автор обмінюються запитаннями-відповідями.

Викладач: Давайте оплесками подякуємо нашому гостю за відкрите серце і щирі відповіді на всі наші запитання! Петре Михайловичу, запрошуємо Вас до слова, дуже хотілося, щоб Ви прочитали нам декілька своїх найулюбленіших творів!

(Автор читає декілька творів, виступає з прикінцевим словом).

VII. Рефлексія. Підбиття підсумків заняття.

Викладач: Шановні студенти, щиро дякую вам за плідну та змістовну співпрацю. Наприкінці нашої зустрічі мені дуже хотілося б дізнатись вашу точку зору про те, яким ви побачили сьогоднішнє практичне заняття. Тому прошу вас взяти по одному з різнокольорових аркушів, що лежать на ваших столах, та продовжити фрази, що зараз з'являться на екрані.

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів, що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився...
- У мене вийшло ...
- Я зміг...

Сподіваюсь, що є й такі сміливці, які погодяться поділитися з нами своїми враженнями від заняття (*декілька студентів зачитують свої думки з карток рефлексії*).

Викладач: Щиро дякую Вам, Петре Михайловичу, за те, що завітали до нас, за Ваш талант, любов до життя і навколишнього світу, за Вашу потужну мистецьку енергію, якою Ви сьогодні поділилися з усіма присутніми. Шановні студенти, щиро вірю в те, що здобуті сьогодні знання і досвід ви запам'ятаєте назавжди, адже такі зустрічі відбуваються дуже нечасто. Дякую вам за роботу, усі, хто виступив з доповідями, отримують відмінну оцінку, а найактивніші журналісти отримують +2 бали до наступної самостійної роботи. Домашнє завдання на екрані! Усім дякую!

МЕДІАОСВІТА В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ

Шарлович Зоя Павлівна,

кандидат педагогічних наук, завідувач відділення

післядипломної освіти молодших медичних спеціалістів

Актуальність медіаосвіти в освітньому просторі обумовлене високим рівнем суспільної інформатизації. Ми всі широко застосовуємо медіазасоби, без яких наше сприйняття світу було б обмеженим і неповним. Розуміючи незворотність просування медіа в житті кожної людини, маємо навчитися використовувати інформативні матеріали з користю для особистісного і професійного розвитку.

Кожного фахівця маємо розглядати у форматі його неперервного професійного розвитку через формальну, неформальну та інформальну освіти.

Післядипломна освіта має активно включатися у процеси вдосконалення освіти дипломованих спеціалістів, застосовуючи інноваційні методики, що базуються на принципах освіти дорослих, включаючи і застосування медіапросторових механізмів [1].

Велике значення для неперервного професійного розвитку педагога має освіта дорослих в медійному просторі, у засобах масової інформації.

Це не лише можливість поширення інформації викладачем для своїх студентів, але і можливість самому

викладачеві опановувати нові, публічні режими комунікації, що стане дієвим чинником конкурентоспроможності для неперервного професійного розвитку педагогів.

Однак, це питання все ще залишається серйозною психологічною та комунікативною проблемою, яка стає бар'єром, перешкодою на шляху доосвітньої творчості, інтелектуального пошуку і здобуття нових теоретичних результатів власного професійного зростання.

На часі виникає потреба постійного професійного зростання, яке можливе через постійне поновлення знань, безперервне навчання впродовж життя та трудової діяльності. Ось чому актуальним є на сьогодні питання неперервного професійного розвитку фахівців не тільки засобами формальної, але і неформальної та інформальної освіти.

Застосування медіаресурсів на практичних заняттях сприятиме розвитку критичного мислення в контексті медіаосвіти, інтеграції медіаосвіти до різноманітних навчальних дисциплін, її використання в позааудиторній роботі.

Водночас знання і вміння користувачів у галузі застосування медіа є досить низькими. Це стосується, у першу чергу, теоретичних знань медіа, закономірностей сприйняття й розуміння медіа повідомлень, використаних медіа для вирішення конкретного педагогічного завдання, інтерпретації й аналізу медіа текстів [1].

У нинішніх умовах, нам видається, що пріоритетними у роботі з вчителями у структурі інститутів післядипломної педагогічної освіти стають ідеологічна, семіотична теорії і теорія медіаосвіти як засобу формування критичного мислення.

Це підтверджується результатами міжнародного експертного опитування на тему "Синтез медіаграмотності і медіакритики в сучасному світі", яке було проведене в липні 2014 року й участь у якому взяли 64 медіапедагоги з усього світу.

На першому місці як завдання медіаосвіти в 75% учителів стоїть захист від шкідливого впливу медіа (наприклад, від впливу сцен насильства на екрані, від пропаганди поганого смаку, від творів низької художньої якості і т. ін.), а на другому – розвиток критичного мислення особистості в ставленні до медіа (62,8%), на третьому – підготовка людей до життя в демократичному суспільстві (61,6%) [2].

Викладачі вбачають у медіаосвіті шлях до розвитку інформаційної та медіакультури студентів, модернізації сучасного навчального процесу, розвитку здатності до критичного мислення студентів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018р. №302 затверджено «Положення про систему

безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я»

Це Положення визначає основні організаційні засади безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток включає: участь у процесі формальної, неформальної та інформальної освіти у сфері охорони здоров'я.

Безперервний професійний розвиток фахівців у сфері охорони здоров'я — це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття ними вищої освіти у сфері охорони здоров'я та післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я та триває протягом усього періоду професійної діяльності;

Медіаосвіта дорослих — форма безперервної освіти, заснована на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і новітніх медіа; забезпечує вирівнювання досвіду поколінь (зокрема старшого покоління, соціалізація якого відбувалася в умовах іншої системи мас-медіа), постійний особистісний розвиток і підвищення кваліфікації [3].

На III етапі розвитку медіаосвіти (2017–2020рр.) передбачається її масове впровадження:

- готовність фахівців системи освіти до розв'язання медіаосвітніх проблем і суперечностей;

- удосконалення звичних змісту і форм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зорієнтованих на випереджувальне ознайомлення з медіаосвітніми інноваціями;

- якісне програмно-методичне та інформаційне забезпечення, створення інформаційних ресурсів, програмного забезпечення роботи віртуальних медіаосвітніх груп і мультидисциплінарних конференцій, створення та адміністрування тематичних медіаосвітніх сайтів; проведення наукових проєктів, круглих столів, міжвідомчих семінарів, конференцій [3].

Інформальна освіта (самоосвіта) у сфері охорони здоров'я (далі — інформальна освіта) — самоорганізоване здобуття фахівцями у сфері охорони здоров'я професійних компетентностей під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю.

Інформальна освіта є обов'язковою складовою безперервного професійного розвитку і полягає у постійному підвищенні професійної компетентності та неперервному вдосконаленні професійних знань та вмінь.

До основних форм інформальної освіти належать участь у фахових нарадах, семінарах, науково-практичних конференціях, симпозіумах, з'їздах, виставках, симуляційних тренінгах, майстер-класах, курсах з оволодіння практичними

навичками, стажування в клініках інших країн, дистанційне навчання, у тому числі електронне через фахові інтернет-ресурси.

Неформальна освіта у сфері охорони здоров'я (далі — неформальна освіта) — діяльність з підвищення власних знань та вмінь, яка провадиться за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій;

Особисте освітнє портфоліо — сукупність задокументованих відомостей щодо персональних досягнень, проходження періодів підвищення кваліфікації, неформальної та інформальної освіти фахівців у сфері охорони здоров'я у процесі безперервного професійного розвитку.

За проходження безперервного професійного розвитку нараховуються бали безперервного професійного розвитку, які підлягають обліку, що ведеться працівником (шляхом створення та ведення особистого освітнього портфоліо) та роботодавцем.

Бали безперервного професійного розвитку, які здобувач освіти отримав впродовж безперервного професійного розвитку, підлягають щорічній перевірці органом, при якому утворено відповідну атестаційну комісію, на відповідність

порядку та критеріям нарахування балів безперервного професійного розвитку, які встановлюються МОЗ.

Кількість балів за різні форми інформальної освіти у процесі безперервного професійного розвитку визначається і затверджується МОЗ та використовується здобувачами освіти для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Фінансування підвищення кваліфікації фахівців у сфері охорони здоров'я здійснюється за рахунок бюджетних коштів, коштів фізичних та/або юридичних осіб та інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

Оплата послуг за участь у заходах інформальної освіти та оплата користування електронними та інтернет-ресурсами у процесі інформальної освіти здійснюється фахівцями у сфері охорони здоров'я за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, а за рішенням роботодавця — за рахунок його коштів, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.

Організація та координація методичного забезпечення безперервного професійного розвитку, а також моніторинг її ефективності здійснюються МОЗ.

Медіакомпетентність педагога, на думку О.В. Федорова, формує сукупність його знань, умінь, здібностей, мотивів за такими показниками як мотиваційний, інформаційний, методичний, практико-операційний та креативний, що

дозволяє здійснювати медіаосвітню діяльність в аудиторіях різного віку [4].

Таким чином, медіакомпетентність викладача характеризується рівнем сформованості навичок сприйняття, аналізу, інтерпретації та створення медіаповідомлень (*медіаграмотність*) та вмінням використовувати ці навички в освітньому процесі з метою навчання й виховання (*медіаосвіта*) [1].

Американські вчені Сінді Шейбе та Фейз Рогоу [5] виокремили функції, якими повинен володіти медіакомпетентний педагог для задоволення освітніх потреб:

- інтегрувати навички XXI століття, здатність мислити незалежно, працювати в колективі, орієнтуватися на ефективне розв'язання проблем та обмірковувати власну роботу;
- навчати навичкам мисленням вищого ґатунку, які необхідні для праці на сучасному робочому місці та в колективах, здійснювати це навіть в умовах обов'язкового механічного тестування;
- ставитися до вибуху нових медіатехнологій з погляду освітнього розвитку, поважаючи медіа як частину культури учнів поза школою та поєднуючи шкільну роботу з досвідом повсякденного життя учнів;

- приділяти увагу конвергенції медіатехнологій, зосереджуючись на довгострокових навичках і знаннях, які застосовуються за допомогою різних технологій та типів медіамеседжів;

- розширити навчання грамотності через швидку трансформацію в межах навчального часу, а не додаткового (стратегія надзвичайно важлива, оскільки програму навчання вже значно перевантажено завданнями та матеріалом, які необхідно опанувати);

- покращити академічні показники через залучення студентів до їхньої власної культурної території, задовольняючи інтереси, а також забезпечуючи широкий набір ступенів складності, рівнів навичок і майстерності володіння дисципліною;

- інтегрувати викладання навичок у контент [1].

Розвиток медіаосвіти допомагає змінити взаємозв'язок між студентом і викладачем, даючи змогу для роздумів, діалогів, дискусій.

Отже, медіаосвіта розвиває значно більш відкритих та демократично налаштованих педагогів і спрямована переважно на здійснення групових форм навчання [6].

Медіакомпетентний викладач зорієнтований на ефективне засвоєння студентами освітнього матеріалу,

розвиток їхнього критичного та клінічного мислення, формування світоглядних орієнтирів, входу в професію тощо.

За допомогою медіа повідомлень педагог навчає студентів ключовим цінностям, твердженням, втілюючи елементи ділових і рольових ігор та ситуацій з метою сприйняття клінічних ситуацій [7].

Під час освітнього процесу медіакомпетентний педагог може формулювати завдання з урахуванням медіавпливу на студентів. Наприклад, використання сучасних медіаджерел допоможе віднайти студентам цікаву і корисну інформацію. Студенти працюють самостійно, а викладач виступає координатором, коригує, де необхідно, делегує обов'язки, виховує відповідальність, оцінює їхню роботу, вступає у більш «живу» комунікацію з ними [1].

Обговорення відеофрагментів клінічних ситуацій є ефективним методом навчання. Викладач медіакомпетентний виступає модератором при обговоренні клінічних ситуацій, аналізі психологічного впливу на пацієнта, тощо [8].

Для того, щоб викладач міг компетентно здійснювати медіаосвітню діяльність, необхідно зрозуміти механізм дії медіаповідомлень (враховуючи їх вплив на аудиторію) та використовувати їх для формування компетентної особистості.

Прикладом може послужити комплексний дистанційний курс «Майстер навчального контенту» на платформі «Уміти»,

який розпочинається з 8 червня і триватиме 12 днів до 19 червня 2018р. [9].

Є можливість навчитися створювати інтерактивні навчальні матеріали, інфографіку та ментальні карти, використовувати віртуальні лабораторні роботи, обробляти відео та аудіо, а також отримати багато відеоінструкцій, практичних порад, прикладів використання та цікавих методичних ідей. Результатом навчання стануть розроблені матеріали, які будуть в нагоді на початку навчального року.

Вебінар «Медіаграмотність: Соціальні мережі у розвитку і саморозвитку викладача» [10] має переваги інтерактивного навчання та сучасних освітніх технологій, оскільки дозволяє одночасну взаємодію зі слухачами всієї групи впродовж заняття.

Віртуальний заняття у реальному часі за допомогою Pear Deck (піар дек) – сайт. Заняття з активною взаємодією зі слухачами у повній тиші можливо не лише з використанням прийому «Плакат думок». Pear Deck надає можливість попередньо підготовлені викладачем презентації, фото, відеоматеріали відображати на гаджетах чи девайсах слухачів. Викладач відкриває доступ, а слухачі приєднуються до активної сесії через свої акаунти Google. Переваги Pear Deck (піар дек), які доречно використовувати у навчальному процесі:

- демонстрація презентації на гаджетах кожного студента;

- ведення дискусії в реальному часі в електронному форматі – кожен зможе висловитись і проявити себе;

- можливість здійснювати опитування, проходження тесту чи позначення чого-небудь на зображенні слайда;

- відповідач відображується тільки вчителю, так кожен зможе проявити себе, не боячись реакції одногрупників.

Інноваційний ресурс Nearpod – сучасна онлайн-платформа дозволяє створювати навчальні матеріали, демонструвати їх студентам і відстежувати результат засвоєння теми. Переваги Nearpod (інтернет-сервісу):

- використання власноруч створених чи взятих з бібліотеки ресурсу матеріалів;

- широкий діапазон форматів робіт (від створення графіків до проведення тестів);

- наявність функції онлайн-трансляцій для дистанційної роботи у реальному часі;

- можливість навчання у зручному темпі через наявність двох сесій (онлайн та для виконання домашніх завдань);

- надання звітності про роботу групи після завершення сесії для аналізу успішності роботи.

Отже, розвиток фахової медіакомпетентності педагога – цілком виправданий виклик суспільства, освіти й замовників освітніх послуг.

Розвиток фахової медіакомпетентності викладачів в умовах післядипломної освіти передусім передбачає розроблення тем (тренінгів, практичних занять, вебінарів, тематичних дискусій тощо), спецкурсів, що допоможуть слухачам набути нових знань, умінь, оволодіти навичками впровадження медіаосвіти в освітній процес. Використовуючи сучасні інформаційні та телекомунікаційні технології в освітньому процесі закладів вищої освіти, ми досягаємо мети успішно впроваджувати безперервну освіту впродовж життя та формувати професійну майстерність фахівців.

Список використаних джерел

1. Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології: збірник матеріалів II Всеукраїнської Інтернет-конференції 28 квітня 2017 р. м. Київ / редкол.: В.В.Сидоренко, М.І.Скрипник, Я.Л.Швень. К.: ЦППО, 2017. 424 с.

2. Федоров А. В., Левицкая А. А. Синтез медиаграмотности и медиакритики в современном мире: результаты международного экспертного опроса / А. В. Федоров, А. А. Левицкая // Медиаобразование. – 2015. – № 3. – С. 9-31.

3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні 29 вересня 2010версія для друку Схвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150: електронний ресурс: [режим доступу]: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini/

4. Федоров А. В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности/ А.В. Федоров. – Таганрог: ГПИ, 2010. – 64 с.

5. Сінді Шейбе Медіаграмотність: підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу/ Перекл. з англ. : С. Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.

6. Іванов В. Медіаграмотність: підручник для вчителя : [Передмова від видавця] / В. Іванов., О. Волошенюк // Сінді Шейбе, Фейз Рогоу :Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.].

7. Curry, Mary Jane Media literacy for English language learners: A semiotic approach : [Text] / Mary Jane Curry // Literacy and numeracy studies. – 1999. – Vol. 9. – No 2. – P. 29–46.

8. Fehlman, Richard Making Meanings Visible: Critically reading TV :[Text] / Richard Fehlman // English Journal. – 1992.– Vol. 81. – N 2. – P. 19-23.].

9. Комплексний дистанційний курс «Майстер навчального контенту» на платформі «Уміти»: електронний ресурс: [режим доступу]: <https://umity.in.ua/product/dc1/>

10. Вебінар «Медіаграмотність: Соціальні мережі у розвитку і саморозвитку викладача»: електронний ресурс: [режим доступу]: <https://naurok.com.ua/post/suchasni-mobilni-tehnologi-dlya-odnochasno-vzaemodi-z-uchnyami-vsogo-klasu-protyagom-uroku>

Науково-методичне видання

КВНЗ «Житомирський медичний інститут» Житомирської
обласної ради

Бібліотека ЖМІ

Медіаграмотність як складова інформаційної компетентності майбутніх медиків

Матеріали педагогічних читань, 7 червня 2018 р.

Дизайн обкладинки М. В. Голумбевська

Комп'ютерний набір М. В. Голумбевська, О. А. Свистунович

Консультанти з QR-кодів: Л. Л. Галунець, Л. М. Баранова